REZOLUCIJA (EU) 2021/1543 EUROPSKOG PARLAMENTA

od 29. travnja 2021.

s primjedbama koje su sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2019., dio III. – Komisija i izvršne agencije

EUROPSKI PARLAMENT,

— uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2019., dio III. – Komisija,

— uzimajući u obzir svoje odluke o razrješnici za izvršenje proračuna izvršnih agencija za financijsku godinu 2019.,

— uzimajući u obzir članak 99. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

— uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za razvoj, Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj, Odbora za kulturu i obrazovanje, Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0117/2021),

A. budući da je proračun Unije važan instrument za postizanje zajedničkih ciljeva javne politike i u prosjeku predstavlja 1,0 % bruto nacionalnog dohotka EU-a ili 2,1 % rashoda opće države država članica i ukupne javne potrošnje u Uniji;

B. budući da Parlament prilikom davanja razrješnice Komisiji provjerava i ocjenjuje, nakon unutarnje i vanjske revizije, jesu li sredstva pravilno iskorištena i jesu li ciljevi javne politike ostvareni, te potvrđuje pravilnost i uspješnost rashoda Komisije u pogledu vrijednosti za novac;

C. budući da postupkom davanja razrješnice za 2019. obuhvaćena godina koju su obilježili politička i institucijska tranzicija, izbori za Europski parlament i novi parlamentarni saziv koji je započeo 2. srpnja 2019. te imenovanje nove Komisije koja je stupila na dužnost 1. prosinca 2019. i koja je utvrdila nove političke prioritete, kao što su europski zeleni plan te sve veći naglasak na digitalizaciji Unije i zaštiti njezinih vrijednosti i novca poreznih obveznika Unije;

D. budući da izbijanje novog koronavirusa (COVID-19) nije zahtijevalo nikakve prilagodbe iznosa navedenih u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Unije za 2019.; budući da će, međutim, 2020. i narednih godina pandemija bolesti COVID-19 imati znatan globalni učinak i važne posljedice za proračun Unije te budući da, u tom svjetlu, s posebnom pozornošću moramo utvrditi je li Komisija raspolagala proračunom Unije učinkovito i transparentno, s obzirom na to da će od 2020. provedba inicijativa Unije za hitni odgovor utjecati na priznavanje, mjerenje ili reklasifikaciju imovine i obveza u financijskim izvještajima Unije;

E. budući da Odbor za proračunski nadzor zbog izbijanja novog koronavirusa (COVID-19) nije mogao organizirati ili u potpunosti provesti sve svoje planirane aktivnosti povezane s uobičajenim kontrolama rashoda institucija Unije, tj. misije za utvrđivanje činjenica, javna saslušanja ili radionice te se stoga morao još više oslanjati na rad Revizorskog suda;

Politički prioriteti

1. naglašava, u pogledu izvršenja proračuna Unije, važnost poštovanja načela dobrog financijskog upravljanja, utvrđenog u članku 317. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), kao i važnost ostvarenja prioriteta i ciljeva programa koji doprinose većoj europskoj integraciji i stvaranju sve bliže Unije;

2. izražava zabrinutost zbog stanja vladavine prava u određenim državama članicama te financijskog gubitka do kojeg dolazi zbog takvih nedostataka; očekuje od Komisije da upotrijebi sve instrumente koji su joj na raspolaganju kako bi suspendirala, smanjila i ograničila pristup sredstvima Unije u takvim slučajevima, uključujući primjenu Uredbe o vladavini prava; ističe da je poštovanje vladavine prava preduvjet dobrog financijskog upravljanja, uključujući učinkovitu i djelotvornu raspodjelu europskih sredstava i upravljanje njima; u tom kontekstu toplo pozdravlja donošenje Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije; pozdravlja činjenicu da je Komisija započela s radom na smjernicama; ističe da je Sud Europske unije u svojoj presudi već nedvosmisleno utvrdio da izjave iz zaključaka Europskog vijeća ne mogu imati prednost pred tekstom Uredbe niti ga mogu mijenjati;

3. podsjeća da samo Sud Europske unije može poništiti Uredbu ili neki njezin dio; poziva Komisiju da kao čuvarica Ugovorâ primijeni Uredbu od datuma njezina stupanja na snagu te da upotrijebi mehanizme vladavine prava u slučajevima u kojima je potrebno zajamčiti zaštitu financijskih interesa Unije u svim dimenzijama; ističe da je Uredba stupila na snagu 1. siječnja 2021.; podsjeća da Parlament može pozvati Komisiju na odgovornost u pogledu primjene Uredbe, što se odnosi i na sva neopravdana kašnjenja, i to pokretanjem postupka zbog nedjelovanja, u skladu s člankom 265. UFEU-a; podsjeća da će se Uredba, namijenjena zaštiti sredstava Unije, morati primjenjivati na sve obveze i plaćanja te pružati zaštitu svim krajnjim korisnicima i primateljima;

4. ne odobrava činjenicu da provedba ZPP-a i kohezijske politike u državama članicama Unije obuhvaća ukupno 292 sustava izvješćivanja, zbog čega su podaci fragmentirani i neusporedivi te se onemogućava učinkovita upotreba umjetne inteligencije i velikih količina podataka za nadzor nad sredstvima; ne odobrava činjenicu da nedostaci u valjanosti i usporedivosti podataka te tehnologijama koje se koriste za izvješćivanje, uz različite stupnjeve digitalizacije, i dalje ozbiljno ometaju sveobuhvatan pregled raspodjele sredstava Unije i njihov učinkovit nadzor; izražava žaljenje zbog toga što je otkrivanje zlouporabe, prijevare i pronevjere sredstava Unije uglavnom ograničeno na slučajna otkrića Komisije i Europskog revizorskog suda tijekom njihovih revizija uzoraka ili na istrage OLAF-a;

5. ne odobrava činjenicu da nijedan sustav izvješćivanja o ZPP-u i kohezijskoj politici ne sadržava informacije o krajnjim korisnicima, da objava tih informacija nije zakonski obvezna te da u nacionalnim središnjim registrima svih država članica nisu dostupne sve informacije o stvarnim vlasnicima trgovačkih društava; naglašava da interoperabilni IT sustav ne bi samo omogućio ranije i učinkovitije otkrivanje zlouporabe, prijevare, pronevjere, sukoba interesa, dvostrukog financiranja i drugih sustavnih problema, nego bi i pružio sveobuhvatan pregled stvarne raspodjele sredstava Unije te potencijalno njihove neželjene koncentracije u rukama nekolicine krajnjih korisnika koji su oligarsi ili čak kriminalci; ističe da nedostatak informacija o vlasničkim strukturama i stvarnim vlasnicima trgovačkih društava i grupa društava znatno doprinosi netransparentnosti trenutačne raspodjele sredstava; ponovno naglašava ključnu važnost sveobuhvatnih, pouzdanih i usporedivih podataka za učinkovit, djelotvoran i pravovremen nadzor nad europskom potrošnjom kao i za zaštitu novca europskih poreznih obveznika;

6. podsjeća na to da je Parlament pozvao Komisiju da izradi prijedlog uredbe o uspostavi takvog interoperabilnog IT sustava kojim bi se omogućilo ujednačeno, standardizirano i pravodobno izvješćivanje od strane tijela država članica u području podijeljenog upravljanja, osobito kad je riječ o ZPP-u i kohezijskim fondovima, kao i ranije otkrivanje sustavnih pogrešaka i zlouporabe, kako je navedeno u izvješću o razrješnici Komisije za financijsku godinu 2018.; ističe da bi takav sustav trebalo automatski ažurirati usporedivim i pravodobnim podacima kako bi sustav bio u stanju pratiti i nadzirati upotrebu umjetne inteligencije i velikih količina podataka; poziva Komisiju da objavljivanje svih informacija o stvarnim vlasnicima hitno učini zakonskim preduvjetom za korištenje sredstvima Unije;

7. ističe koristi koje bi takav interoperabilni i digitalni sustav donio tijelima država članica u pogledu kontrole i pregleda koje bi nacionalni parlamenti i vlade imali nad raspodjelom, upravljanjem i distribucijom novca nacionalnih poreznih obveznika u obliku europskih sredstava; naglašava da je digitalizacija izvješćivanja, praćenja i revizije u Uniji zakašnjela i neophodna s obzirom na prekograničnu prirodu zlouporabe sredstava, prijevare, pronevjere, sukoba interesa, dvostrukog financiranja i drugih sustavnih problema; prima na znanje prijedloge Parlamenta i Komisije iznesene tijekom pregovora o Višegodišnjem financijskom okviru (VFO), Mehanizmu za oporavak i otpornost, Uredbi o zajedničkim odredbama i ZPP-u;

8. izražava žaljenje zbog činjenice da je Vijeće nevoljko pristalo na pregovore o održivim kompromisima; izražava žaljenje zbog toga što su u različitim zakonodavnim aktima dogovorena različita pravila i zahtjevi za izvješćivanje; potiče Komisiju da bez nepotrebne odgode predloži odgovarajuću odredbu koja bi se uvrstila u Financijsku uredbu;

9. podsjeća da je u izvješću o razrješnici za 2018. Komisija pozvana da tijelu nadležnom za davanje razrješnice dostavi popis svih isplata izvršenih poduzećima koja su dio Agrofert grupe u svim državama članicama kao i popis 50 najvećih pojedinačnih primatelja (fizičke osobe koje su stvarni vlasnici trgovačkog društva ili više njih) u svakoj državi članici, kao i objedinjeni popis 50 najvećih primatelja (fizičke i pravne osobe kao i fizičke osobe koje su vlasnici trgovačkih društava) subvencija Unije u svim državama članicama; prima na znanje opetovane pokušaje Komisije da sastavi takav popis traženjem informacija od država članica; izražava duboko žaljenje zbog toga što Komisija do datuma ove Rezolucije nije uspjela dostaviti zatraženi popis zbog nedostatka potpunih, pouzdanih i usporedivih podataka od strane država članica; naglašava da je to primjer toga zašto je hitno potreban digitalni i interoperabilni sustav izvješćivanja i praćenja za sredstva koja podliježu podijeljenom upravljanju; apelira na Komisiju da dostavi popis od 50 najvećih pojedinačnih krajnjih korisnika kao i sveobuhvatan popis svih subvencija koje su primila sva poduzeća koja su dio Agrofert grupe u okviru podijeljenog upravljanja u svim državama članicama u razdoblju od 2014. do 2020., kao što je zatraženo, bez daljnjih neopravdanih odgoda, te poziva države članice da u potpunosti surađuju s Komisijom i dostave joj podatke potrebne za analizu i sastavljanje tog popisa;

10. ponovno poziva Komisiju da:

— ukloni sve tehničke i pravne prepreke za prikupljanje podataka o strukturama trgovačkih društava i stvarnom vlasništvu te da uvede mjere za digitalno, interoperabilno i standardizirano prikupljanje informacija o primateljima sredstava Unije, uključujući o onima koji u konačnici, izravno ili neizravno, ostvaruju korist od sredstava Unije, kao i o njihovim stvarnim vlasnicima;

— uvede potrebne digitalne sustave i instrumente koje bi sve države članice bile obvezne koristiti, među ostalim jedinstveni alat za rudarenje podataka i procjenu rizika kojim bi se Komisiji, OLAF-u i, kada je to primjenjivo, EPPO-u, omogućio pristup takvim podacima o primateljima sredstava Unije (uključujući njihove stvarne vlasnike), kao i njihova analiza, u svrhu kontrole i revizije te bolje zaštite proračuna Unije i instrumenta Next Generation EU od nepravilnosti, prijevara i sukoba interesa;

— nastavi pridavati maksimalnu važnost dobrom financijskom upravljanju proračunom Unije, posebno uspostavom višegodišnjih strategija kontrole osmišljenih za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje pogrešaka, kao i da nastavi pomno pratiti izvršenje proračuna Unije te da poduzme hitne korake za ispravljanje pogrešaka i povrat sredstava koja su države članice, posrednici ili krajnji korisnici nepravilno potrošili;

11. podsjeća da je Komisija uspostavila sustav ranog otkrivanja i isključenja (EDES) na temelju članka 135. Financijske uredbe kako bi poboljšala zaštitu financijskih interesa Unije, zajamčila dobro financijsko upravljanje i pobrinula se da spomenuta trgovačka društva i njihovi stvarni vlasnici ne mogu raspolagati sredstvima Unije ako su bili osuđeni za prijevaru, korupciju ili druge kriminalne aktivnosti povezane s korištenjem sredstava Unije, ili protiv kojih je barem OLAF, počevši od 1. siječnja 2016., izdao pravosudne preporuke kaznenim tijelima država članica; smatra da bi taj alat mogao pomoći institucijama Unije i nacionalnim tijelima u prevenciji i borbi protiv korupcije i prijevare u državama članicama; izražava žaljenje zbog toga što je u bazi podataka navedeno samo nekoliko gospodarskih subjekata (pet u veljači 2021.); smatra to znakom da EDES nije pravilno proveden;

12. traži od Komisije da pri predlaganju revizije financijskih pravila koja se primjenjuju na opći proračun Unije (Financijska uredba), u skladu s načelima proporcionalnosti i prikladnosti, razmotri proširenje primjene EDES-a na sredstva koja podliježu podijeljenom upravljanju i obuhvaćaju korisnike u okviru podijeljenog upravljanja, tijela koja provode financijske instrumente i krajnje primatelje; napominje da bi zakonodavne promjene koje se odnose na isključenje korisnika koji su također registrirani u sustavu podijeljenog upravljanja iz svih fondova Unije, neovisno o načinu potrošnje, uključivale i potrebu da se državama članicama omogući izravan pristup sustavu u vlasništvu Komisije i unošenje informacija o korisnicima koji su pod njihovom odgovornošću; apelira na države članice i Komisiju da zajamče veću interoperabilnost postojećih europskih i nacionalnih baza podataka i alata za rudarenje podataka; uviđa da Europski nadzornik za zaštitu podataka smatra da ne postoje načelni problemi u vezi sa zaštitom podataka kad je riječ o uspostavi takve interoperabilnosti, nego potreba za jasnom pravnom osnovom;

13. traži od Komisije da:

— izvijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice o razlozima zbog kojih EDES sadržava vrlo ograničene unose;

— poduzme potrebne mjere za bolje funkcioniranje, provedbu i operativnost EDES-a kako bi se osiguralo da su navedeni svi gospodarski subjekti koji ispunjavaju kriterije iz članka 136. stavka 1. točaka od (c) do (h) Financijske uredbe; nadalje, poziva Komisiju da preispita kriterije kako bi se oni pojednostavnili i kako bi se povećala njihova primjenjivost u praksi;

— poboljšanje upotrebe tog alata za povezivanje crne liste s OLAF-om i EPPO-om kao i s nacionalnim bazama podataka te stvaranje automatiziranog sustava koji bi ažurirao tu bazu podataka pouzdanim i pravodobnim informacijama;

14. smatra, u skladu s nastojanjima Komisije, da je iznimno važno postići ravnotežu između niske razine pogrešaka, brzih isplata, razumnih troškova kontrola i dodane vrijednosti proračuna Unije;

15. naglašava ključnu ulogu javnih politika i instrumenata Unije u smanjenju razlika između država članica i regija u području kohezije, poljoprivrede i ruralnog razvoja, istraživanja i inovacija, unutarnjih poslova i vanjskih odnosa, u promicanju gospodarskog rasta i zapošljavanja, u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti te u očuvanju i promicanju vrijednosti Unije, sigurnosti i pravde za njezine građane unutar Unije i u ostatku svijeta;

16. pozdravlja činjenicu da Komisija, kao upravitelj proračuna Unije, na odgovarajući način prilagođava svoju zajedničku metodologiju specifičnostima konteksta u kojem se pojavljuje rizik i konteksta u kojima se provodi kontrola i upravljanje u različitim rashodovnim područjima, kako bi djelotvorno ispunila svoje obveze izvješćivanja i zaštitila proračun Unije;

17. ističe da je člankom 61. Financijske uredbe, koja je stupila na snagu u kolovozu 2018., proširena definicija sukoba interesa; naglašava da je Komisija odgovorna za to da se te odredbe provode s dužnom pažnjom diljem Unije te za to da se svi oblici sukoba interesa rješavaju učinkovito i djelotvorno tijekom izvršenja proračuna Unije; ističe važnost dostupnih javnih informacija o krajnjim korisnicima za sve financijske prijenose Unije kako bi se spriječili sukobi interesa pri izvršenju proračuna Unije;

18. ponovno poziva Komisiju da osigura odgovarajuću ocjenu preventivnih mjera koje su poduzele države članice kako bi se izbjegli sukobi interesa; u tom pogledu pozdravlja smjernice Komisije „Smjernice o izbjegavanju sukoba interesa u skladu s Financijskom uredbom”, podijeljene državama članicama u kolovozu 2020., čiji je cilj promicanje ujednačenog tumačenja i primjene pravila o sukobima interesa te podizanje razine osviještenosti o primjenjivosti tih pravila, uključujući u vezi s podijeljenim upravljanjem; poziva Komisiju da objavi te smjernice i da s tijelima država članica i s Odborom za proračunski nadzor podijeli informacije o revizijama provedenima u tim područjima kao i primjere dobre prakse;

19. izražava zabrinutost zbog mogućeg uskog tumačenja članka 61. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 od strane češke agencije za plaćanja (Državni poljoprivredni intervencijski fond), koja smatra da se on ne primjenjuje na članove vlade; poziva Komisiju da iznese svoje mišljenje o tumačenju dotičnog članka u vezi s nacionalnim agencijama za plaćanja; poziva Komisiju da zajamči da se članak 61. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 poštuje i provodi u Češkoj Republici te da se primjenjuje na sva plaćanja iz proračuna Unije, uključujući izravna plaćanja u okviru prvog stupa ZPP-a, te da u tom pogledu prati neovisno funkcioniranje agencija za plaćanja;

20. podsjeća da su brojni skandali povezani s raspodjelom i zlouporabom sredstava Unije u zemljama kao što su Bugarska, Češka, Slovačka i Rumunjska posljednjih mjeseci i godina izazvali velike javne prosvjede, pri čemu su se građani Unije okrenuli institucijama Unije, posebno Komisiji, kako bi se stalo na kraj takvom lošem upravljanju javnim novcem;

21. pozdravlja novu korporativnu strategiju za borbu protiv prijevara, koju je Komisija donijela u travnju 2019., na inicijativu OLAF-a, s ciljem povećanja znanja Komisije o prijevarama i njezine analitičke sposobnosti za usmjeravanje mjera za borbu protiv prijevara, osiguravanja suradnje među odjelima i izvršnim agencijama u borbi protiv prijevara te jačanja korporativnog nadzora nad borbom protiv prijevara; poziva Komisiju da pripremi popratno izvješće o učinkovitosti provedbe i prvim postignutim rezultatima te da o tome izvijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice;

22. ističe, u svjetlu VFO-a 2021. – 2027. i Mehanizma za oporavak i otpornost, da bi financijska sredstva Unije trebala poduprijeti sve veće prioritete i odgovornosti Unije; zaštita financijskih interesa Unije od iznimne je važnosti te su na svim razinama potrebni najveći napori kako bi se spriječila i suzbila prijevara, korupcija i zlouporaba sredstava Unije; poziva Komisiju da predloži da se Sudu, OLAF-u i Uredu europskog javnog tužitelja osiguraju dostatni financijski i ljudski resursi te da im nastavi pružati snažnu političku potporu kako bi mogli izvršavati svoje aktivnosti revizije, istrage i kaznenog progona u cilju zaštite financijskih interesa Unije;

23. u isto vrijeme napominje da činjenica da se za ostvarivanje javnih politika Unije u trećim zemljama uz proračun Unije sve češće koriste financijski mehanizmi ugrožava odgovornost i transparentnost djelovanja i rashoda Unije; ustraje u tome da Komisija treba zajamčiti da uvjet za dodjelu vanjske pomoći bude vladavina prava i poštovanje ljudskih prava u zemljama primateljicama; posebno ističe da je potrebno zajamčiti da se zemlje i treće strane i/ili fizičke osobe kojima su dodijeljena sredstva Unije ili su povezana s njima pridržavaju temeljnim demokratskim načelima, poštuju međunarodne standarde ljudskih prava i prihvaćaju načela nenasilja;

24. podsjeća da je cilj javnih politika u području razvoja i suradnje iskorijeniti siromaštvo i smanjiti neravnopravnost te da bi sredstva trebala doprijeti samo do predviđenih korisnika;

25. ističe da je osnivanje Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) znak bitnog napretka u zaštiti financijskih interesa Unije; podsjeća Komisiju na ključnu ulogu EPPO-a u zaštiti plana EU-a za oporavak u nadolazećim godinama; poziva sve države članice Unije da se pridruže EPPO-u i imenuju svoje tužitelje na temelju jasnih i transparentnih kriterija;

26. ističe nedovoljno financiranje i nedostatak osoblja EPPO-a tijekom njegove početne faze, no pozdravlja znatno povećanje njegova proračuna i broja osoblja u usporedbi s početnim prijedlogom; ponavlja da se Parlament protivi smanjenju broja osoblja OLAF-a zbog radnih mjesta prenesenih u EPPO, što je rezultiralo kumulativnim smanjenjem od 45 radnih mjesta do 2023. za OLAF; poziva Komisiju da preispita i poveća kadrovski kapacitet EPPO-a, OLAF-a i Eurojusta; poziva Komisiju i proračunska tijela da povećaju proračune OLAF-a, EPPO-a i Eurojusta kako bi oni mogli ispunjavati svoje zadaće;

27. sa zabrinutošću napominje da u razdoblju između siječnja 2015. i prosinca 2019. pravosudna tijela u 199 slučajeva nisu donijela odluku nakon preporuke OLAF-a, dok je u 178 slučajeva takva odluka donesena ([1]); poziva države članice da na odgovarajući način primijene sve preporuke OLAF-a; 1

28. podržava preporuke Revizorskog suda iz godišnjeg izvješća za financijsku godinu 2019. kao i iz izvješća Revizorskog suda o uspješnosti proračuna Unije te čvrsto potiče Komisiju i druge relevantne stranke da ih što prije provedu, pri čemu u nastavku ističe neke od najvažnijih i najhitnijih preporuka;

29. izražava osobitu zabrinutost zbog opetovanih nalaza Revizorskog suda da se rad nekih nacionalnih revizijskih tijela ili tijela za ovjeravanje smatra previše podložnim pogreškama te stoga nije pouzdan, što dovodi u pitanje pouzdanost podataka za godišnje izvješće Komisije o upravljanju proračunom; izražava žaljenje zbog toga što Revizorski sud u svoj rad ne može uključiti analizu temeljnih razloga tih kontinuiranih nedostataka;

30. izražava žaljenje zbog toga što Komisija nije mogla doprinijeti smislenim uvidom u razloge niti u razlike među tijelima država članica koje su specifične za pojedinu zemlju; izražava žaljenje zbog toga što nedostatak informacija o temeljnim razlozima tih kontinuiranih i sustavnih nedostataka u određenim nacionalnim revizijskim tijelima ometa učinkovito i djelotvorno adresiranje i rješavanje tih problema; poziva Komisiju da provede temeljitu analizu temeljnih razloga i strukturnih problema iza kontinuiranih sustavnih nedostataka koje je utvrdio Revizorski sud; poziva Komisiju da također uključi opažanja o najboljoj praksi te da na temelju te analize donese jasne i praktične preporuke nacionalnim tijelima, spremne za provedbu, kako horizontalne tako i preporuke specifične za pojedine države članice, kao što je detaljnije opisano u tome posvećenim poglavljima ove Rezolucije;

31. poziva Komisiju da posveti veću pozornost i osigura veći broj osoblja i proračun Komisije državama članicama čiji su sustavi upravljanja i kontrole samo djelomično pouzdani, ili nisu pouzdani, u slučajevima u kojima postoji povećani rizik od prijevare i korupcije u vezi sa sredstvima, a osobito onim državama članicama koje se nisu pridružile Uredu europskog javnog tužitelja;

32. zalaže se za to da upotreba alata Arachne bude preduvjet državama članicama za korištenje sredstava Unije;

([1]) https://ec.europa.eu/anti-fraud/sites/antifraud/files/olaf_report_2019_en.pdf

33. ističe da je stopa pogreške koju izračunava Revizorski sud statistički sažetak koji pruža praktičan jedinstveni pokazatelj zakonitosti i pravilnosti rashoda Unije, no ne omogućava diferenciran pogled na različitost i stupanj ozbiljnosti pogrešaka koje ulaze u njezin izračun; potvrđuje da se metodologija Revizorskog suda temelji na međunarodnim revizijskim standardima koji uključuju ispitivanje nasumičnog uzorka transakcija te da se reprezentativni uzorak ne može u potpunosti temeljiti na riziku; pozdravlja činjenicu da Revizorski sud svoje uzorke dijeli na visokorizične i niskorizične; cijeni činjenicu da Revizorski sud već uključuje konkretne primjere utvrđenih pogrešaka; poziva Revizorski sud da uključuje još detaljnije informacije u cilju pružanja boljeg geografskog uvida u probleme specifične za pojedinu zemlju;

34. izražava žaljenje zbog koncentracije većine izravnih plaćanja ZPP-a u rukama nekolicine korisnika u nekim državama članicama, uključujući ondje gdje se stvaraju oligarhijske strukture i osobito ugrožavaju mali poljoprivrednici i ruralne zajednice;

35. podsjeća da je potrebna pravednija raspodjela sredstava ZPP-a kako bi se osiguralo da se sredstva dodjeljuju na način da su plaćanja po hektaru obrnuto proporcionalna veličini poljoprivrednog gospodarstva;

36. izražava zabrinutost zbog prijavljenih slučajeva jagme za zemljištem u nekim državama članicama te ponovno poziva Komisiju da uvede učinkovit sustav kontrole kojim bi se osiguralo da su jedini korisnici koji imaju pravo na sredstva ZPP-a oni koji obrađuju zemljište te da sredstva ne dolaze u ruke korisnicima koji su zemljište stekli nezakonito ili prijevarom; u tom pogledu ponovno zahtijeva uspostavu posebnog mehanizma za podnošenje pritužbi na razini Unije kako bi se pružila potpora poljoprivrednicima ili korisnicima koji se, primjerice, suočavaju s problemom jagme za zemljištem, neprimjerenim postupanjem nacionalnih tijela vlasti, organiziranim kriminalom ili pritiskom koji vrše kriminalne strukture, kao i osobama izloženima prisilnom ili robovskom radu, čime bi im se pružila mogućnost da Komisiji brzo podnesu pritužbu koju bi Komisija trebala hitno trebala provjeriti ([2]);

37. ponovno izražava zabrinutost zbog činjenice da su nepodmirene obveze nastavile rasti te da su krajem 2019. dosegle rekordnih 298 milijardi EUR (u usporedbi s 281,2 milijarde EUR 2018.); napominje da je razina odobrenih sredstava za plaćanje u godišnjim proračunima posljednjih godina znatno niža od gornje granice VFO-a, što bi moglo dovesti do većih potreba za plaćanjima u budućnosti; pozdravlja činjenicu da je Komisija u svoj Prijedlog uredbe o VFO-u uključila procjenu budućih plaćanja u vezi s povećanjima predloženima 2020. kao dio odgovora Unije na koronavirus; traži od Komisije da pomno prati provedbu u državama članicama za slučaj nedovoljnog izvršenja i niskih stopa apsorpcije; pozdravlja napore Komisije da uvede pravilo n+2 za sva rashodovna područja te ističe potrebu da se drugim potencijalnim instrumentima zamijeni pravilo n+3; ponovno poziva Komisiju da pruži veću tehničku potporu nacionalnim, regionalnim ili lokalnim tijelima, uključujući organizacije civilnog društva i građane, kako bi se postigle bolje stope apsorpcije ([3]);

38. podsjeća na sve veći jaz između obveza i plaćanja te na povećanje proračuna Unije (kratki tematski pregled Revizorskog suda, „Nepodmirene obveze – detaljniji pregled”), što predstavlja ozbiljan izazov i za tijelo nadležno za davanje razrješnice; konstatira da se dugoročni proračun EU-a povećao s 1 083 na 1 800 milijardi EUR za 2021. – 2027., uključujući plan EU-a za oporavak Next Generation EU; poziva Komisiju da redovito prati provedbu nacionalnih planova za oporavak i otpornost kako bi se osiguralo da se poštuju pravila o državnim potporama te da o tome izvješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice; ističe da bi nepoštovanje tog zahtjeva moglo dovesti do odbijanja postupka davanja razrješnice u 2020.;

39. ističe da je posljednjih godina razina odobrenih sredstava za plaćanje u godišnjim proračunima znatno ispod gornje granice VFO-a, što bi moglo dovesti do većih potreba za plaćanjima u budućnosti i rizika od pritiska na proračun;

40. izražava žaljenje zbog toga što je propuštena mogućnost upotrebe neiskorištenih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i opozvanih odobrenih sredstava u sklopu VFO-a kako bi se otplatio dug nastao zbog financiranja plana oporavka;

41. skreće pozornost na činjenicu da su glavni financijski rizici kojima je proračun Unije bio izložen 2019. bili povezani s financijskim operacijama u obliku zajmova izravno pokrivenih iz proračuna Unije (53,7 %) i s financijskim operacijama pokrivenima jamstvenim fondom EU-a (46,3 %); konstatira da je, kada se dodaju moguća buduća plaćanja povezana s jamstvom EFSU-a (Europski fond za strateška ulaganja), ukupni rizik za proračun

([2]) Stavak 23. rezolucije o razrješnici za 2018.
([3]) Stavak 17. rezolucije o razrješnici za 2018.

EU-a do kraja 2019. dosegao 90,5 milijardi EUR; poziva Komisiju da u godišnjem izvješću o jamstvima koja se pokrivaju iz općeg proračuna prikaže potpunu sliku izloženosti proračuna EU-a, uključujući rizik koji sa sobom nose jamstvo EFSU-a i sve povezane buduće financijske operacije;

42. ističe da se Unija sve više koristi financijskim instrumentima i proračunskim jamstvima koji se pružaju Grupi EIB-a; podsjeća da trenutačno operacije Grupe EIB-a koje se ne financiraju iz proračuna Unije, ali koje služe istim ciljevima Unije, nisu obuhvaćene revizijskim ovlastima Revizorskog suda;

43. napominje da Revizorski sud u budućnosti želi zauzimati pristup koji se temelji na potvrdama trećih strana; poziva Revizorski sud da nastavi provoditi vlastite provjere kako bi pratio pojedinačne transakcije;

44. izražava zabrinutost zbog toga što trenutačni broj osoblja nije dovoljan za suočavanje sa sve većim proračunom EU-a; ističe da je neophodno povećanje administrativnih kapaciteta Revizorskog suda i relevantnih tajništava u Europskom parlamentu; ne ispune li se spomenuti uvjeti, ističe da bi to moglo dovesti do odbijanja razrješnice za 2020.;

45. potiče Revizorski sud da nastavi analizirati uspješnost proračuna Unije; ističe da je odgovarajuća procjena zakonitosti i pravilnosti djelovanja Unije u cilju poboljšanja odgovornosti temelj dobrog financijskog upravljanja; ističe da bi pokazatelji trebali deskriptivno i objektivno ocjenjivati uspjeh određenih aktivnosti, a da se pritom ne izražavaju sklonosti kad je riječ o javnim politikama; ističe preporuku Revizorskog suda da je pokazatelje potrebno dodatno razraditi te bolje uravnotežiti kako pokazatelje uloženih sredstava i rezultata tako i pokazatelje rezultata i učinka; poziva Komisiju da smanji broj ciljeva i pokazatelja na određeni skup relevantnih i prikladnih pokazatelja rezultata i učinka kojima se najbolje mjere postignuti rezultati u smislu učinkovitosti i dodane vrijednosti potrošnje Unije za Uniju;

46. podržava zadrške koje su glavni direktori glavnih uprava BUDG, RTD, AGRI, REGIO, EMPL, MARE, CLIMA, HOME, JUST, NEAR i REFORM iznijeli u svojim godišnjim izvješćima o radu; smatra da su te zadrške dokaz da se postupcima kontrole koje su uspostavili Komisija i države članice mogu pružiti potrebna jamstva za zakonitost i pravilnost temeljnih transakcija u odgovarajućim područjima javnih politika samo ako se uspješno provedu svi potrebni ispravci;

Izjava o jamstvu Revizorskog suda

47. pozdravlja činjenicu da Revizorski sud smatra računovodstvenu dokumentaciju Unije za 2019. pouzdanom, kao i to da je Revizorski sud zaključio da u prihodima za 2019. nije bilo značajnih pogrešaka;

48. izražava zabrinutost zbog činjenice da je uslijed Revizorski sud prvi put u četiri godine morao dati nepovoljno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda na kojima se temelji računovodstvena dokumentacija;

49. napominje, međutim, da Revizorski sud priznaje da je ukupna razina pogrešaka ostala relativno stabilna te je 2019. iznosila 2,7 %, u usporedbi s 2,6 % 2018. godine, te ističe pozitivne elemente u rashodima Unije, koje je istaknuo Revizorski sud, kao što su razvoj prirodnih resursa i kontinuirani rezultati u području uprave;

50. napominje da su navedeni razlozi za nepovoljno mišljenje sljedeći: kad je riječ o rashodima Unije, Revizorski sud je zaključio da je razina pogrešaka izrazito prisutna uglavnom u plaćanjima koja se temelje na nadoknadi troškova te da zbog načina na koji je proračun Unije ustrojen kao i načina na koji se mijenja, visokorizični rashodi u 2019. predstavljaju više od polovine rashoda obuhvaćenih revizijom (53,1 %), u kojima su značajne pogreške i dalje prisutne, i to u procijenjenoj stopi od 4,9 % (u usporedbi s 4,5 % 2018. te 3,7 % 2017.);

51. napominje da je Revizorski sud proveo reviziju nad transakcijama u ukupnoj vrijednosti od 126,1 milijarde EUR (od ukupno 159,1 milijarde EUR ukupne potrošnje Unije) te da su „Prirodni resursi" činili najveći udio (47,2 %) ukupnog statističkog skupa Revizorskog suda, nakon čega slijede područja „Kohezija" (22,5 %) i „Konkurentnost" (13,2 %); ponovno predlaže Revizorskom sudu da pri donošenju odluke o udjelima sljedećeg skupa za reviziju vodi računa i o udjelu ukupnih rashoda Unije kao i o riziku povezanom s pogreškama;

52. napominje da je Revizorski sud za 2019. izračunao posebne stope pogreške za tri naslova VFO-a: „Konkurentnost" (4,0 %), „Kohezija" (4,4 %), „Prirodni resursi" (1,9 %), dok za područje „Administracija" Revizorski sud procjenjuje da je razina pogreške ispod praga značajnosti; ističe da je Revizorski sud utvrdio najvišu procijenjenu stopu pogreške u potrošnji u okviru naslova „Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija" (4,4 %); potrošnja u području „Konkurentnost za rast i zapošljavanje" dosegla je zabrinjavajuću stopu pogreške od 4 % (u usporedbi s 2 % u 2018.);

53. prima na znanje da se financijsko upravljanje proračunom Unije vremenom poboljšalo i da su se razine pogreške posljednjih godina smanjile na razinu bližu pragu značajnosti od 2 %, osim u određenim područjima javnih politika, primjerice u konkurentnosti, koja uglavnom podliježe izravnom upravljanju Komisije i u kojoj se procijenjena stopa pogreške udvostručila s 2 % u 2018. na 4 % u 2019.;

54. konstatira da Revizorski sud nije procijenio stope pogreške za rashodovna područja u okviru naslova 3. VFO-a „Sigurnost i građanstvo" i naslova 4. „Globalna Europa"; ističe da bi utvrđivanje stopa pogreške omogućilo usporedivost među financijskim godinama; u tom pogledu izražava žaljenje zbog toga što je uzorak za poglavlja 7. i 8. dodatno smanjen u usporedbi s prethodnim godinama (s 11 % u 2017. na 9,1 % u 2018. na 8,9 % u 2019. za rashode obuhvaćene revizijom);

55. poziva Revizorski sud da u svojem sljedećem godišnjem izvješću dostavi podatke o stopi pogreške za svako rashodovno područje; traži od Revizorskog suda da proširi svoje poglavlje o „Administraciji" kako bi se provela detaljnija analiza svih institucija; poziva Revizorski sud da što prije provede zahtjev Parlamenta za posebno i neovisno godišnje izvješće o institucijama Unije; pozdravlja razmatranje Revizorskog suda o tome te izražava nadu da će strategija Revizorskog suda za razdoblje 2021. – 2025. odražavati to razmatranje;

56. izražava žaljenje zbog toga što Revizorski sud ne kvalificira učinak korektivnih mjera na ukupnu razinu pogreške, nego samo na određene naslove; ističe da bi konkretne informacije o svim naslovima VFO-a bile vrlo vrijedne informacije za nadzor tijela nadležnog za davanje razrješnice; poziva Revizorski sud da kvalificira učinak korektivnih mjera na ukupnu razinu pogreške;

57. skreće pozornost na činjenicu da opća procjena stope pogreške u proračunu Unije, kako je prikazana u Izjavi o jamstvu Revizorskog suda, nije mjera prijevare, neučinkovitosti ili rasipanja, nego procjena iznosa novca koji nije smio biti isplaćen jer nije upotrijebljen u skladu s mjerodavnim pravilima i propisima; napominje da je Revizorski sud OLAF-u prijavio devet slučajeva u kojima je postojala sumnja na prijevaru koje je otkrio tijekom svojih revizija (2018.: također 9), na temelju kojih je OLAF pokrenuo pet istraga, dok u četiri slučaja nije odlučio otvoriti istragu;

58. ističe činjenicu da su, kao i prethodnih godina, pogreške u vezi s prihvatljivošću (odnosno neprihvatljivi troškovi u zahtjevima za povrat troškova i neprihvatljivi projekti, aktivnosti ili korisnici) u plaćanjima koja se temelje na nadoknadi troškova, u kojima rashodi često podliježu složenim pravilima, ponovno najviše pridonosile procijenjenoj stopi pogreške za visokorizične rashode koja je za 2019. iznosila 74 % (u usporedbi sa 68 % 2018.);

59. pozdravlja odluku Revizorskog suda da u svom uzorku poveća udio visokorizičnih rashoda, koji su zahvaćeni sve većom stopom značajnih pogrešaka (4,9 % u 2019., u usporedbi s 4,5 % u 2018. i 3,7 % u 2017.); izražava žaljenje zbog činjenice da stopa pogreške nije jasno kvantificirana za plaćanja utemeljena na materijalnim pravima;

60. izražava žaljenje zbog činjenice da u informacijama i izvješćima koja Komisija prima od nadležnih tijela država članica često izostaju podaci o konkretnim rezultatima ili često sadržavaju previše optimistične procjene; prima na znanje napomenu Revizorskog suda da posebna uloga Komisije, koja se odražava u njezinoj metodologiji, kao i nedostatci u *ex post* provjerama, koje su ključan dio sustava kontrole, utječu na njezine procjene pogrešaka;

61. izražava duboku zabrinutost zbog toga što otkrivene pogreške ukazuju na nedostatke povezane s pravilnošću rashoda koje prijavljuju upravljačka tijela;

Upravljanje proračunom i financijama

62. napominje da su 2019. odobrena sredstva za preuzimanje obveza dostupna u konačnom proračunu gotovo u potpunosti iskorištena (stopa od 99,4 %), dok je stopa iskorištenosti odobrenih sredstava za plaćanje bila nešto niža (98,5 %);

63. prima na znanje usvajanje tri izmjene proračuna u 2019., čime se iznos odobrenih sredstava za preuzimanje obveza povećao za 0,4 milijarde EUR, a odobrenih sredstava za plaćanje za 0,3 milijarde EUR, što se odnosi na sljedeće:

   i. izmjenom proračuna br. 1/2019 u proračun za 2019. kao prihod je unesen višak od 1 802 988 329 EUR koji proizlazi iz izvršenja proračuna za 2018.; tim je iznosom smanjen godišnji doprinos država članica na temelju BND-a;

   ii. izmjenom proračuna br. 2/2019 osigurano je dodatnih 100 milijuna EUR odobrenih sredstava za preuzimanje obveza za programe Obzor 2020. i Erasmus+, u skladu s odlukom koju su Europski parlament i Vijeće donijeli u okviru svojeg dogovora oko proračuna za 2019.;

iii. izmjenom proračuna br. 3/2019 unesena su potrebna odobrena sredstva za preuzimanje obveza i plaćanje za mobilizaciju Fonda solidarnosti Europske unije u iznosu od 293 551 794 EUR, namijenjenih za pomoć Rumunjskoj, Italiji i Austriji nakon prirodnih katastrofa koje su se dogodile u tim državama članicama tijekom 2018.;

64. prima na znanje da, s obzirom na višegodišnju prirodu svojih rashoda i svojih strategija kontrole, Komisija može primijeniti ispravke sve do zaključenja programa financiranja; nadalje, napominje da se pogreške, iako se mogu otkriti u bilo kojoj godini, ispravljaju u tekućoj godini ili narednim godinama nakon izvršenja plaćanja, sve do trenutka zaključenja; stoga poziva Komisiju i države članice da i dalje primjenjuju svoj korektivni kapacitet, a Komisiju da primjenjuje nadzorne instrumente kojima raspolaže, u skladu sa svojim obvezama na temelju različitih sektorskih pravnih osnova, kako bi se stvarni rizik u trenutku zaključenja u konačnici spustio na znatno manje od 2 % te bliže 0 %;

65. konstatira da su 2019. korektivne mjere koje je Komisija potvrdila iznosile 1,5 milijardi EUR (25 % više nego 2018.), i da su se uglavnom odnosile na pogreške povezane s plaćanjima izvršenima prethodnih godina;

66. izražava duboku zabrinutost zbog činjenice da su nepodmirene obveze nastavile rasti te da su krajem 2019. dosegle 298 milijardi EUR (u usporedbi s 281,2 milijarde EUR 2018.); napominje da je Revizorski sud utvrdio razloge za kontinuirani rast, kao što je ukupno povećanje veličine proračuna Unije tijekom vremena; napominje da je razina odobrenih sredstava za plaćanje u godišnjim proračunima posljednjih godina znatno niža od gornje granice VFO-a, što bi moglo dovesti do većih zahtjeva za plaćanjima u 2022. i 2023. te predstavljati ozbiljan rizik za likvidnost proračuna Unije; prima na znanje da se Komisija obvezala provesti detaljnu analizu odobrenih sredstava za plaćanje koja su potrebna do kraja godine u okviru globalnog prijenosa kako bi podnijela prijedlog proračunskom tijelu u slučaju da budu potrebna povećanja; poziva Komisiju da smanji sadašnje i spriječi buduće nepodmirene obveze, da dodatno poboljša svoje financijske prognoze i prema potrebi pomogne zemljama u pronalasku prihvatljivih projekata, osobito onih s jasnom europskom dodanom vrijednošću, sve kako bi se ubrzala stopa apsorpcije;

67. sa zabrinutošću napominje da je, prema mišljenju Revizorskog suda, ukupna stopa apsorpcije ESIF-a (europskih strukturnih i investicijskih fondova) bila niža nego u usporedivoj godini prethodnog VFO-a, s obzirom na to da je do kraja 2019. od ukupnih dodijeljenih sredstava ESIF-a za aktualni VFO (465 milijardi EUR) samo 40 % isplaćeno državama članicama (u usporedbi s 46 % do kraja 2012.); prima na znanje objašnjenje Komisije da je sporija stopa apsorpcije djelomično povezana s kasnim donošenjem Uredbe o zajedničkim odredbama, s vremenom potrebnim tijelima da uspostave učinkovit program provedbe i sustav usklađenosti, kao i s promjenama uvedenima u uredbama u programskom razdoblju 2014. – 2020., kao što su visoka razina godišnjeg pretfinanciranja i novo pravilo o automatskom opozivu sredstava (n+3); napominje da su se, ukupno gledajući, 2019. godine sredstva iskorištavala gotovo jednako brzo kao i 2018.; izražava zabrinutost zbog niske stope apsorpcije;

68. podsjeća da stopa apsorpcije pokazuje u kojoj se mjeri sredstva Unije dodijeljena državama članicama troše na projekte koji zadovoljavaju kriterije, što je jedan od preduvjeta i indikatora učinkovite buduće apsorpcije sredstava; ističe, u tom pogledu, da je od 2018. stopa odabira projekata viša od stope u istom referentnom razdoblju od 2007. do 2013.; naglašava, nadalje, da je do kraja lipnja 2020. gotovo cijeli iznos (99,2 %) od 350 milijardi EUR bio raspodijeljen na gotovo 515 000 projekata;

69. izražava žaljenje zbog činjenice da nije uvedena veća tehnička pomoć kako bi se u mnogim državama povećala stopa apsorpcije te isto tako omogućilo smanjenje zaostataka nepodmirenih obveza (RAL);

70. konstatira da je do početka 2019., nakon što je aktualni VFO bio na snazi pet godina, samo otprilike 17 % ukupnih sredstava iz ESI fondova dodijeljenih putem financijskih instrumenata u okviru podijeljenog upravljanja dospjelo do krajnjeg primatelja; napominje, međutim, da je do sredine rujna 2020. godine 42 % iznosa izdvojenog za financijske instrumente stavljen na raspolaganje za ulaganja te, nadalje, da je 59 % raspoloživog kapitala za financijske instrumente u okviru podijeljenog upravljanja dospjelo do krajnjeg primatelja; podsjeća da je Parlament u više navrata izrazio skepsu prema snažnoj potpori koju Komisija pruža financijskim instrumentima;

71. žali zbog toga što je godišnje izvješće o financijskim instrumentima u okviru podijeljenog upravljanja za 2019. objavljeno nakon roka utvrđenog u relevantnoj Uredbi ([4]); dijeli mišljenje Revizorskog suda o tome da Komisijino izvješćivanje o financijskim instrumentima u okviru podijeljenog upravljanja gubi na relevantnosti jer se njezino godišnje izvješće o tim instrumentima objavljuje prekasno;

([4]) Članak 46. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

72. izražava zabrinutost zbog toga što su, kao i prethodnih godina, znatni iznosi neiskorištenog godišnjeg pretfinanciranja ESIF-a, ponajprije zbog kašnjenja u provedbi, vraćeni u proračun Unije (7,7 milijardi EUR 2019.), kao namjenski prihodi; ističe da je 5 milijardi EUR od tog iznosa iskorišteno za plaćanje potraživanja država članica iznad odobrenog proračuna za tu godinu, u skladu s relevantnim proračunskim linijama ESIF-a, zbog čega ta sredstva nisu bila ukinuta;

73. prima na znanje da je podijeljeno upravljanje ključno za provedbu ESIF-a, koji se pak oslanja na učinkovitu administrativnu suradnju Komisije i država članica; prima na znanje napomenu Revizorskog suda da su rashodi na koje se primjenjuju složena pravila izloženi visokom riziku od pogreške; pozdravlja znatna poboljšanja u tom pogledu tijekom posljednjih 10 godina, među ostalim zbog truda Komisije i preporuka Revizorskog suda i Parlamenta; potiče Komisiju da se okrene prema pojednostavljenju i usmjerenosti na uspješnost;

74. ističe da su glavni financijski rizici kojima je proračun Unije bio izložen 2019. bili povezani s financijskim operacijama u obliku zajmova izravno pokrivenih iz proračuna Unije (53,7 %) i s financijskim operacijama pokrivenima jamstvenim fondom Unije (46,3 %); sa žaljenjem primjećuje da iznos ukupnog rizika o kojem je izvijestila Komisija ne uključuje operacije povezane s EFSU-om te stoga ne odražava stvarnu financijsku izloženost proračuna Unije; ističe da je, kada se dodaju moguća buduća plaćanja povezana s jamstvom EFSU-a (Europski fond za strateška ulaganja), ukupni rizik za proračun Unije do kraja 2019. dosegao 90,5 milijardi EUR;

75. ističe da se Unija sve više koristi financijskim instrumentima i proračunskim jamstvima koji se pružaju Grupi EIB-a; podsjeća da trenutačno operacije Grupe EIB-a koje se ne financiraju iz proračuna Unije, ali koje služe istim ciljevima Unije, nisu obuhvaćene revizijskim ovlastima Revizorskog suda; ističe da to znači da Revizorski sud nije u mogućnosti pružiti cjelovitu sliku o poveznicama između operacija Grupe EIB-a i proračuna Unije; traži da se postigne dogovor oko memoranduma o razumijevanju između EIB-a i Parlamenta kako bi se poboljšao pristup Parlamenta dokumentima i podacima EIB-a povezanima sa strateškim usmjerenjem i politikama financiranja u cilju povećanja odgovornosti EIB-a;

76. podsjeća da se člankom 287. stavkom 3. UFEU-a utvrđuju revizijske ovlasti Revizorskog suda u odnosu na EIB; podsjeća da je Revizorski sud nadležan za reviziju aktivnosti EIB-a u upravljanju rashodima i prihodima Unije; podsjeća da je Odbor za reviziju nadležan za reviziju temeljnog kapitala EIB-a, u skladu s člankom 12. Protokola br. 5 (Statut EIB-a); podsjeća da se člankom 308. stavkom 3. UFEU-a Vijeću omogućuje izmjena Protokola o Statutu EIB-a jednostavnom odlukom bez potpune revizije Ugovora; ističe sve veću važnost koju jamstva Unije i drugi financijski instrumenti kojima upravlja EIB imaju u okviru novog VFO-a; stoga poziva Vijeće da izmijeni članak 12. Protokola br. 5 kako bi Revizorski sud imao ulogu u reviziji temeljnog kapitala EIB-a; napominje da je trenutačni tripartitni sporazum između Komisije, EIB-a i Revizorskog suda o revizijama operacija koje se financiraju ili podupiru iz proračuna Unije istekao 2020.; snažno poziva Komisiju, Revizorski sud i EIB da dodatno ojačaju ulogu Revizorskog suda te da osnaže njegove revizijske ovlasti u pogledu aktivnosti EIB-a u obnavljanju tripartitnog sporazuma kojim se uređuju pravila djelovanja; podržava zahtjev Revizorskog suda da provede reviziju operacija EIB-a koje nisu povezane s proračunom Unije; poziva Revizorski sud da izradi preporuke o rezultatima EIB-ovih vanjskih kreditiranja;

77. napominje da je monetarna politika dovela do pada dugoročne kamatne stope koja se primjenjuje za vrednovanje obveza za primanja zaposlenih (diskontna stopa), koja je prvi put postala negativna, što je dovelo do znatnog povećanja obveza proračuna Unije na kraju godine za 17,2 milijarde EUR; očekuje da će se taj trend nastaviti i da će Europska središnja banka nastaviti sa svojim akomodativnim monetarnim politikama te traži da se poduzmu odgovarajuće mjere opreza;

78. ističe važnost strogog praćenja mogućeg rizika od korupcije i prijevare u vezi s velikim infrastrukturnim projektima; poziva na temeljite i neovisne *ex ante* i *ex post* ocjene procjene projekata koje treba financirati;

79. poziva Komisiju da potakne države članice da poboljšaju kvalitetu i broj kontrola te da razmjenjuju najbolje prakse u borbi protiv prijevara;

Preporuke

80. traži od Komisije:

— da pomno prati potrebe za plaćanjem, da predvidi moguće scenarije zajedno s konkretnim rješenjima, vodeći računa o tome da Unija ne smije biti u proračunskom deficitu, te da, u okviru svojih institucijskih ovlasti, poduzme određene mjere kako bi se zajamčila dostupnost odobrenih sredstava za plaćanje, uzimajući u obzir rizik od nedostatnih odobrenih sredstava za plaćanje i izvanredne potrebe koje proizlaze iz pandemije bolesti COVID-19;

— da u sljedećem VFO-u nastavi izrađivati godišnje izvješće o financijskim instrumentima u okviru podijeljenog upravljanja, uključujući i na razini pojedinačnih financijskih instrumenata;

— da u godišnjem izvješću o jamstvima koja se pokrivaju iz općeg proračuna prikaže potpunu sliku izloženosti proračuna Unije, uključujući rizik koji sa sobom nose jamstvo EFSU-a i sve povezane buduće financijske operacije;

— da u kontekstu krize izazvane pandemijom bolesti COVID-19 ponovno procijeni jesu li postojeći mehanizmi za ublažavanje izloženosti proračuna Unije riziku dovoljni i primjereni te da preispita ciljne stope rezervacija jamstvenih fondova kojima se pokrivaju jamstva odobrena iz proračuna Unije;

— da predstavi godišnja izvješća o tome kako bi trajno niske, iznimno niske i negativne kamatne stope mogle utjecati na proračun Unije;

81. traži od Vijeća da zajedno s Europskim parlamentom:

— zatraži od EIB-a da svake godine omogući Revizorskom sudu obavljanje revizije pravilnosti i aspekata uspješnosti EIB-ovih aktivnosti financiranja koje nisu obuhvaćene posebnim mandatima Unije; to bi se moglo osigurati usporedno s obnavljanjem tripartitnog sporazuma;

Uspješnost proračuna Unije

82. pozdravlja prvo zasebno i potpuno izvješće Revizorskog suda o uspješnosti proračuna Unije – stanje na kraju 2019. te potiče Revizorski sud da nastavi s izradom i daljnjim razvojem takvih izvješća u nadolazećim godinama; ponavlja svoje mišljenje da je potreban veći naglasak na uspješnosti bez smanjenja trenutačnih razina nadzora usklađenosti i sukladnosti; ističe da nalazi o uspješnosti ne bi trebali rezultirati generalizacijama nego preporukama po državama članicama; napominje da su odgovarajuće analize rizika i preporuke za djelovanje kreatorima politika Unije važan temelj za donošenje političkih odluka; smatra da bi pokazatelji trebali deskriptivno i objektivno ocjenjivati uspjeh određenih aktivnosti, a da se pritom ne izražavaju sklonosti kad je riječ o javnim politikama; poziva Revizorski sud da se u procjenama uspješnosti usredotoči na postizanje europske dodane vrijednosti i učinkovito korištenje poreznog novca Unije;

83. ističe da je cilj informacija o uspješnosti pružiti naznaku o tome ostvaruju li se učinkovito i djelotvorno ciljevi javnih politika i programa Unije; predlaže da se, ako su potrebna poboljšanja, informacije o uspješnosti iskoriste kao osnova za proces osmišljavanja neophodnih korektivnih mjera, i da se njihova provedba kontinuirano prati; ističe da je uspješnost fondova i politika Unije vrlo teško izmjeriti i zahtijeva različite definicije i ciljane pokazatelje za različita rashodovna područja i fondove; smatra da bi se ključnim pokazateljima uspješnosti trebali sveobuhvatno mjeriti rezultati programa primjenom analitičke metode, a da se pritom ne navode sklonosti u pogledu javnih politika; slaže se sa zaključcima Revizorskog suda da je ukupne pokazatelje potrebno dodatno poboljšati te bolje uravnotežiti kako pokazatelje uloženih sredstava i rezultata tako i pokazatelje rezultata i učinka; poziva Komisiju da pojednostavni izvješćivanje o uspješnosti smanjenjem broja ciljeva i pokazatelja na određeni skup relevantnih i prikladnih pokazatelja rezultata i učinka kojima se najbolje mjere postignuti rezultati u smislu učinkovitosti, ekonomičnosti, djelotvornosti i dodane vrijednosti koju potrošnja Unije ima za Uniju;

84. ističe da Revizorski sud smatra da Komisija ima zadovoljavajuće postupke za izradu godišnjeg izvješća o upravljanju i uspješnosti te pregleda uspješnosti programa; slaže se s Revizorskim sudom da bi Komisija trebala nastaviti izvješćivati o uspješnosti programa nakon završetka razdoblja VFO-a barem dok se izvršavaju plaćanja znatnih iznosa povezanih s određenim razdobljem VFO-a;

85. pozdravlja opažanje Revizorskog suda prema kojemu je Komisija počela provoditi sustavne procjene uspješnosti i analize na temelju kojih se donose zaključci o postizanju ciljeva programa; sa zadovoljstvom napominje da Revizorski sud smatra da je to važan pozitivan korak prema jasnijem, transparentnijem i sveobuhvatnijem godišnjem izvješćivanju o uspješnosti programa;

86. snažno potiče Komisiju da nastavi poboljšavati pouzdanost i dostupnost informacija o uspješnosti kao ključnog alata za procjenu uspješnosti programa; to bi trebalo uključivati dijeljenje iskustava stečenih u Odboru za regulatorni nadzor, posebno onih u vezi s izradom i metodologijom;

87. izražava zabrinutost zbog procjene Revizorskog suda da podaci o praćenju koje su dostavile države članice, na kojima se temelje godišnje izvješće Komisije o upravljanju proračunom i programski izvještaji, nisu u cijelosti pouzdani;

88. čvrsto podupire preporuku da bi Komisija trebala poboljšati objašnjenja povezana s utvrđivanjem ciljeva i popratnim podacima; ciljevi bi trebali biti konkretni i ambiciozni, ali istodobno realistični i mjerljivi na temelju pouzdanih podataka; istodobno naglašava da su pokazatelji rezultata i učinka prikladniji za mjerenje uspješnosti i omogućuju širu ocjenu učinka od pokazatelja uloženih sredstava i ostvarenja;

89. pozdravlja činjenicu da Komisija u godišnjim programskim izvještajima dokumentira podatke o pokazateljima kao i polazne vrijednosti pokazatelja, ključne etape i ciljne vrijednosti kojima se mjeri napredak u postizanju općih i posebnih ciljeva programa; poziva Komisiju da zajamči da se te polazne vrijednosti pokazatelja, ključne etape i ciljne vrijednosti, koje se ne bi mogle postići bez financiranja EU-a i koje predstavljaju dodanu vrijednost EU-a, usredotoče na postizanje takve dodane vrijednosti EU-a;

90. poziva Komisiju da u svoja izvješća o uspješnosti uključi veću analizu učinkovitosti i ekonomičnosti (troškovne učinkovitosti) programa kada informacije postanu dostupne, kao i sustavniju analizu važnih vanjskih čimbenika koji utječu na uspješnost programa; jasne procjene napretka u ostvarenju ciljnih vrijednosti za sve pokazatelje uspješnosti obuhvaćene izvješćem; jasne i uravnotežene procjene uspješnosti koje obuhvaćaju sve ciljeve programa uz odgovarajuću razinu potankosti; potiče Komisiju da poduzme te mjere za sljedeću razrješnicu za 2020. zbog svih programa donesenih u kontekstu krize uzrokovane bolešću COVID-19;

91. ističe da, u skladu s Financijskom uredbom, dobro financijsko upravljanje podrazumijeva djelotvornost, učinkovitost i ekonomičnost te da bi se Komisija i države članice trebale usredotočiti na sva tri elementa; nadalje, napominje da međunarodne revizijske smjernice o uspješnosti sada također sadržavaju elemente kao što su ravnopravnost, okoliš i etičnost te poziva Komisiju da proširi svoje ocjene obrađivanjem i tih područja;

92. napominje da je Revizorski sud ocijenio jesu li programi u svim glavnim područjima proračuna EU-a na dobrom putu da ostvare svoje ciljeve;

93. Konkurentnost: pozdravlja činjenicu da za istraživački program EU-a Obzor 2020. nema naznaka da je uspješnost ugrožena te postoje brojni primjeri uspješnih projekata; pozdravlja činjenicu da, prema Revizorskom sudu, taj program pruža dodanu vrijednost Unije zahvaljujući svojoj jedinstvenosti i paneuropskom karakteru;

94. Kohezija: izražava žaljenje zbog toga što, iako su Komisija i države članice već revidirale početne ciljeve za razdoblje 2014. – 2020., tek nešto više od trećine pokazatelja za Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijski fond pokazuje pravovremeni napredak; da nije došlo do krize uzrokovane bolešću COVID-19 većina ciljeva u području zapošljavanja i obrazovanja vjerojatno bi bila postignuta do 2020., no zaostajao je napredak u području istraživanja i razvoja, siromaštva i socijalne uključenosti; izražava žaljenje zbog toga što u tom području javne politike vlastiti podaci Komisije o uspješnosti upućuju na to da programi ne ispunjavaju početna očekivanja;

95. Prirodni resursi: izražava žaljenje zbog toga što ključni nedostatak leži u tome što se pokazatelji uspješnosti za razdoblje 2014. – 2020. ne temelje na detaljnoj logici intervencije za pružanje financijske potpore u okviru ZPP-a; na primjer, izravna plaćanja poljoprivrednicima smanjila su nestabilnost prihoda poljoprivrednika, no nisu usmjerena na pomoć poljoprivrednicima u postizanju primjerenog životnog standarda; izražava žaljenje zbog toga što je utvrđeno da mjere ZPP-a imaju nedovoljan učinak u borbi protiv klimatskih promjena;

96. Sigurnost i građanstvo: napominje da se u izvješću Komisije ne navodi napreduje li Fond za azil, migracije i integraciju prema ostvarenju svojeg cilja, no već dostupne informacije upućuju na njegovu relevantnost i dodanu vrijednost za Uniju; napominje da pokazatelji za integraciju i zakonitu migraciju prikazuju postignuća u pozitivnom svjetlu, među ostalim i zbog toga što se dugoročni učinci (primjerice, razlike u izgledima za zapošljavanje migranata i državljana Unije) još ne mogu ocijeniti;

97. Globalna Europa: konstatira da Komisija ne pruža dovoljno informacija za pouzdanu procjenu uspješnosti dvaju instrumenata financiranja, tj. jednog za suradnju sa zemljama u razvoju i drugog za odnose s južnim i istočnim susjedima Unije; pozdravlja činjenicu da pokazatelji ipak upućuju na smanjenje siromaštva te pozitivne trendove u obrazovanju, rodnoj ravnopravnosti i ljudskom razvoju te izražava zabrinutost zbog sve lošijeg trenda u konsolidaciji demokracije, vladavini prava i političkoj stabilnosti;

Godišnje izvješće o upravljanju i uspješnosti

98. napominje da je, prema Komisiji, ukupna razina odobrenih sredstava za preuzimanje obveza izvršenih 2019. iznosila 161 milijardu EUR: iznos od 81 milijardu EUR dodijeljen je za naslov 1., podijeljen između naslova 1.a „Konkurentnost za rast i zapošljavanje" (14 % ukupnog proračuna) i naslova 1.b „Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija" (35 % ukupnog proračuna), 59 milijardi EUR za naslov 2. „Održivi rast: prirodni resursi" (37 % ukupnog proračuna), 4 milijarde EUR za naslov 3. „Sigurnost i građanstvo", 12 milijardi EUR za naslov 4. „Globalna Europa" te 6 milijardi EUR za administrativne rashode Komisije u okviru naslova 5.;

99. napominje da je Komisija u svojem godišnjem izvješću o upravljanju i uspješnosti za 2019. navela da rizik u trenutku plaćanja iznosi 2,1 %, što je unutar raspona stope pogreške koju je procijenio Revizorski sud; napominje da su za tri najvažnija rashodovna područja (naslov 1.a VFO-a: Konkurentnost; 1.b: Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija te naslov 2.: prirodni resursi), Komisijine procijenjene stope pogreške za 2019. u rasponu procjena Revizorskog suda;

100. napominje da su 2019. rashodi iz proračuna Unije iznosili 147 milijardi EUR, raspodijeljenih na više od 240 000 isplata; ističe da je 71 % proračuna izvršeno u okviru podijeljenog upravljanja, a ostatak je Komisija potrošila ili izravno (22 %) ili neizravno u suradnji s ovlaštenim subjektima (7 %);

101. prima na znanje procjenu Komisije da su rashodi povezani s klimom 2019. iznosili 35 milijardi EUR, što je 21 % proračuna Unije, te da će u razdoblju 2014. –2020. doprinos klimatskim ciljevima iz proračuna Unije ukupno iznositi 211 milijardi EUR, što je 19,8 % ukupne potrošnje te neznatno manje od početnog cilja od 20 % zbog nižih doprinosa tijekom prvih godina tog razdoblja; poziva Komisiju da učini sve što je u njezinoj moći kako bi povećala rashode povezane s klimom za razdoblje 2014. – 2020. u cilju mnogo ambicioznijih ciljeva za razdoblje 2021. – 2028.;

102. napominje da je 11 od 50 glavnih direktora Komisije u svojim godišnjim izvješćima o radu za 2019. donijelo kvalificiranu izjavu s ukupno 18 zadrški (u usporedbi s 40 zadrški 20 službi 2018.); ističe da je za 17 zadrški Komisija primijenila novo pravilo *de minimis* i da Komisija te zadrške više nije smatrala značajnima;

103. konstatira da su, prema Komisiji, potvrđene korektivne mjere 2019. iznosile 1,5 milijardi EUR (25 % više nego 2018.); ističe činjenicu da su neke države članice zabilježile znatno veće iznose ispravka od drugih; poziva Komisiju da izmijeni svoj revizijski uzorak kako bi te zemlje bile češće uključene u redovite provjere;

104. prima na znanje da je za 2019. Komisijina procjena ukupnog rizika u trenutku zaključenja iznosila 0,7 % relevantnih rashoda (u usporedbi s 0,8 % 2018.); napominje da je zbog većeg rizika u trenutku plaćanja u odnosu na rashode u području kohezije ukupni rizik u trenutku plaćanja koji je procijenila Komisija bio veći nego prethodnih godina, 2,1 % za 2019. (u usporedbi s 1,7 % 2018.), ali s obzirom na to da su procijenjeni budući ispravci bili i veći (1,4 % u usporedbi s 0,9 % 2018.), Komisija je pri zaključenju došla do stabilnog rizika, pri čemu je procjena rizika pri zaključenju iznosila manje od 2 %, zbog čega je Komisija smatrala da se njezinim višegodišnjim sustavima kontrole jamči djelotvorna zaštita proračuna Unije; nadalje, ističe da su prema procjeni Komisije rizični rashodi u trenutku plaćanja iznad praga značajnosti bili vrlo visoki i iznosili 67 milijardi EUR;

105. napominje da je Komisija smatrala da se njezinim višegodišnjim sustavima kontrole jamči djelotvorna zaštita proračuna Unije; napominje da Komisija svoj portfelj za 2019. dijeli na manje rizične i rizičnije slojeve, koristeći se kriterijima koje je priznao i Revizorski sud i koji su povezani s prirodom financiranja, posebice s razlikom između prilično složenih programa koji se temelje na naknadama (rizičniji rashodi za koje je rizik u trenutku plaćanja viši od 2 %) i plaćanja utemeljena na dodijeljenim pravima u kojima nema toliko pogrešaka (manje rizični rashodi za koje je rizik u trenutku plaćanja niži od 2 %); nadalje, ističe da Komisija procjenjuje da rizičniji rashodi iznose 67 milijardi EUR (46 %), što je manji dio proračuna od onog koji čine manje rizični rashodi, koji iznose 80 milijardi EUR (54 %); poziva Komisiju da donese ambiciozan akcijski plan s mjerama koje omogućuju znatno smanjenje tih rizika;

106. traži od Komisije da se pobrine da godišnje izvješće o upravljanju i uspješnosti bude u potpunosti pouzdano i da se ne temelji na predviđanjima;

107. posebno izražava žaljenje zbog toga što je Revizorski sud opet morao izraziti zabrinutost oko pouzdanosti godišnjeg izvješća o upravljanju i uspješnosti u područjima kohezije zbog nedostataka u radu revizijskih tijela i utvrđenih problema u pogledu stopa preostale pogreške prijavljenih u godišnjim izvješćima o radu glavnih uprava EMPL i REGIO;

108. izražava neslaganje s Komisijinom ocjenom njezine metodologije izračuna stope pogreške; iako uviđa da su rizici u trenutku plaćanja koje Komisija navodi u godišnjem izvješću o upravljanju i uspješnosti najbliži stopi pogreške koju je procijenio Europski revizorski sud, treba napomenuti da se zbog važnih elemenata stopa pogreške Suda i Komisije uvelike razlikuje; stoga ponavlja svoj zahtjev o tome da se njegova metodologija čim prije uskladi s onom koju koristi Sud te da se tijelu za proračunski nadzor dostavi samo jedna stopa pogreške koja odgovara riziku u trenutku plaćanja (stopa pogreške u trenutku plaćanja); poziva Komisiju da zasebno objavi procjenu budućih ispravaka (stopa preostale pogreške); poziva Komisiju da prilikom izvješćivanja o te dvije procjene primjenjuje dosljednu terminologiju za sve glavne uprave;

109. poziva Komisiju da poduzme potrebne mjere kako bi dobila pouzdane podatke od država članica o stopi pogreške u trenutku plaćanja; poziva Komisiju da pravodobno provede odgovarajuće prilagodbe ako se u kontrolama država članica otkriju nedostaci;

110. sa zabrinutošću napominje da je, kad je riječ o Komisijinoj procjeni rizika u trenutku plaćanja, Revizorski sud istaknuo više spornih pitanja u vezi s određenim naslovima VFO-a opisanih u nastavku te apelira na Komisiju da na te nalaze odgovori konkretnim mjerama:

— „Konkurentnost”: *ex post* revizijama u velikom dijelu nisu obuhvaćena plaćanja ili poravnanja izvršena u godini obuhvaćenoj pregledom u svrhu davanja izjave o jamstvu te se one nisu uvijek pokazale pouzdanima;

— „Prirodni resursi”: kontrole država članica koje se odražavaju u statističkim podacima o kontrolama nisu obuhvatile sve pogreške te su bile potrebna usklađivanja Komisije, koja su se uglavnom temeljila na paušalnim stopama te su postojala ograničenja u pogledu pouzdanosti rezultata rada tijela za ovjeravanje;

— „Kohezija”: provjere koje su provele revizijska tijela nisu uvijek bile pouzdane;

— „Globalna Europa”: nije bilo dovoljno terenskih provjera u zemljama u kojima se provode projekti, relevantni aspekti postupaka javne nabave nisu obuhvaćeni u dovoljnoj mjeri, ostavljeno je mnogo slobodnog prostora pri procjeni učinka pojedinačnih pogrešaka te nije provedeno dovoljno vlastitih dokaznih ispitivanja za transakcije koje su već provjerili drugi subjekti; poziva Revizorski sud da poboljša svoje nasumične provjere pristupom koji se temelji na riziku kako bi u svojim izvješćima o stopama pogreške više pozornosti usmjerio na područja u kojima su problemi najvjerojatniji;

111. prima na znanje zaključak Revizorskog suda da je izvješćivanje Komisije o uspješnosti sve uravnoteženije te da i godišnje izvješće o upravljanju i uspješnosti i programski izvještaji dopunjuju njezino izvješćivanje o postignućima programa, uključujući informacije o područjima u kojima se zaostaje te o kontinuiranim izazovima za programe;

112. potiče Komisiju i Revizorski sud da ubrzaju postupak davanja razrješnice na N+1;

113. poziva Komisiju da se nastavi zalagati za bolju rodnu ravnotežu i da pri dodjeli sredstava vodi računa o rodnoj dimenziji;

Prihodi

114. konstatira da su ukupni prihodi za 2019. iznosili 163,9 milijardi EUR;

115. podsjeća da većina prihoda (88 %) potječe iz triju kategorija vlastitih sredstava:

— vlastita sredstva koja se temelje na bruto nacionalnom dohotku (BND) čine 64 % prihoda Unije, uravnoteženjem proračuna Unije nakon izračuna prihoda iz svih drugih izvora (svaka država članica razmjerno pridonosi u skladu sa svojim BND-om);

— tradicionalna vlastita sredstva čine 13 % prihoda Unije te se sastoje od carina na uvoz koje prikupljaju države članice (u proračun Unije odlazi 80 % ukupnog iznosa, a preostalih 20 % države članice zadržavaju za pokrivanje troškova naplate);

— vlastita sredstva od poreza na dodanu vrijednost (PDV) čine 11 % prihoda Unije (doprinosi u okviru tih vlastitih sredstava izračunavaju se primjenom jedinstvene stope koja se primjenjuje na usklađenu osnovicu PDV-a država članica);

116. pozdravlja činjenicu da je rad Komisije na financijskom programiranju i proračunu Unije, započet prije i tijekom 2019., doveo do uvođenja pravno obvezujućeg rasporeda, novih izvora prihoda na razini Unije ili „vlastitih sredstava” namijenjenih otplati zajedničkog europskog zaduživanja; podsjeća na prevlast doprinosa na temelju bruto nacionalnog dohotka (BND) u proračunu Unije; ističe da nova vlastita sredstva dolaze paralelno sa smanjenjem udjela nacionalnih doprinosa na temelju BND-a u financiranju godišnjeg proračuna Unije, zbog čega ne doprinose ukupnom povećanju proračuna Unije; poziva Komisiju da predloži diversifikaciju svojih izvora prihoda kako bi EU postao istinski neovisan o doprinosima država članica te kako bi se znatno povećao proračun za programe Unije;

117. konstatira da prihodi uključuju i iznose primljene iz drugih izvora, od kojih su najvažniji doprinosi i povrati koji proizlaze iz sporazuma i programa Unije (8 % prihoda Unije), primjerice prihodi povezani s poravnanjem za EFJP i EPFRR te sudjelovanje zemalja izvan Unije u istraživačkim programima;

118. pozdravlja odluku Revizorskog suda da ocijeni djelovanje Unije usmjereno na smanjenje manjka sredstava prikupljenih od carina, što može utjecati na iznose pristojbi koje su utvrdile države članice i ublažiti rizik od toga da se tradicionalna vlastita sredstva ne utvrde u punom iznosu, u okviru ispitivanja sustava unutarnje kontrole;

119. izražava zabrinutost zbog nedostataka koje je Revizorski sud uočio u načinu na koji države članice prikupljaju tradicionalna vlastita sredstva, posebno u upravljanju utvrđenim pristojbama koje nacionalna tijela još nisu naplatila; konstatira da je Revizorski sud u državama članicama koje je posjetio utvrdio kašnjenja u obavješćivanju o carinskim dugovima, zakašnjelu naplatu takvih dugova te nedostatnu dokumentaciju kojom bi se potvrdila točnost iznosa pristojbi knjiženih u računovodstvenoj dokumentaciji;

120. prima na znanje nedostatke u načinu na koji države članice upravljaju pristojbama koje još nisu naplatile, kako je navedeno u 15 od 27 inspekcijskih izvješća o tradicionalnim vlastitim sredstvima koje je Komisija izdala 2019.; smatra da bi zaključci iz 10 od tih 15 izvješća koji su klasificirani kao sustavne prirode trebali biti dostupni članovima relevantnih odbora Parlamenta;

121. sa zabrinutošću napominje da su Komisijine inspekcije tradicionalnih vlastitih sredstava i rad Revizorskog suda istaknuli dva glavna nedostatka u kontrolama koje države članice provode kako bi se smanjio manjak sredstava prikupljenih od carina; ističe znatan gubitak prihoda Unije te poziva Komisiju i Vijeće da hitno adresiraju ta pitanja:

— nedostatnu usklađenost na razini Unije u provedbi carinskih kontrola za ublažavanje rizika od prikazivanja vrijednosti uvoza manjom od stvarne unutar carinske unije, te

— činjenica da države članice nisu u mogućnosti utvrditi najrizičnije gospodarske subjekte na razini Unije koje bi trebalo obuhvatiti naknadnim revizijama;

122. sa zabrinutošću konstatira da je Revizorski sud u svojem ispitivanju sustava unutarnje kontrole i u Komisiji i u državama članicama utvrdio nedostatke u pojedinačnim kategorijama vlastitih sredstava; izražava zabrinutost zbog toga što su, prema procjeni Komisije, od 28 država članica njih 24 imale djelomično zadovoljavajuće ili nezadovoljavajuće strategije kontrole za ublažavanje rizika od prikazivanja vrijednosti uvoza manjom od stvarne, zbog čega je Revizorski sud utvrdio znatne manjkavosti u kontrolama koje države članice provode kako bi smanjile manjak sredstava prikupljenih od carina;

123. sa zabrinutošću ističe činjenicu da su mjere za utvrđivanje i odabir najrizičnijih uvoznika nad kojima bi trebalo provesti naknadne revizije ograničene u cijeloj carinskoj uniji jer još uvijek ne postoji dostupna baza podataka za cijelu Uniju koja bi obuhvatila sav uvoz koji su izvršili gospodarski subjekti;

124. prima na znanje, međutim, da je Komisija poduzela važne mjere kako bi se pomoglo u utvrđivanju najrizičnijih gospodarskih subjekata na razini Unije kod kojih treba provesti naknadne revizije, a te su mjere uključivale označivanje transakcija za koje se smatra da predstavljaju financijski rizik prema Odluci o kriterijima financijskog rizika te ažuriranje Vodiča za reviziju carina;

125. pozdravlja činjenicu da Komisija blisko surađuje s državama članicama kako bi pronašla rješenja za utvrđivanje uvoznika koji posluju u državama članicama u kojima se ne nalazi njihovo sjedište; poziva Komisiju da ostvari daljnji napredak nakon što baza podataka na razini Unije koja obuhvaća sav uvoz postane u cijelosti dostupna;

126. konstatira da je od svih zadrški u vezi s PDV-om zbog kojih je izračun osnovice PDV-a ostao otvoren u razdoblju od najmanje 10 godina kao i od pitanja u vezi s tradicionalnim vlastitim sredstvima koja su ostala otvorena više od pet godina od trenutka inspekcije Komisije samo 15 % zadrški u vezi s PDV-om i 34 % otvorenih pitanja u vezi s tradicionalnim vlastitim sredstvima bilo dugotrajne naravi;

127. ističe da se od osam dugotrajnih zadrški u vezi s PDV-om koje je izrazila Komisija a ispitao Revizorski sud njih pet odnosilo na postupke zbog povrede prava protiv država članica zbog moguće neusklađenosti s Direktivom o PDV-u;

128. sa zadovoljstvom napominje da Komisija poboljšava svoju procjenu rizika za planiranje inspekcija te i dalje nastoji brzo zatvoriti dugotrajno otvorena pitanja, što ovisi i o suradnji država članica;

129. sa zabrinutošću konstatira da je preispitivanjem 54 od ukupno 122 dugogodišnja otvorena pitanja u vezi s tradicionalnim vlastitim sredstvima Revizorski sud utvrdio da je za daljnje praćenje i zatvaranje tih pitanja Komisiji trebalo previše vremena, što upućuje na manjkavosti u adresiranju nedostataka u načinu na koji države članice prikupljaju tradicionalna vlastita sredstva; apelira na Komisiju da uspostavi sustav za daljnje praćenje kojim bi se davala prednost otvorenim pitanjima u vezi s tradicionalnim vlastitim sredstvima prema njihovoj važnosti (u smislu financijskog učinka ili sistemske relevantnosti u slučaju nefinancijskih nedostataka) te da o tome izvijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice;

130. podsjeća da u sklopu ciklusa višegodišnjih provjera BND-a Komisija ispituje jesu li postupci kojima se države članice služe za sastavljanje svoje nacionalne računovodstvene dokumentacije usklađeni sa sustavom ESA 2010. te jesu li podatci o BND-u usporedivi, pouzdani i sveobuhvatni; prima na znanje da je zaključivanje ciklusa provjere dovelo do novih, posebnih zadrški, primjerice zadrška kojom se omogućuje preispitivanje izmjena podataka o BND-u svih država članica kako bi se uključila točnija procjena imovine povezane s istraživanjem i razvojem u multinacionalnim poduzećima, što je procjena koju komplicira globalizacija i činjenica da se takva imovina lako premješta preko granica (Komisija će do rujna 2022. zajedno s državama članicama nastaviti procjenjivati je li vrijednost imovine povezane s istraživanjem i razvojem u multinacionalnim poduzećima točno evidentirana u nacionalnoj računovodstvenoj dokumentaciji država članica);

131. izražava duboku zabrinutost zbog nemjerljive zadrške koju je glavna uprava BUDG izrazila i 2019., navodeći da se prijevara u vezi s umanjenjem vrijednosti djelomično premjestila u druge države članice, što utječe na prikupljanje tradicionalnih vlastitih sredstava u mjeri koju tek treba kvantificirati; napominje da je Komisija provela inspekcije u pogledu umanjenja vrijednosti u svim državama članicama te je provjerila način na koji su države članice organizirane kako bi riješile to pitanje, osobito kad je riječ o tekstilu i obući iz Kine; konstatira da je financijska odgovornost država članica za gubitke tradicionalnih vlastitih sredstava izričito uzeta u obzir tijekom tih inspekcija i odgovarajućih izvješća; napominje da će Komisija poduzeti popratne mjere i smatrati države članice financijski odgovornima za potencijalne gubitke u tradicionalnim vlastitim sredstvima; izražava zabrinutost zbog toga što privremeni izračuni pokazuju da gubici u tradicionalnim vlastitim sredstvima 2019. dosežu 1 % tradicionalnih vlastitih sredstava za 2019., što opravdava zadršku u godišnjem izvješću o radu za 2019.; traži od Komisije da odmah obavijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice o nalazima i posljedicama svojih inspekcija i izračuna, čim ih dovrši;

132. konstatira da je Glavna uprava za proračune (DG BUDG) već četvrtu godinu zaredom izrazila zadršku u pogledu vrijednosti tradicionalnih vlastitih sredstava koje je prikupila Ujedinjena Kraljevina jer ta zemlja proračunu Unije nije stavila na raspolaganje carinske pristojbe na uvoz tekstila i obuće čije je plaćanje izbjegnuto, dok se opseg prijevara povezanih s umanjenjem vrijednosti dodatno proširio na države članice Unije, što dovodi do daljnjih mogućih gubitaka tradicionalnih vlastitih sredstava;

133. napominje da je, prema godišnjem izvješću o radu za 2019. DG-a BUDG, Ujedinjena Kraljevina od 12. listopada 2017. počela provoditi mjere koje je preporučila Komisija, što je 2018. dovelo do dramatičnog smanjenja gubitaka tradicionalnih vlastitih sredstava (stopa pogreške niža od 1 %);

134. ne odobrava činjenicu da Ujedinjena Kraljevina još uvijek odbija staviti na raspolaganje proračunu EU-a tradicionalna vlastita sredstva koja su izgubljeni u razdoblju od 2011. do 2017., u iznosu od 2,679 milijardi EUR (bruto); konstatira da su vlasti Ujedinjene Kraljevine Komisiji dostavile službeni odgovor zaprimljen 11. veljače 2019.; napominje da je nakon analize odgovora Ujedinjene Kraljevine Komisija uputila predmet Sudu Europske unije 7. ožujka 2019.; napominje da je Ujedinjena Kraljevina 24. lipnja 2019. podnijela odgovor na tužbu, nakon čega su 29. kolovoza 2019. uslijedili odgovor Komisije te odgovor na repliku Ujedinjene Kraljevine 20. prosinca 2019.; prima na znanje iz pisanih odgovora Komisije u pogledu saslušanja u odboru CONT 11. siječnja 2021. da je usmena rasprava održana 8. prosinca 2020. te, iako datum konačne presude u potpunosti ovisi o Revizorskom sudu, Komisija ne očekuje odluku prije ljeta 2021.; sa zadovoljstvom primjećuje da povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Unije nema negativan učinak na povrat traženih iznosa jer se oni odnose na uvoz prije isteka prijelaznog razdoblja;

135. napominje da je, prema podacima Komisije, u 2019. ostvareno tri milijarde EUR više prihoda od BND-a nakon usklađenja za prošle iznose (uglavnom za godine od 2012. do 2017.) jer su baze podataka o BND-u ažurirane stvarnim podacima;

Preporuke

136. traži od Komisije:

— da državama članicama pruža redovitu potporu pri odabiru najrizičnijih uvoznika za naknadne revizije, i to:

a. prikupljanjem i analizom relevantnih podataka o uvozu na razini Unije te dijeljenjem rezultata svoje analize s državama članicama;

b. pružanjem smjernica o tome kako provesti analizu podataka u okviru novog sustava „Surveillance III" nakon što se on pusti u uporabu;

— da izmijeni svoje postupke, i to:

a. uspostavom sustava za praćenje otvorenih pitanja u vezi s tradicionalnim vlastitim sredstvima na temelju kvantitativnih i kvalitativnih kriterija kojima se nedostatci utvrđeni u državama članicama razvrstavaju prema prioritetu;

b. utvrđivanjem rokova za države članice za otklanjanje takvih nedostataka i za poduzimanje daljnjih mjera, uključujući izračun zateznih kamata i povrat iznosa koje je potrebno staviti na raspolaganje u korist proračuna Unije;

c. pojednostavnjenim postupkom, što uključuje dokumentaciju potrebnu za pristup financiranju, ne zanemarujući načela revizije i praćenja;

Konkurentnost za rast i zapošljavanje

137. konstatira da su plaćanja za podnaslov 1.a „Konkurentnost za rast i zapošljavanje" iznosila 21,7 milijardi EUR i da su isplaćena u okviru sljedećih programa i politika:

— „Istraživanje", do 55,2 % proračuna podnaslova ili 11,9 milijardi EUR;

— „Obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport", do 13,2 % proračuna podnaslova ili 2,8 milijardi EUR;

— „Promet i energija", do 11,3 % proračuna podnaslova ili 2,5 milijardi EUR;

— „Svemir", do 7,6 % proračuna podnaslova ili 1,7 milijardi EUR;

— „Ostala djelovanja i programi", do 12,7 % proračuna podnaslova ili 2,8 milijardi EUR;

138. napominje da su glavni programi Komisije Obzor 2020. i Sedmi okvirni program za istraživanje i tehnološki razvoj (FP7) ([5]) u području istraživanja i inovacija, Erasmus+ u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta, Galileo, EGNOS, ITER i CEF kao veliki infrastrukturni projekti te EFSU kao jamstveni fond;

139. prima na znanje da većinu rashoda za te programe čine bespovratna sredstva kojima izravno upravlja Komisija, uključujući posredovanjem izvršnih agencija, i koja se dodjeljuju javnim ili privatnim korisnicima koji sudjeluju u projektima; prima na znanje da, kad je riječ o programu Erasmus+, rashodima (približno 80 % bespovratnih sredstava) uime Komisije uglavnom upravljaju nacionalne agencije;

140. ističe to da je uspješnost politike istraživanja i inovacija teško procijeniti jer postoji znatan vremenski razmak između financiranja projekata i rezultata i učinaka koji se tek trebaju ostvariti; nadalje napominje da je izvješćivanje u tom području uglavnom usmjereno na pozitivna postignuća, a ne na kritičku procjenu rezultata i učinka, što možda ne pruža realističnu sliku uspješnosti u cjelini; napominje da istraživanje kao disciplina uključuje rizike u pogledu rezultata i da se uspješan ishod ne može uvijek zajamčiti;

141. zabrinut je zbog visokog postotka (u nekim državama članicama do 25 %) sredstava iz operativnih programa namijenjenih za potporu MSP-ovima u području poduzetništva i inovacija koji se umjesto toga uplaćuju velikim poduzećima. traži od Komisije da razvije snažnije mehanizme kontrole u pogledu izjava podnositelja zahtjeva za financiranje sredstvima EU-a, s obzirom na to da je Vrhovni ured za reviziju utvrdio da su se u razdoblju 2014. – 2020. vlasti oslanjale samo na zakonske izjave o vlasništvu, veličini i zaduženosti poduzeća;

([5]) Za razdoblje 2007. –2013.

142. napominje da je 2019. za politike mobilnosti i prometa bilo na raspolaganju 4 973 milijuna EUR u odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza i 2 725 milijuna EUR u odobrenim sredstvima za plaćanje, od čega je Izvršna agencija za inovacije i mreže (INEA) upravljala s 4 422 milijuna EUR u odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza i 2 058 milijuna EUR u odobrenim sredstvima za plaćanje koji su odobreni za Europsku prometnu politiku (06 02) i Obzor 2020. – Istraživanje i inovacije u području prometa (06 03);

143. ponovno izražava potporu uključivanju stupa vojne mobilnosti u politiku TEN-T-a usvajanjem akcijskog plana iz ožujka 2018. kako bi se povećali naši kapaciteti za reakciju na izvanredna stanja; žali zbog toga što je drastično smanjen prijedlog Komisije i Parlamenta da se u proračun Instrumenta za povezivanje Europe za razdoblje 2021. – 2027. uključi nova omotnica za potrebe vojne mobilnosti u iznosu od 6,5 milijardi EUR;

144. pozdravlja pokretanje poziva na podnošenje prijedloga za višegodišnji program rada CEF-a za promet za 2019. s proračunom od 1,4 milijarde EUR te usredotočenost na dovršetak devet koridora osnovne mreže do 2030.;

145. pozdravlja pokretanje projekta „Greening the blue” 2019. čiji je cilj smanjenje emisija i proizvodnja učinkovitijih pogonskih sustava sa sklopivim jedrima; napominje da je taj projekt financiran sredstvima Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo;

146. podsjeća da je 2019. ukupni raspoloživi proračun u odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza za programe i mjere Unije u okviru portfelja politika Glavne uprave za obrazovanje, mlade, sport i kulturu (DG EAC) iznosio oko 5,66 milijardi EUR (povećanje od 20 % u odnosu na 2018.) i smatra da su rezultati procjene financijskog upravljanja DG EAC-a za 2019. općenito zadovoljavajući; konstatira da ukupni rizik u trenutku plaćanja DG EAC-a za 2019. iznosi 24,88 milijuna EUR od 2 147,18 milijuna EUR ukupnih rashoda;

147. prepoznaje da je provedba programa Erasmus+ 2019. bila u velikoj mjeri uspješna i da je većina pokazatelja rezultata, kao što je broj mogućnosti za mobilnost, nadmašila ciljeve koje je Komisija postavila za tu godinu; primjećuje da je zbog zakašnjelog početka djelovanja, slabog odaziva financijskih institucija i neobaviještenosti studenata 2019. dovršena samo jedna transakcija u okviru Instrumenta jamstva za studentske zajmove te pozdravlja odluku da se taj instrument ne uključi u sljedeći program Erasmus+ za razdoblje nakon 31. prosinca 2020.; pozdravlja povećanje mobilnosti učenika od 20 % i poziva na to da fizička mobilnost ostane glavni element programa Erasmus+ umjesto virtualne mobilnosti; naglašava važnost daljnjeg pružanja potpore strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te učenju kroz rad, koji su sredstvo za poboljšanje socijalne uključenosti;

148. zabrinut je zbog prijava o slučajevima u kojima su potencijalni korisnici financiranja Unije u okviru programa Erasmus+ bili obvezni pridržavati se nacionalnih pravila koja nisu u skladu s načelima Unije; ističe da bi Komisija trebala pomno pratiti situaciju i po potrebi poduzeti odgovarajuće mjere;

149. ističe da se 2019. velik broj mladih pridružio europskim snagama solidarnosti i radio na terenu, pri čemu su iskazali velik interes za sudjelovanje u aktivnostima solidarnosti diljem Europe; zabrinut je zbog nepodudaranja između broja prijava (191 000) i stvarnog broja angažmana (34 500); žali zbog vrlo niskog broja stažiranja i poslova u okviru programa europskih snaga solidarnosti, sa samo 72 angažmana između 2018. i 2020., što je manje od 1 % ukupnih angažmana; naglašava potrebu za uvođenjem uravnoteženije stope raspoređivanja kako bi se zajamčilo da europske snage solidarnosti mladima uistinu mogu ponuditi brojne mogućnosti;

150. poziva Komisiju i Izvršnu agenciju za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu da smanje birokratsko opterećenje pojednostavnjenjem i prilagodbom postupaka prijave ciljnoj publici kako bi se poboljšala pristupačnost programa kojima upravljaju; naglašava da su potrebne bolje sinergije i suradnja s Glavnom upravom EAC kako bi se postigli pojednostavnjeni postupci prijave, evaluacije i upravljanja, čime bi se poboljšala kvaliteta i raznolikost prijava;

Zaključci Revizorskog suda

151. smatra zabrinjavajućom činjenicu da je od 130 ispitanih transakcija njih 51 (39 %) sadržavalo pogreške;

152. duboko je zabrinut zbog toga što je Revizorski sud na temelju 28 pogrešaka koje je kvantificirao procijenio stopu pogreške za 2019. na 4,0 %, što je znatno povećanje u odnosu na 2018. kada je procijenjena stopa pogreške iznosila 2 %; podsjeća da je ta brojka blizu stopama koje je Revizorski sud utvrdio za 2015., 2016. i 2017.;

153. naglašava da su rashodi programa FP7 i Obzor 2020. i dalje rizičniji i glavni izvor pogrešaka, dok je Revizorski sud u 24 od 80 transakcija u uzorku u području istraživanja i inovacija utvrdio mjerljive pogreške povezane s neprihvatljivim troškovima (3 od 10 u okviru programa FP7 i 21 od 70 u okviru programa Obzor 2020., što čini 78 % procijenjene stope pogreške Revizorskog suda za taj podnaslov 2019.);

154. s velikom zabrinutošću upućuju na činjenicu da 60 % pogrešaka čine „neprihvatljivi izravni troškovi za osoblje”; ističe da je, unatoč naporima uloženima u pojednostavnjenje pravila za prijavu troškova za osoblje u okviru Obzora 2020., njihov izračun i dalje glavni izvor pogrešaka u zahtjevima za povrat troškova; podržava mišljenje Revizorskog suda da je metodologija za izračun troškova za osoblje postala složenija u nekim aspektima u okviru Obzora 2020. i da se time povećao rizik od pogreške (od 24 transakcije u kojima su postojale mjerljive pogreške 23 su uključivale nepravilnu primjenu metodologije za izračun troškova za osoblje);

155. žali zbog toga što složena pravila za podnošenje zahtjeva i dugotrajni postupci predstavljaju velike prepreke, posebno za MSP-ove, novoosnovana poduzeća i osobe koje prvi put podnose zahtjev, kojima nedostaju znatna sredstva i iskustvo u vezi s tim postupcima prijave;

156. sa zabrinutošću napominje da su „nezakoniti ili diskriminirajući kriteriji za odabir ili dodjelu” činili 16 % pogrešaka i da su „neprihvatljivi drugi izravni troškovi (PDV, putovanja, oprema)” činili 15 % pogrešaka;

157. uzima u obzir da je Revizorski sud u slučaju drugih programa i aktivnosti otkrio mjerljive pogreške u 4 od 50 transakcija u uzorku (pogreške su se odnosile na projekte u okviru programa Erasmus+ i CEF);

158. sa zabrinutošću primjećuje da je Revizorski sud utvrdio nedostatke u dokumentaciji Komisije u pogledu dokumentiranja obavljenih revizijskih aktivnosti, dosljednosti uzorkovanja i izvješćivanja, a u nekim pregledanim spisima i u pogledu kvalitete revizijskih postupaka; ističe da je Revizorski sud, među ostalim, utvrdio neprihvatljive iznose koje revizori nisu otkrili zbog nedovoljnog ispitivanja u svojoj reviziji (uglavnom u pogledu troškova za osoblje), pogrešnog tumačenja pravila dvostruke gornje granice i pogrešaka u temeljnom izračunu troškova osoblja koji nisu otkriveni; u tom pogledu podržava preporuke Revizorskog suda za poboljšanje situacije;

159. skreće pozornost na činjenicu da su 22 istraživačka projekta nad kojima je Revizorski sud proveo reviziju provedena u valutama koje nisu euro, dok devizni tečaj primijenjen u deset od tih projekata nije bio tečaj propisan pravilima (financijski učinak takvih pogrešaka sam po sebi nije značajan, ali njihova učestalost ukazuje na nedostatak osviještenosti o pravilima); poziva Komisiju da surađuje s državama članicama kako bi se tom pitanju posvetila veća pozornost;

160. ističe da bi, da je Komisija pravilno upotrijebila sve informacije kojima je raspolagala, procijenjena stopa pogreške za ovaj podnaslov bila manja za 1,1 postotni bod;

161. primjećuje sa zabrinutošću da su MSP-ovi češće skloni pogreškama nego drugi korisnici jer se više od polovice utvrđenih mjerljivih pogrešaka (17 od 28) odnosilo na financiranje privatnih korisnika, iako su predmetne transakcije obuhvaćale samo 42 (32 %) od 130 transakcija u uzorku (MSP-ovi čine 12 % uzorka, ali i 21 % mjerljivih pogrešaka); naglašava da to odražava nedostatak resursa i upoznatost sa složenim pravilima prihvatljivosti;

162. primjećuje da se nadoknada rashoda za istraživanje temelji na zahtjevima koje korisnici podnose za nastale troškove; napominje da ti zahtjevi često podliježu složenim pravilima i mogu dovesti do pogrešaka koje se mogu uočiti u slučajevima na koje je uputio Revizorski sud;

163. stoga smatra da smanjenje stope pogreške ovisi o dosljednom ulaganju napora u pojednostavnjenje; pozdravlja činjenicu da je Revizorski sud potvrdio napore Komisije da pojednostavi administrativne i financijske zahtjeve programa Obzor 2020.;

164. u tu svrhu prima na znanje da se Komisija u posljednjim fazama provedbe programa Obzor 2020. u većoj mjeri koristi pojednostavnjenim mogućnostima financiranja kao što je paušalno financiranje, jačanjem komunikacije s korisnicima i stalnim poboljšavanjem svojih kontrolnih mehanizama; pozdravlja činjenicu da će program Obzor Europa otići korak dalje, nadovezujući se na iskustvo stečeno u okviru programa Obzor 2020.;

165. primjećuje da je Komisija uvela dobar sustav *ex ante* kontrola, koji uključuje detaljne automatizirane kontrolne popise, pisane smjernice i kontinuirano osposobljavanje u cilju smanjenja administrativnog opterećenja koje korisnicima omogućuje da se usredotoče na postizanje svojih ciljeva;

166. žali zbog manjka konkretnih podataka o prihvaćanju projekata kojima su dodijeljene pečate izvrsnosti u okviru programa Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR); napominje da Komisija ima samo djelomične informacije koje se temelje na dobrovoljnom izvješćivanju upravljačkih tijela te da ti aranžmani ostaju odgovornost pojedinačnih regija; poziva Komisiju da u okviru novog VFO-a surađuje s državama članicama kako bi poboljšala sustave praćenja programa i bolje obuhvatila tu vrstu informacija;

167. prima na znanje procjenu Komisije da Instrument za povezivanje Europe (CEF) nosi sa sobom nizak rizik od pogreške; traži, međutim, da Komisija zajedno s Revizorskim sudom i OLAF-om pomno prati projekte EU-a u području prijevoza kako bi se spriječile prijevare, budući da kod javnih ulaganja u infrastrukturu postoji osobit rizik od prijevara; smatra da je to ključno i za jamčenje najviših sigurnosnih standarda za korisnike;

168. podsjeća da je Revizorski sud u svojem tematskom izvješću br. 5/2017 o nezaposlenosti mladih zaključio da, usprkos određenom postignutom napretku u provedbi Garancije za mlade i postizanju nekih rezultata, stanje nije u skladu s početnim očekivanjima iznesenima u vrijeme pokretanja tog programa;

169. podsjeća da je Revizorski sudu svojem tematskom izvješću br. 22/2018 („Mobilnost u okviru programa Erasmus +") utvrdio da bi se komponenta strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u okviru programa Erasmus+ mogla dodatno poboljšati jer se uključivanjem strukovnog obrazovanja i osposobljavanja program približava većem broju građana;

170. prima na znanje tematsko izvješće br. 14/2016 („Političke inicijative EU-a i financijska potpora za integraciju Roma") prema kojem je u posljednjem desetljeću ostvaren znatan napredak u pogledu integracije Roma, iako i dalje postoje prepreke na terenu; u tom kontekstu žali što se kriteriji „najbolje prakse" koji doprinose uspješnom uključivanju Roma nisu uvijek primjenjivali i što je bilo teško pratiti uspješnost; podsjeća da je zbog nedostatka pouzdanih i sveobuhvatnih podataka o Romima teško donositi utemeljene politike na razini Unije i na nacionalnoj razini; izražava žaljenje zbog činjenice da bi ta situacija mogla ostati nepromijenjena ako se ne poduzmu hitne mjere;

Preporuke

171. traži od Komisije da:

— dodatno pojednostavni pravila i postupke, pruži praktične i pragmatične smjernice, uključujući informacije i tečajeve osposobljavanja, posebno za nove podnositelje zahtjeva te poboljša svoju pomoć MSP-ovima, novoosnovanim poduzećima i drugim podnositeljima zahtjeva koji prvi put podnose zahtjev kako bi se osigurali jednaki uvjeti među podnositeljima zahtjeva s različitim razinama iskustva i resursa;

— poboljša svoju informativnu kampanju u vezi s pravilima financiranja Obzora 2020. o izračunu i prijavi troškova za osoblje, obraćajući posebnu pozornost na glavne vrste pogrešaka nakon kojih se provode ciljane provjere njihove usklađenosti s pravilima;

— podsjeti sve korisnike programa Obzor 2020. na pravila za izračun i prijavu troškova za osoblje, obraćajući posebnu pozornost na glavne vrste pogrešaka;

— da dodatno pojednostavni pravila o troškovima za osoblje u sklopu sljedećeg okvirnog programa za istraživanja (Obzor Europa);

— poduzme mjere u vezi s Obzorom 2020. na temelju opažanja koja je Revizorski sud iznio na temelju obavljenog pregleda *ex post* revizija, i to u pogledu dokumentacije, dosljednosti uzorkovanja i kvalitete revizijskih postupaka; kao i da, kad je riječ o trećem krugu revizija za koje su angažirani vanjski revizori, poduzme odgovarajuće mjere kako bi se zajamčilo da su revizori u potpunosti upoznati s pravilima programa Obzor 2020. te da provjeri kvalitetu njihova rada;

— riješi akutni problem geografske neravnoteže (koncentracije) većine sredstava programa Obzor 2020. dodijeljenih korisnicima u nekoliko najrazvijenijih država članica rješavanjem uzroka problema u manje razvijenim zemljama, tj. podupiranjem suradnje istraživanja, industrije i sveučilišta, suradnje sveučilišta s vladama u donošenju javnih politika, uspostave novih sveučilišnih programa, akademske izvrsnosti itd.;

Uspješnost: Obzor 2020.

172. ističe, u kontekstu posebnog cilja br. 5 „Vodeći položaj Europe u industriji putem istraživanja, tehnološkog razvoja, demonstracijskih aktivnosti i inovacija u nizu razvojnih i industrijskih tehnologija", da programski izvještaj pokazuje da provedbom programa nije ostvaren zadovoljavajući napredak u dosezanju njegove ciljne vrijednosti u pogledu patentnih prijava, pri čemu se ondje navode i informacije o dodijeljenim patentima, što je bolje mjerilo uspješnosti, ali nisu navedene ni ciljne vrijednosti ni ključne etape;

173. ističe da se u kontekstu pokazatelja za posebni cilj br. 5 „udio poduzeća koja sudjeluju u uvođenju inovacija koje su nove za poduzeće ili tržište" u programskom izvještaju ne spominju ni ključne etape ni ciljne vrijednosti za taj pokazatelj; stoga se ne može koristiti za procjenu odvija li se program prema planu; poziva Komisiju da ažurira izjavu o programu kako bi uključivala konkretne i mjerljive ciljeve te kako bi se omogućila procjena učinkovitosti i djelotvornosti;

174. ističe da se u kontekstu posebnog cilja br. 8 „poboljšanje cjeloživotnog zdravlja i dobrobiti za sve" vrijednost za taj cilj spominje u naslovu za 2020. godinu, ali da bi se zapravo trebala smatrati dosegnutom „[…] kada zadnje aktivnosti financirane u okviru programa Obzor 2020. budu dovršene", pri čemu se u programskom izvještaju navodi sljedeće: „Ciljne vrijednosti odnose se na cijeli stup o društvenim izazovima (posebni ciljevi: od br. 8 do br. 14), a ne na svaki pojedinačni posebni cilj", čime usporedba stvarne i ciljne vrijednosti gubi svoju svrhu;

175. prima na znanje Zaključke Revizorskog suda o uspješnosti programa Obzor 2020., a posebno sljedeće:

— dostupne informacije previše su ograničene da bi se mogla u potpunosti ocijeniti uspješnost programa Obzor 2020. na kraju 2019.; međutim, nema naznaka da je uspješnost ugrožena te su primjeri uspješnih projekata obilni;

— za razliku od djelotvornosti, informacije o relevantnosti, usklađenosti i dodanoj vrijednosti za EU programa dostupne su u znatnoj mjeri te postoje jaki argumenti da je program Obzor 2020. relevantan jer se njime rješavaju potrebe za koje je namijenjen;

— godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti bavi se uspješnošću u okviru naslova 1. a tek na vrlo općenit način;

176. izražava žaljenje zbog razlika u ulaganjima u istraživanje i inovacije među državama članicama, kao i zbog činjenice da uslijed tih razlika istraživači nemaju u istoj mjeri koristi od Obzora 2020. u svim državama članicama; podsjeća da je to odraz razlika u nacionalnim rashodima za istraživanje i razvoj; apelira na države članice da poboljšaju upravljanje svojim nacionalnim sustavima istraživanja i inovacija te da potiču i podržavaju svoje nacionalne istraživačke organizacije u sudjelovanju u međunarodnoj suradnji; poziva Komisiju da doprinese širenju izvrsnosti poticanjem suradnje između nacionalnih istraživačkih organizacija i vrhunskih europskih istraživačkih organizacija, da pruža tehničku potporu i stvori dodatne programe čiji je cilj poticanje izvrsnosti;

177. traži od Komisije da:

— poboljša komunikaciju s podnositeljima zahtjeva i korisnicima (uspostavom boljih postupaka i kontrola u pogledu uspješnosti funkcioniranja službi za pomoć korisnicima, posebice Službe za upite o istraživanjima, te povećanjem razine osviještenosti o alatima s pomoću kojih korisnici mogu prijaviti nedosljedno postupanje prema njima tijekom procesa prijave ili tijekom provedbe projekata, rješavanjem preostalih tehničkih poteškoća koje se odnose na portal za sudionike, poboljšanjem njegova dizajna, pristupa sadržaju i funkcije pretraživanja);

— intenzivnije provodi ispitivanje jednokratnih iznosa (analiziranjem ishoda poziva koji su već pokrenuti u okviru programa Obzor 2020. i izvješćivanjem o njima, čim budu dostupni njihovi prvi rezultati; pokretanjem novih pokusnih inicijativa u većem opsegu kako bi se utvrdile najprikladnije vrste projekata, procijenili mogući nedostatci i osmislile prikladne korektivne mjere);

— istraži mogućnosti za veću primjenu evaluacije prijedloga u dvije faze (utvrđivanjem većeg broja tema u kojima bi se uporabom evaluacije prijedloga u dvije faze moglo smanjiti administrativno opterećenje u pogledu neuspješnih podnositelja zahtjeva, uz istodobno očuvanje najkraćeg mogućeg vremena potrebnog za dodjelu bespovratnih sredstava u slučajevima u kojima stavljanje proizvoda na tržište ima kritičnu važnost);

— ocijeni jesu li projekti koje je osmislila Komisija i koji su (su)financirani iz proračuna EU-a u vezi s Europskom strategijom za osobe s invaliditetom 2010. –2020. ispunili zahtjeve utvrđene u odgovarajućoj konvenciji UN-a (UNCRPD) u pogledu osoba s invaliditetom, s posebnim naglaskom na projekte programa Obzor 2020.;

— osigura da su dodatni troškovi u pogledu osoba s invaliditetom koji su nastali tijekom faza osmišljavanja i provedbe projekata u potpunosti pokriveni bespovratnim sredstvima te zajamči da su uspostavljeni odgovarajući mehanizmi praćenja i da se osigurava njihovo ispunjenje;

— ponovno ispita uvjete u pogledu naknada za stručne ocjenjivače (ažuriranjem dnevne stope naknade za stručnjake i ponovnom procjenom vremena koje je stručnjacima potrebno za obavljanje pouzdanih evaluacija projektnih prijedloga);

— zajamči stabilnost pravila i smjernica za sudionike (jamčenjem kontinuiteta, kad god je to moguće, u pravilima za sudjelovanje pri prelasku iz jednog okvirnog programa u drugi, svođenjem na najmanju moguću mjeru prilagodbe smjernica tijekom provedbe okvirnog programa, pojednostavnjenjem evidencije o radnom vremenu kako bi se izbjeglo nepotrebno izvješćivanje o uloženom naporu po radnim paketima te ispitivanjem mogućnosti da se u većoj mjeri prihvaćaju uobičajene prakse troškovnog računovodstva, posebice kad je riječ o troškovima za osoblje);

— poboljša kvalitetu vanjskih *ex post* revizija (poboljšanjem svojih mehanizama za ispitivanje kvalitete vanjskih *ex post* revizija i ubrzanjem takvih revizija);

— dodatno pojednostavni alate i smjernice za MSP-ove (na način kojim bi se uzrokovalo najmanje moguće opterećenje MSP-ova, posebice novoosnovanih poduzeća koja ne raspolažu resursima i osobljem za rješavanje takvih složenih pitanja);

Uspješnost: Europski fond za strateška ulaganja (EFSU)

178. podsjeća na to da je opći cilj EFSU-a „potpora ulaganjima kojima se potiče rast u skladu s prioritetima Unije”, dok je poseban cilj „povećanje obujma operacija financiranja i ulaganja Grupe EIB-a u prioritetnim područjima”;

179. zapaža da je, prema mišljenju Revizorskog suda, EFSU na dobrom putu da ostvari svoje ciljeve, a posebno glavni cilj mobilizacije 500 milijardi EUR ulaganja;

180. izražava zabrinutost zbog toga što dostupne informacije o uspješnosti sadržavaju pojedinosti o ulaganjima mobiliziranima na temelju odobrenih operacija, broju odobrenih projekata, multiplikacijskim učincima i mjeri u kojoj su obuhvaćene različite države članice, ali nijednim od pet pokazatelja ne prati se razina rizika ili prodiranje u ključna područja navedena u općem cilju;

181. ističe da se pokazateljima ne mjeri napredak u ostvarivanju posebnog cilja kao takvog, a to je povećanje obujma operacija EIB-a, posebno rizičnijih operacija;

182. podsjeća da je EFSU bio djelotvoran u prikupljanju financijskih sredstava za potporu znatnim dodatnim ulaganjima, ali i da je u nekim slučajevima mjera u kojoj je EFSU zapravo doveo do dodatnih ulaganja u realno gospodarstvo prikazana većom od stvarne (u evaluaciji EFSU-a i tematskom izvješću Revizorskog suda ([6]) također je istaknuto da se cjelokupan iznos financiranja ne može pripisati samo EFSU-u);

183. žali zbog toga što Komisija nije pravilno procijenila rizik od „mrtvog tereta” financiranja u slučajevima u kojima bi se potrebna ulaganja mogla financirati iz drugih izvora bez uključivanja sredstava EFSU-a;

184. konstatira da se procjenama mobiliziranih ulaganja koje su prikazane u izvješćima ne uzima u obzir činjenica da su neke operacije u okviru EFSU-a zamijenile druge operacije EIB-a i financijske instrumente Unije, kao ni činjenica da je dio potpore iz EFSU-a pružen za projekte koje je bilo moguće financirati iz drugih izvora, ali pod drukčijim uvjetima;

185. naglašava da su prema izvješću EIB-a o EFSU-u za 2019. većinu transakcija EFSU-a činile takozvane „posebne aktivnosti”, koje po definiciji sa sobom nose veći rizik od uobičajenih operacija EIB-a (obujam takvih novih aktivnosti, za koje su ugovori sklopljeni 2019., iznosio je 15 milijardi EUR, što čini oko 25 % ukupnog kreditiranja u okviru EIB-a te godine, dok je razina prije EFSU-a bila ispod 10 %);

186. ističe da je u Komisijinoj neovisnoj evaluaciji utvrđeno da je od pokretanja EFSU-a uveden niz novih rizičnijih proizvoda, na primjer vlasnički instrumenti i instrumenti za podjelu rizika s financijskim posrednicima u okviru dijela za infrastrukturu i inovacije;

187. zapaža da su Komisija i EIB propustili priliku iskoristiti sredstva EFSU-a za daljnje promicanje prelaska s ulaganja u velike infrastrukturne projekte na manje, modernije i održivije projekte, a da pritom uglavnom pokušavaju obnoviti gospodarski rast EU-a i nedovoljno vode računa o budućem potencijalu tih ulaganja; ističe neke dobre primjere takvih ulaganja u manje projekte koje EIB podupire izvan Unije;

188. prima na znanje ocjenu Revizorskog suda da je EFSU ojačao neke programe Unije, ali se privremeno preklapao s drugima;

([6]) Tematsko izvješće Suda br. 3/2019 „Europski fond za strateška ulaganja: za potpuni uspjeh EFSU-a potrebno je uložiti dodatne napore”, odlomak 81.

189. izražava zabrinutost zbog zemljopisne raspodjele (na kraju 2019. 80 % operacija za koje su sklopljeni ugovori provodilo se u skupini država članica EU-15, što premašuje njihovu gospodarsku snagu u Uniji mjerenu u BDP-u i bruto investicijama u fiksni kapital, dok se na skupinu država EU-13 odnosilo samo 10 %, pri čemu se ostatak odnosio na kategoriju „ostalo”, posebno na projekte u kojima je sudjelovalo više zemalja);

190. podsjeća na to da EIB treba pružiti jasne i pristupačne informacije o gospodarskom, socijalnom i okolišnom učinku projekata koji se financiraju iz EFSU-a, kao i o ostvarenoj dodanoj vrijednosti; smatra da bi za sve projekte koji primaju potporu iz EFSU-a ocjena dodatnosti trebala biti potkrijepljena odgovarajućom dokumentacijom;

191. poziva Komisiju i EIB da:

— preispitaju upotrebu rizičnijih EIB-ovih proizvoda u okviru EFSU-a (za operacije EFSU-a s nacionalnim razvojnim bankama i institucijama EIB bi trebao istražiti mogućnosti za širu upotrebu zaduživanja u obliku podređenog duga, kada je to opravdano; time bi se pomoglo osigurati da financiranje EFSU-a bude komplementarno s financiranjem nacionalnih razvojnih banaka i institucija; EIB bi također trebao promicati upotrebu odgovarajućih proizvoda za podjelu rizika za sve nacionalne razvojne banke i institucije, posebno one koje su trenutačno nedovoljno zastupljene u operacijama EFSU-a) te da naruče studiju rizika srednjoročnog i dugoročnog profila rizičnosti rizičnijih EIB-ovih proizvoda u okviru EFSU-a;

— snažno potaknu komplementarnost između financijskih instrumenata Unije i proračunskih jamstava Unije (u kontekstu novih programa VFO-a Komisija bi trebala predložiti da financijski instrumenti Unije budu usklađeni i komplementarni u pogledu odgovarajućih ciljeva javne politike koje treba ostvariti, kako bi se izbjeglo natjecanje među instrumentima);

— poboljšaju procjenu toga jesu li se potencijalni projekti EFSU-a mogli financirati iz drugih izvora, primjerice u slučaju takozvanog gubitka zbog „mrtvog tereta” (EIB bi u fazi procjene projekta trebao procijeniti vjerojatnu zamjenu drugih izvora financiranja; EIB bi se trebao koristiti tim informacijama pri procjeni prihvatljivosti operacija EFSU-a);

— da bolje procijene mobilizirana ulaganja (u okviru metodologije za izračun multiplikatora za EFSU koju su zajedno razvili Komisija i EIB potrebno je predvidjeti razmjerne mjere kako bi se pravodobno otkrili i ispravili slučajevi u kojima EIB određenom ulaganju pruža potporu i izravno i neizravno preko različitih operacija u okviru EFSU-a, i to u svrhu izbjegavanja dvostrukog računanja);

— da poboljšaju zemljopisnu rasprostranjenost ulaganja kojima se pruža potpora EFSU-a (Komisija i EIB trebali bi putem upravnog odbora EFSU-a procijeniti temeljne uzroke uočene zemljopisne rasprostranjenosti i dati preporuke za mjere koje treba poduzeti u preostalom razdoblju provedbe EFSU-a; upravni odbor EFSU-a trebao bi procijeniti učinak poduzetih mjera);

Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija

192. konstatira da su plaćanja za podnaslov 1.b „Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija” iznosila 53,8 milijardi EUR i da su isplaćena u okviru sljedećih programa i politika:

— „Europski fond za regionalni razvoj i ostale regionalne aktivnosti”, do 54,9 % proračuna podnaslova ili 29,6 milijardi EUR;

— „Kohezijski fond”, do 16,4 % proračuna podnaslova ili 8,8 milijardi EUR;

— „Europski socijalni fond”, do 25,9 % proračuna podnaslova ili 13,9 milijardi EUR;

— „Ostali programi”, do 2,8 % proračuna podnaslova ili 1,5 milijardi EUR;

193. ističe važnu ulogu rashoda u okviru podnaslova 1.b VFO-a „Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija” koji su usmjereni na smanjenje nejednakosti u razvoju različitih država članica i regija EU-a jačanjem konkurentnosti svih regija;

194. podsjeća da u okviru podnaslova „Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija” države članice u pravilu na početku svakog programskog razdoblja podnose višegodišnje operativne programe za čitavo razdoblje VFO-a; nakon što Komisija odobri operativne programe, oni se provode pod zajedničkom odgovornošću Komisije (Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku (DG REGIO) i Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje (DG EMPL)) i država članica;

195. primjećuje da su preventivne mjere koje je DG REGIO poduzeo 2019. donijele pozitivne rezultate i da nije bilo potrebe za obustavom plaćanja iz EFRR-a i Kohezijskog fonda jer su programska tijela na vrijeme primijenila potrebne korektivne akcijske planove te se odustalo od prekida 16 plaćanja u iznosu od 1,1 milijarde EUR (od ukupno 1,2 milijarde EUR); nadalje napominje da je DG REGIO uspio zatvoriti 12 od 19 pisama upozorenja u kojima se traže korektivne mjere za slučajeve nedostataka u sustavu zbog uvođenja potrebnih izlaznih točaka;

196. pozdravlja pozitivne mjere koje je Komisija poduzela kako bi provela preporuke Revizorskog suda iz godišnjeg izvješća za 2018. i početak izrade smjernica za zaključenje kojima je cilj osigurati da odgovarajući mehanizmi zaključenja budu pravodobno dostupni za razdoblje 2014. –2020., a u svakom slučaju znatno prije zaključenja 2025.;

197. sa zadovoljstvom primjećuje da je nakon donošenja nove Strategije Komisije za borbu protiv prijevara 29. travnja 2019. DG EMPL proveo analizu rizika od prijevara te je zajedno s DG REGIO-om i DG MARE-om preispitao i ažurirao „Zajedničku strategiju za borbu protiv prijevara" kao i strategiju za borbu protiv prijevara pod svojim izravnim upravljanjem; prima na znanje da je DG EMPL nastavio doprinositi razvoju alata za procjenu rizika Arachne koji, među ostalim, pomaže nacionalnim tijelima da utvrde rizik od prijevare;

198. prima na znanje da ukupan broj istraga OLAF-a koje su u tijeku i koje se odnose na područja djelovanja DG EMPL-a i sva programska razdoblja uključuje 20 slučajeva povezanih s Europskim socijalnim fondom (ESF), jedan slučaj povezan s Fondom europske pomoći za najpotrebitije (FEAD) i dva slučaja povezana s izravnim rashodima na kraju 2019., a glavna područja (eventualnih) prijevara u tim slučajevima su neusklađenost s načelima dobrog financijskog upravljanja, precjenjivanje i nepoštovanje pravila i postupaka javne nabave;

199. pozdravlja činjenicu da su 2019. poduzete daljnje mjere za deset izvješća OLAF-a, čime se na razne načine zaštitio proračun Unije povratom od gotovo 55,3 milijuna EUR;

Sustavi za praćenje i kontrolu: pohranjivanje i bilježenje podataka i digitalizacija izvješćivanja

200. podsjeća na međuinstitucijski sporazum između Europskog parlamenta i Vijeća da se poboljša zaštita proračuna Unije i instrumenta Next Generation EU od nepravilnosti, uključujući prijevare; poziva na uvođenje standardiziranih mjera za prikupljanje, usporedbu i objedinjavanje informacija i brojki o krajnjim korisnicima financiranja Unije u svrhu kontrole i revizije;

201. napominje daje prikupljanje podataka o onima koji u konačnici imaju izravnu ili neizravnu korist od financiranja Unije u okviru podijeljenog upravljanja te za projekte i reforme koje podupire Mehanizam za oporavak i otpornost, uključujući podatke o stvarnim vlasnicima primatelja financijskih sredstava, potrebno kako bi se osigurale djelotvorne kontrole i revizije; pravila koja se odnose na prikupljanje i obradu takvih podataka trebala bi biti u skladu s primjenjivim pravilima o zaštiti podataka;

202. prima na znanje da je Revizorski sud u okviru aktualne revizije usred procesa analize relevantnosti, pouzdanosti i dosljednosti godišnje razine za rashode u području „Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija" koju Komisija izračunava na temelju svojih revizija i čeka zaključke te revizije;

Zaključci Revizorskog suda

203. izražava veliku zabrinutost zbog toga što, na temelju 236 ispitanih transakcija, pri čemu revizijska tijela nisu otkrila 29 pogrešaka, dok su 64 pogreške ta tijela prethodno otkrila te su za njih programska tijela primijenila ispravke (u ukupnom iznosu od 334 milijuna EUR za oba programska razdoblja zajedno), Revizorski sud procjenjuje stopu pogreške na 4,4 %;

204. izražava žaljenje zbog toga što se stopa pogreške nije mogla smanjiti na razinu od 3 % zabilježenu 2017. unatoč mjerama pojednostavljenja predviđenima Skupnom uredbom; uvjeren je da je u sljedećem programskom razdoblju potrebno uložiti napore u tom pogledu;

205. napominje da je rizik u trenutku zaključenja procijenjen na 1,1 % (1,3 % 2018.), a prema Godišnjem izvješću Komisije o upravljanju proračunom EU-a i o njegovoj uspješnosti te u godišnjim izvješćima o radu predmetnih glavnih uprava taj se rizik povećao s 1,7 % 2018. na 2,2 % do 3,1 % 2019. za to područje rashoda;

206. napominje da se za EFRR rizik u trenutku plaćanja povećao s 2 % 2018. na 2,7 % do 3,8 % 2019., a za ESF rizik u trenutku plaćanja procijenjen je na 1,7 % do 2,4 %; ističe da je Komisija utvrdila da su neprihvatljivi rashodi, nepravilnosti u javnoj nabavi i pitanja revizijskog traga glavni izvori nalaza revizije i nepravilnosti utvrđenih u tom području politike;

207. prima na znanje da je DG EMPL u svojem godišnjem izvješću o radu za 2019. izvijestio o ključnom pokazatelju uspješnosti (1,7 % ukupne stope preostale pogreške) ispod praga značajnosti od 2 % te da je izvijestio i o „najvišoj stopi" (do 2,4 %) kojom bi se uzele u obzir moguće daljnje pogreške u rashodima za operacije koje nisu uključene u Komisijine revizije; nadalje prima na znanje da Revizorski sud smatra da je „najviša stopa" prikladnija jer se njome uzima u obzir mogući učinak revizijskih aktivnosti koje su u tijeku;

208. konstatira da su za 236 transakcija iz uzorka Revizorskog suda revizijska tijela prijavila 64 mjerljive pogreške u jamstvenim paketima / paketima za zaključenje, koje su se u prvom redu odnosile na neprihvatljive troškove (39), javnu nabavu (24) i nepostojanje popratne dokumentacije (jedna pogreška);

209. sa zabrinutošću primjećuje da se većina pogrešaka odnosi na tri glavne kategorije:

— 55 % pogrešaka činili su „neprihvatljivi projekti"; bilo je pet projekata financiranih iz EFRR-a iz programskog razdoblja 2014. –2020. u sklopu kojih je potpora dodijeljena korisnicima ili operacijama koji nisu ispunjavali uvjete prihvatljivosti utvrđene u važećoj uredbi i relevantnim operativnim programima;

— 24 % pogrešaka činile su „povrede pravila unutarnjeg tržišta" (kao što su kršenja pravila o državnim potporama – 9 % i ozbiljna neusklađenost s pravilima o javnoj nabavi – 15 %);

— 12 % pogrešaka činili su „neprihvatljivi rashodi";

210. primjećuje da je Sud ponovno utvrdio veliki broj pogrešaka povezanih s javnom nabavom, pravilima o državnim potporama i postupcima dodjele bespovratnih sredstava, ponajprije u područjima „Kohezija" i „Prirodni resursi"; ističe da su te pogreške činile 20 % procijenjene stope pogreške za visokorizične rashode kako ju je procijenio Sud (2018.: 16 %), te da bi zbog toga Komisija trebala utvrditi načine za smanjenje pogrešaka;

211. ističe da složena pravila pridonose višem riziku od pogreške; prima na znanje napore Komisije da kontinuirano radi na pojednostavnjenju pravila i povećanju upotrebe jednostavnijih mehanizama provedbe kao što su pojednostavnjene mogućnosti financiranja;

212. mišljenja je da bi stopu pogreške koju je za rashode za 2019. u tom području procijenio Revizorski sud trebalo ocijeniti u kontekstu višegodišnje prirode programa, pri čemu se daljnji ispravci trebaju obavljati u kasnijoj fazi, što bi moglo dovesti do znatnog smanjenja rizika u trenutku zaključenja programa; poziva Revizorski sud da sastavi izvješće s procijenjenom stopom pogreške nakon zaključenja programa kohezijske politike za razdoblje 2007. –2013.;

213. pozdravlja činjenicu da je Komisija izradila akcijski plan za javnu nabavu koji je od 2014. nekoliko puta ažuriran;

214. sa zabrinutošću prima na znanje da je izostanak ključne popratne dokumentacije najčešća pogreška u rashodima ESF-a; nadalje napominje da je Revizorski sud 2019. u jednom projektu ESF-a utvrdio da su prekršena pravila Unije o državnim potporama;

215. sa zabrinutošću prima na znanje godišnje izvješće Revizorskog suda za financijsku godinu 2019., koje upućuje na to da većina pogrešaka u rashodima programa u okviru podijeljenog upravljanja potječe iz pogrešaka u revizijama koje su provela nacionalna revizijska tijela; stoga pozdravlja činjenicu da je Europska komisija uspostavila programe tehničke pomoći za suradnju s upravljačkim tijelima, programe osposobljavanja i povećanje brojčanih podataka programa nacionalnih stručnjaka kako bi se povećalo znanje o instrumentima i izbjegle navedene pogreške; naglašava u tom kontekstu da je potrebno pratiti strategiju Europske komisije za borbu protiv prijevara te da je potrebno pružati potporu i pomoć državama u provedbi mjera za borbu protiv prijevara, uključujući analizu nepravilnosti koje države članice prijavljuju u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova, s obzirom na to da bi se trebale eliminirati sve vrste prijevara u vezi s financiranjem EU-a kako bi se učvrstilo povjerenje građana u potrošnju Unije i njezine institucije;

216. sa zabrinutošću napominje da unatoč velikom broju nepravilnosti koje su revizijska tijela već prijavila za projekte koje Revizorski sud ispituje, i dalje postoje mnoge pogreške koje nisu otkrivene ili ispravljene ni na jednoj razini unutarnje kontrole u ranijim fazama; preporučuje, na temelju nalaza i zaključaka Revizorskog suda za 2019., da Komisija analizira glavne izvore neotkrivenih pogrešaka i da razvije potrebne mjere zajedno s revizijskim tijelima kako bi se poboljšala pouzdanost prijavljenih stopa preostale pogreške;

217. izražava zabrinutost zbog utvrđenih nedostataka pri procjeni rada 18 od 116 revizijskih tijela u državama članicama obuhvaćenima uzorkom Revizorskog suda, čime se trenutačno ograničava oslanjanje na taj rad (ponovno izračunata stopa bila je iznad praga značajnosti od 2 % u devet od 20 jamstvenih paketa za razdoblje 2014. –2020.); prima na znanje opažanje Revizorskog suda da je Komisija došla do sličnih rezultata za osam od tih paketa i uskladila stope preostale pogreške na vrijednost veću od 2 %); žali zbog toga što Revizorski sud u svoj

rad ne može uključiti analizu razloga tih trajnih nedostataka; žali zbog toga što ni Komisija nije mogla dati smislen uvid u te razloge i razlike među tijelima država članica; žali zbog toga što nedostatak informacija o temeljnim razlozima tih trajnih sustavnih nedostataka u određenim nacionalnim revizijskim tijelima ometa učinkovito i djelotvorno bavljenje tim problemima i njihovo rješavanje;

218. konstatira da je Revizorski sud za 120 transakcija iz uzorka (55 %) mogao donijeti zaključak na temelju preispitivanja aktivnosti revizijskih tijela; izražava duboku zabrinutost zbog toga što je Revizorski sud u 100 transakcija (45 %) utvrdio nedostatke u pogledu opsega, kvalitete i/ili dokumentiranja tih aktivnosti zbog kojih je morao ponovno provesti relevantne revizijske postupke;

219. naglašava da je Komisija 2019. provela 26 revizija usklađenosti (14 je proveo DG REGIO, a 12 DG EMPL) u 11 država članica te je u svojim nacrtima izvješća o tim revizijama usklađenosti zaključila da su stope preostale pogreške prijavljene u godišnjim izvješćima revizijskih tijela o kontroli za računovodstvenu godinu 2017./2018. bile podcijenjene (Komisija je stoga povećala te stope);

220. konstatira da je 13 revizija usklađenosti (pet koje je proveo DG REGIO i osam koje je proveo DG EMPL) bilo dovršeno do svibnja 2020., ali da stoga za polovicu tih revizija stope preostale pogreške još nisu bile konačne;

221. pozdravlja činjenicu da od 2020. Komisija u strukturiranu raspravu s dotičnim revizijskim tijelima namjerava uključiti detaljnu analizu dodatnih pogrešaka koje su utvrdile revizije Unije, pri čemu će revizijska tijela provoditi evidentirane mjere kako te pogreške u budućnosti ne bi ostale neotkrivene;

222. zajedno s Revizorskim sudom pozdravlja zajedničku inicijativu Komisije i revizijskih tijela te koordinirane napore za poboljšanje dokumentiranja rada revizijskih tijela i izradu „Dokumenta za razmatranje o revizijskoj dokumentaciji” u prosincu 2019., koji, iako nije obvezan, predstavlja prvi korak u poboljšanju načina na koji revizijska tijela obavljaju i dokumentiraju svoj rad;

223. pozdravlja napore za pojednostavnjenje zahtjeva za voditelje projekata i upravljačka tijela u državama članicama u okviru programskog razdoblja 2021. – 2027. Uredbe o zajedničkim odredbama i sredstava povezanih s VFO-om; ističe da su ključ rješavanja tog pitanja jednostavnija nacionalna pravila o prihvatljivosti koja bi mogla pomoći u smanjenju administrativnog opterećenja i vjerojatnosti pogrešaka, čime bi se zajamčila visoka razina transparentnosti; snažno poziva na širu primjenu pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova, za koje Revizorski sud također smatra da su veliko olakšanje za podnositelje kao i provedbu nadzora; dijeli zaključke Revizorskog suda u kojima se navodi da bi se promjenom pravila za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova postupak provedbe trebao dodatno ubrzati; ističe da postoji potreba za poboljšanjem metoda rada revizije na nacionalnoj razini; poziva Komisija da u strukturiranom dijalogu s državama članicama analizira administrativne prakse i postupke kako bi se uklonile neučinkovitosti te da svim nadležnim tijelima proslijedi primjere učinkovite administrativne prakse i postupaka;

224. primjećuje iz godišnjeg izvješća o radu DG EMPL-a za 2019. da je DG EMPL imao razumna jamstva i zaključio da su sustavi za upravljanje operativnim programima i njihovu kontrolu funkcionirali kako je predviđeno 2019., uz iznimku 29 programa ESF-a/Inicijative za zapošljavanje mladih i jednog programa FEAD-a u kojima su utvrđeni znatni nedostaci u nekim ključnim elementima sustava;

225. sa zadovoljstvom prima na znanje iz godišnjeg izvješća o radu DG EMPL-a za 2019. da je DG EMPL poduzeo potrebne mjere u pogledu svih preporuka iz izjave o jamstvu za razdoblje 2015. – 2018. o kojima je izvijestio Revizorski sud te da do kraja ožujka 2020. nije bilo otvorenih preporuka Revizorskog suda;

226. ističe da se u praksi većina zadrški navedenih u godišnjim izvješćima o radu za 2019. uglavnom temeljila na stopama pogreške za računovodstvenu dokumentaciju za 2018./2019., koja još nije bila prihvaćena, stoga su obje glavne uprave izvijestile da stope pogreške za 2018./2019. neće biti potvrđene barem prije godišnjih izvješća o radu za 2020.;

227. smatra da organizirani kriminal pogađa financijske interese EU-a i novac svih poreznih obveznika te poziva Komisiju da poduzme potrebne mjere protiv kriminalnih mreža koje posežu za sredstvima Unije;

228. ponovno ističe svoje nezadovoljstvo zbog toga što se Revizorski sud i Komisija koriste različitim metodologijama pri donošenju mišljenja o zakonitosti i pravilnosti financijskih transakcija;

229. žali zbog toga što Komisija ne poštuje rokove utvrđene u relevantnoj Uredbi ([7]) kada je riječ o objavljivanju godišnjeg izvješća o financijskim instrumentima u okviru ESI fondova; ponavlja zahtjev Parlamenta da objavi izvješće do listopada kako bi se njezini zaključci uključili u postupak davanja razrješnice; očekuje od Komisije da pozitivno odgovori na taj konkretni zahtjev kako bi se povećala transparentnost;

Pregled Europskog revizorskog suda br. 04/2020 – Mjere EU-a za rješavanje problema plastičnog otpada

230. napominje da je, iako nije riječ o revizijskom izvješću, u okviru ovog pregleda ispitan pristup Unije pitanju plastičnog otpada na kopnu kako je utvrđen u Strategiji za plastiku iz 2018.;

231. zabrinut je zbog opažanja Suda da je pravni okvir Unije za borbu protiv kaznenih djela u vezi s otpadom obilježen nedostacima koji se sastoje od manjka podataka o onečišćenim lokacijama, kao i u pogledu sankcija i stopa kaznenog progona, poteškoća u utvrđivanju kaznenog djela protiv okoliša zbog pravnih nesigurnosti kao što su definicija otpada u odnosu na kriterije za prestanak statusa otpada, neuspjeha pravnih akata Unije u rješavanju pitanja sve veće uključenosti organiziranih kriminalnih skupina u kaznena djela protiv okoliša, koja su također povezana s drugim kaznenim djelima kao što je pranje novca, nepostojanja usklađenih pravila Unije o kombinaciji sankcija (upravnih/kaznenih/građanskih) te nedostatka specijaliziranih policijskih snaga, ureda tužitelja i sudaca za borbu protiv kaznenih djela protiv okoliša;

232. napominje da kemijsko recikliranje može obuhvaćati mnoge različite tehnologije obrade otpada koje još nisu tehnološki ili ekonomski izvedive opcije, dok bi odlaganje otpada trebalo drastično smanjiti; smatra da je potrebno drastično povećati kapacitete za recikliranje kako bi se poboljšala tehnološka i gospodarska izvedivost recikliranja; uvjeren je da će povećanje sposobnosti zakonitog odlaganja plastičnog otpada kako bi proizvođači plastične ambalaže ispunili svoje obveze u okviru programa proširene odgovornosti proizvođača imati pozitivan učinak na problem nezakonite trgovine otpadom i drugih kaznenih djela u vezi s otpadom;

233. pozdravlja vlastita sredstva koja se temelje na nerecikliranom plastičnom ambalažnom otpadu kao dobar instrument za poticanje država članica da poboljšaju recikliranje; u tom pogledu ističe potrebu za pravilnim izvješćivanjem;

Ozbiljne nepravilnosti i zlouporaba sredstava u državama članicama

234. žali zbog toga što je korelacija između troškova Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji (EGF) po potpomognutom radniku i stope ponovnog uključivanja na tržište rada vrlo slaba ili nepostojeća; na primjer, u Španjolskoj trošak po radniku iznosi 2 422,74 EUR, a stopa ponovnog uključivanja je 48 %, dok u Finskoj trošak iznosi 2 289,81 EUR po radniku, a stopa ponovnog uključivanja je 83 %; stope ponovnog uključivanja i troškovi uvelike se razlikuju među državama članicama, međutim, nemoguće je zaključiti da bi veći iznosi potrošeni po osobi doveli do viših stopa ponovnog uključivanja; traži od Komisije da pažljivo analizira i riješi problem te neusklađenosti;

235. smatra da Garancija EU-a za mlade nije ispunila očekivanja; poziva Komisiju da osigura da programi osmišljeni za pomoć mladima ne stvaraju očekivanja koja se ne mogu ispuniti; ustraje u tome da bi Komisija trebala upravljati očekivanjima postavljanjem realističnih i ostvarivih ciljeva;

236. napominje daje 2019. DG EMPL uputio 16 pisama upozorenja u kojima su navedeni znatni nedostaci u sustavu upravljanja i kontrole. doneseno je 12 odluka o prekidu rokova plaćanja (četiri za Italiju, tri za Mađarsku, dvije za Ujedinjenu Kraljevinu i Francusku i jedna za Španjolsku), a donesena je i jedna odluka o obustavi plaćanja (Ujedinjena Kraljevina – Škotska);

237. napominje da su izražene znatne zadrške za Italiju (15 zadrški u iznosu od 50,26 milijuna EUR) i Francusku (devet zadrški u iznosu od 47,95 milijuna EUR); u slučaju Italije to je uglavnom posljedica sustavnog nedostatka u javnoj nabavi koji proizlazi iz pogrešnog prenošenja direktive o javnoj nabavi u nacionalno zakonodavstvo, dok u Francuskoj regionalna kontrolna tijela nisu imala dovoljno vremena u roku dovršiti svoje revizije operacija u slučaju pet programa;

238. napominje da je ukupni iznos financijskih ispravaka koje su države članice izvršile za obračunsku godinu 2018./2019. iznosio 3,41 milijardu EUR, od čega se 912 milijuna odnosilo na Mađarsku, 578 milijuna na Španjolsku, 368 milijuna na Slovačku i 236 milijuna na Poljsku; kad je riječ o financijskim ispravcima koje su države članice kumulativno prijavile od početka razdoblja 2014. –2020., ukupan iznos bio je 6,10 milijardi EUR, od čega se 2,15 milijardi odnosilo na Mađarsku, 668 milijuna na Španjolsku, 647 milijuna na Poljsku i 459 milijuna na Slovačku;

([7]) Članak 46. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

239. sa zabrinutošću primjećuje da je Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku (DG REGIO) u svojem godišnjem izvješću o radu za 2019. morala izraziti dvije zadrške u pogledu 67 programa EFRR-a i Kohezijskog fonda u programskom razdoblju 2014. –2020. te devet programa EFRR-a i Kohezijskog fonda i jednog programa IPA-CBC-a u programskom razdoblju 2007. –2013.; ističe da su ozbiljni nedostaci u sustavima upravljanja i kontrole doveli do procijenjenog rizika za rashode većeg od 10 % za višegodišnji financijski okvir 2014. –2020.; pozdravlja činjenicu da je ažuriranom Financijskom uredbom dodatno pojašnjen koncept sukoba interesa u okviru podijeljenog upravljanja;

240. zabrinut je zbog toga što je Glavna uprava za zapošljavanje (DG EMPL) u svojem godišnjem izvješću o radu za 2019. morala izraziti zadršku u pogledu ESF-a/Inicijativa za zapošljavanje mladih (YEI) i Fonda europske pomoći za najpotrebitije (FEAD) (30 programa u okviru ESF-a/YEI-ja i FEAD-a) za razdoblje 2014. –2020.; napominje da su dvije glavne uprave u svojim godišnjim izvješćima o radu navele da ne postoje zadrške u slučajevima u kojima je potvrđena stopa preostale pogreške za prethodnu obračunsku godinu bila veća od 2 % jer bi se dodatni financijski ispravci primjenjivali u budućnosti, pa se zadrške Komisije uglavnom temelje na privremenim stopama i možda ne obuhvaćaju nužno sve značajne rizike;

241. posebno je zabrinut zbog izvješća da je Komisija dovršila postupak revizije kojim je potvrđeno ozbiljno kršenje zakonodavstva o sukobu interesa u Češkoj Republici;

242. sa zabrinutošću napominje da su u revizijskom izvješću DG REGIO-a utvrđena tri bespovratna sredstva u okviru EFRR-a kojima se krši češko pravo i Uredba EU-a o zajedničkim odredbama za EFRR; zabrinut je zbog toga što je u upravljanju isplatama iz europskih strukturnih fondova utvrđen sukob interesa;

243. očekuje od Komisije da obavijesti Parlament i Odbor za proračunski nadzor o odgovoru češke vlade na preporuke uključene u izvješće; zgrožen je činjenicom da više od dvije godine nakon početka Komisijinih revizija situacija u vezi s navodnim sukobom interesa češkog premijera Andreja Babiša ostaje neriješena; potiče Komisiju da pojača svoje napore kako bi sveobuhvatno i brzo riješila postupak, objavila izvješće o reviziji što je prije moguće, izvijestila Parlament o svojim zaključcima i, prema potrebi, obustavila i/ili povratila zloupotrijebljena financijska sredstva; podsjeća na Rezoluciju Parlamenta od 19. lipnja 2020. o sukobu interesa češkog premijera u kojoj se navodi da bi, ako se potvrdi sukob interesa g. Babiša, on trebao biti riješen ili bi premijer trebao dati ostavku na javnu dužnost ([8]);

Preporuke

244. poziva Komisiju da:

— svake godine provede temeljitu analizu temeljnih razloga i mogućih strukturnih problema koji uzrokuju trajne sustavne nedostatke koje je Revizorski sud otkrio u svojim revizijama te da posebnu pozornost posveti mogućim razlikama u pojedinim zemljama; traži od Komisije da uključi opažanja o najboljim praksama u nacionalnim tijelima s niskim razinama pogrešaka i čiji rad Revizorski sud smatra pouzdanim; traži od Komisije da provede tu analizu u bliskoj suradnji s Revizorskim sudom i da aktivno uključi nacionalna tijela u opis problema i moguća rješenja;

— podijeli rezultate te analize s Revizorskim sudom, tijelom nadležnim za davanje razrješnice i državama članicama;

— na temelju te analize nacionalnim tijelima uputi jasne, praktične i lako provedive horizontalne preporuke te preporuke po državama članicama; traži od Komisije da uspostavi strukturirani dijalog s nacionalnim tijelima i Revizorskim sudom radi kontinuiranog rada na izgradnji kapaciteta i razmjeni najboljih praksi kako bi se poboljšala pouzdanost rada nacionalnih revizijskih tijela; obavješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice o napretku tog dijaloga;

— hitno pojasni uvjete prihvatljivosti (uključujući definiranjem onoga što se podrazumijeva pod „fizički dovršenim” i/ili „potpuno provedenim” operacijama kako bi se pomoglo državama članicama da provjere jesu li operacije u skladu s člankom 65. stavkom 6. Uredbe o zajedničkim odredbama i da izbjegnu neotkrivanje neprihvatljivih operacija);

— poduzme mjere za povećanje pouzdanosti stopa preostale pogreške o kojima izvješćuju revizijska tijela (analizira glavne izvore neotkrivenih pogrešaka i razvije potrebne mjere zajedno s revizijskim tijelima kako bi se poboljšala pouzdanost prijavljenih stopa preostale pogreške);

— Parlamentu dostavi godišnje izvješće s detaljnim podacima o doprinosu svake proračunske stavke cilju uključivanja klimatskih pitanja i potrošnje za biološku raznolikost kako bi se olakšalo njihovo praćenje;

([8]) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0164_HR.html

— hitno započne s radom na učinkovitoj metodologiji, u skladu sa sektorskim zakonodavstvom, za praćenje rashoda i njihovih rezultata u području klime u svrhu ostvarenja općeg cilja od najmanje 30 % ukupnog iznosa proračuna Unije za razdoblje od 2021. do 2027. i rashoda EU-a sljedeće generacije (NGEU) kojima se podupiru klimatski ciljevi;

— zajedno s državama članicama upotrijebi jedinstven, integriran i interoperabilan informacijski sustav i sustav praćenja, uključujući jedinstveni alat za rudarenje podataka i mjerenje rizika, za pristup relevantnim podacima i njihovu analizu te za povećanje pouzdanosti kontrole, s ciljem opće primjene, među ostalim uz pomoć instrumenta za tehničku potporu;

— uvede mehanizam za podnošenje pritužbi na razini Unije za primatelje financijskih sredstava suočene s protupravnim postupanjem nacionalnih tijela ili pritiskom kriminalnih mreža ili organizacija, na primjer, kako bi im se omogućilo da podnesu pritužbe Komisiji;

— nastavi dosljednu i opsežnu suradnju s revizijskim tijelima kako bi se osigurao čvrst kontrolni okvir, poboljšala kvaliteta rada na jamstvu kada je to potrebno te osigurali potrebni kapaciteti za otkrivanje i ispravljanje;

— zahtijeva od upravljačkih tijela da poduzmu mjere za rješavanje najčešćih pogrešaka i ublažavanje svih rizika za buduće rashode te, prema potrebi, poboljšanje kapaciteta za otkrivanje za provjere upravljanja i revizije;

— navede stopu pogreške pri plaćanjima, a ne stopu preostale pogreške, kako bi se poboljšala evaluacija provedene kontrole;

— nastavi surađivati s Revizorskim sudom u cilju dodatnog usklađivanja revizijske metodologije i tumačenja pravnih tekstova;

— posveti veću pozornost i dodijeli veću tehničku potporu državama članicama čiji su sustavi upravljanja i kontrole samo djelomično pouzdani, ili nepouzdani, te u kojima postoji povećani rizik od prijevare i korupcije u vezi sa sredstvima;

— posebnu pozornost posveti okvirnim ugovorima sklopljenima u postupcima javne nabave s obzirom na to da prijevare i korupcija povezani s njima predstavljaju povećani rizik za financijske interese Unije;

— smanji zaostatke u obvezama što je prije moguće;

— navede u godišnjim izvješćima o radu načine na koji su iskorišteni iznosi povraćeni *ex post* financijskim ispravcima koje su nametnule države članice i Komisija, osobito u slučajevima u kojima je došlo do prijevare, korupcije ili druge kriminalne aktivnosti;

— bez odgode, do listopada 2021., objavi godišnje izvješće za 2020. o financijskim instrumentima u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova kako bi se zaključci o njima uključili u postupak davanja razrješnice;

— razvije snažnu strategiju protiv sukoba interesa političara na visokoj razini; razvije, zajedno s državama članicama, učinkovite pravne instrumente kako bi se izbjegao razvoj oligarhijskih struktura koje se koriste kohezijskim fondovima Unije;

— obavješćuje Parlament o svakom daljnjem razvoju događaja u vezi sa sukobom interesa koji je prijavljen u revizijskom izvješću DG REGIO-a za Češku Republiku;

— oslanja na opažanja Suda o plastičnom otpadu za reviziju Direktive 2008/99/EZ, posebno u pogledu minimalnih standarda i jasnih definicija različitih kaznenih djela u vezi s otpadom;

— riješi problem nedostatka kapaciteta za recikliranje i spaljivanje kao sredstva za smanjenje kaznenih djela u vezi s otpadom, kao što je trgovina otpadom, povećanjem kapaciteta za zakonito odlaganje plastičnog otpada i njegove gospodarske privlačnosti za proizvođače plastičnog otpada;

— poboljša definiciju recikliranja i zahtjeve za izvješćivanje o recikliranju, posebno za vlastita sredstva koja se temelje na nerecikliranom plastičnom ambalažnom otpadu; traži od Komisije da procijeni mogućnost digitalizacije izvješćivanja i praćenja tokova otpada među operaterima kako bi se povećala sposobnost otkrivanja nepravilnosti i naznaka nezakonitog trgovanja otpadom;

— u bliskoj suradnji s odgovornim nacionalnim tijelima analizira razloge niske apsorpcije sredstava dostupnih za infrastrukturu za gospodarenje otpadom i obavijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice o nalazima; obavijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice o tome kako Komisija pomaže državama članicama u povećanju stope apsorpcije i istraži daljnje načine pružanja pomoći;

— obavješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice o svakoj preraspodjeli kohezijskih sredstava iz fondova namijenjenih za potporu recikliranju i gospodarenju otpadom u druga područja zbog pandemije bolesti COVID-19;

— hitno dade prednost preispitivanju ključnih zahtjeva za ambalažu kako bi se ubrzala prilagodba dizajna i proizvodnje plastične ambalaže u korist mogućnosti recikliranja i održivosti na vrijeme kako bi se poduprlo postizanje cilja za recikliranje plastične ambalaže do 2025.;

245. u općenitijem smislu, traži od Komisije da što prije provede sve preostale preporuke Revizorskog suda, da dostavi posebna izvješća o provedbi i da, dugoročnije gledano, uzme u obzir preporuke Revizorskog suda pri provedbi mjera u okviru novog Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) od 2021.;

246. iznenađen je što 2019. nije pokrenut postupak za smanjenje dodjele sredstava za program s pomoću neto ispravaka, kako je navedeno u godišnjem izvješću o radu DG REGIO-a za 2019.; poziva Komisiju da sustavno nameće neto financijske ispravke kada su ispunjeni uvjeti iz članka 145. stavka 7. Uredbe o zajedničkim odredbama;

247. poziva Komisiju da nastavi pružati smjernice i potporu te da utvrdi najbolje prakse i podijeli ih s državama članicama;

Uspješnost: Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijski fond

248. podsjeća da se iz EFRR-a i Kohezijskog fonda pruža potpora za politiku EU-a za gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju (odnosno kohezijsku politiku EU-a), čiji je cilj ojačati gospodarsku i socijalnu koheziju unutar EU-a smanjenjem razlika u stupnju razvoja među različitim regijama.

249. podsjeća da su EFRR-om obuhvaćene sve države članice te da je on usmjeren na nekoliko ključnih prioritetnih područja, kao što su inovacije i istraživanje, potpora malim i srednjim poduzećima i niskougljično gospodarstvo; konstatira da je Komisija 2019. iz proračuna EFRR-a dodijelila 31,1 milijardu EUR; podsjeća da se Kohezijskim fondom pruža potpora državama članicama čiji je bruto nacionalni dohodak (BND) po stanovniku manji od 90 % prosjeka Unije te da se iz tog fonda uglavnom financiraju projekti povezani s transeuropskim prometnim mrežama i okolišem i da su proračunska sredstva dodijeljena za 2019. iznosila 11,5 milijardi EUR;

250. napominje sa zabrinutošću da je godinama nakon početka programskog razdoblja 2014. –2020. zadovoljavajući napredak ostvaren u pogledu tek nešto više od jedne trećine od ukupno 72 programska pokazatelja za EFRR i Kohezijski fond, iako su u nizu slučajeva ciljne vrijednosti smanjene. podsjeća na preporuku da se dodatno poboljšaju ključni pokazatelji uspješnosti; napominje, međutim, da ograničenja u pogledu podataka sprečavaju revizore u provedbi sveobuhvatne procjene uspješnosti u tom području politike jer je teško procijeniti jesu li fondovi ispunili ili će vjerojatno ispuniti postavljene opće i posebne ciljeve, iako se napredak pojedinačnih pokazatelja može ocijeniti u odnosu na utvrđene ključne etape i ciljne vrijednosti; poziva Komisiju da razvije okvir za dosljednu procjenu kojim se može procijeniti jesu li ostvarene ključne etape i ciljne vrijednosti EFRR-a i Kohezijskog fonda;

251. zabrinut je zbog problema koje je Revizorski sud istaknuo u vezi s nedostatkom unutarnjih kontrola u državama članicama ili nepouzdanošću podataka;

252. s obzirom na činjenicu da većinu svih pronađenih pogrešaka čine „neprihvatljivi projekti”, ističe svoju ozbiljnu zabrinutost u pogledu točnosti i pouzdanosti izvješćivanja Komisije o postignutim rezultatima jer svi takvi projekti (i oni koji još nisu otkriveni kao takvi) ni na koji način ne bi trebali „doprinositi” cjelokupnoj procjeni širih rezultata postignutih uz pomoć ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezijske politike Unije; preporučuje Komisiji da ponovno procijeni svoj postupak izvješćivanja o stvarno postignutim rezultatima;

253. prepoznaje važnost digitalnih alata kao što je Arachne u borbi protiv korupcije i zlouporabe sredstava Unije; poziva sve države članice da primijene takve alate bez daljnjih nepotrebnih kašnjenja; žali zbog toga što se sve države članice ne koriste alatom za rudarenje podataka Arachne kako bi poboljšale otkrivanje prijevara; ističe da su, kada je riječ o prijevarama, i Komisija i države članice odgovorne za borbu protiv prijevara u rashodima u okviru kohezijske politike; smatra da moraju pojačati svoje napore u sprečavanju i otkrivanju prijevara u suradnji s Uredom europskog javnog tužitelja (EPPO) i Europskim uredom za borbu protiv prijevara (OLAF) te naglašava da bi Komisija trebala razmotriti alat Arachne, velike količine podataka i druge informatičke alate, i to ne samo za istragu nego i za praćenje promjena u tendencijama i sprečavanje drugih načina zlouporabe sredstava Unije;

254. napominje da oba fonda podliježu podijeljenom upravljanju Komisije i država članica te da se provode putem operativnih programa koje izrađuju države članice i koje odobrava Komisija;

255. izražava zadovoljstvo zato što Revizorski sud u svojem prvom godišnjem izvješću o uspješnosti do kraja 2019. daje pregled uspješnosti programa EFRR-a kao pozitivan primjer jasno formuliranih zaključaka o općem cilju; potiče DG REGIO da nastavi iznositi jasne zaključke u odjeljcima o uspješnosti u pogledu općih i posebnih ciljeva te poziva druge glavne uprave da slijede taj dobar primjer i poboljšaju svoje zaključke tako što će ih učiniti informativnijima i jasnijima;

256. ističe da se informacije utemeljene na pokazateljima ostvarenja i rezultata dopunjavaju rezultatima niza evaluacija i studija u kojima se analiziraju rezultati za razdoblje 2007. –2013. i rane faze izrade i provedbe programa kohezijske politike za razdoblje 2014. –2020.; dijeli mišljenje Revizorskog suda da kašnjenje u provedbi tih evaluacija, kako su osmišljene u zakonodavstvu, znači da su iskustva stečena prekasno da bi utjecala na trenutačna ili sljedeća programska razdoblja (na primjer, očekuje se da će rezultati *ex post* evaluacija za razdoblje 2014. – 2020. biti dostupni do kraja 2025., kako je propisano Uredbom o zajedničkim odredbama, a do tada će programsko razdoblje 2021. –2027. biti u petoj godini te će Komisija vjerojatno biti u naprednoj fazi pripreme zakonodavnih prijedloga za razdoblje nakon 2027.);

257. sa zabrinutošću primjećuje da su na kraju šeste godine provedbe stope apsorpcije za EFRR i Kohezijski fond 6,6 % niže nego u istoj fazi prethodnog programskog razdoblja; naglašava da je to djelomično posljedica kašnjenja na početku programskog razdoblja; konstatira, međutim, da je stopa apsorpcije europskih strukturnih i investicijskih fondova 2019. bila viša nego u bilo kojoj drugoj godini VFO-a za razdoblje 2014. – 2020.; nadalje, skreće pozornost na rizik da, s obzirom na to da razdoblje prihvatljivosti završava i imajući u vidu okolnosti krize uzrokovane bolešću COVID-19, države članice mogu dati prednost stopama apsorpcije u odnosu na ciljeve kohezije, uspješnost i pravilnost; ističe da bi prijelaz s uspješnosti na usklađenost ometao kohezijske ciljeve i doveo do nepotrebne potrošnje te stoga poziva Komisiju da izradi mjere za pojednostavnjenje postupaka, što bi u gore navedenim okolnostima doprinijelo odgovornom i primjerenom korištenju sredstava, a time i oporavku u državama članicama, imajući na umu da ciljevi država članica u programskom razdoblju 2021. –2027. trebaju biti puno ambiciozniji, kao odgovor na gospodarske i socijalne posljedice krize uzrokovane bolešću COVID-19 u cilju zaštite građana, spašavanja radnih mjesta i jačanja ulagačke klime, uz sudjelovanje svih razina vlasti u izradi i provedbi planova oporavka;

258. poziva Komisiju da utvrdi koje regije imaju niske stope korištenja sredstava i da im pomogne da ih poboljšaju utvrđivanjem pravila kojima se može poboljšati učinkovitost i djelotvornost kohezijskih fondova;

259. ističe da u kohezijskoj politici, koju obilježavaju veliki infrastrukturni projekti, može doći do protoka znatne količine vremena između početka programa, njegove provedbe te faze ostvarenja i rezultata; smatra zabrinjavajućom činjenicu da će na napredak vjerojatno utjecati i relativno niske stope izvršenja proračuna u okviru kohezijske politike u usporedbi s ostatkom proračuna Unije; napominje da Revizorski sud smatra da ti čimbenici, u spoju s činjenicom da se najnoviji dostupni podatci (u provedbenom razdoblju koje traje do kraja 2023.) odnose na kraj 2018., u ovoj fazi otežavaju donošenje zaključka o postizanju ciljeva; poziva Komisiju da skrati vremenski razmak između početka programa, njegove provedbe i realizacije ostvarenja i rezultata; napominje da je potrebno ojačati nadzor nad dovršetkom mreže; snažno potiče Komisiju da osnuje skupinu stručnjaka za pružanje potpore državama članicama u usmjeravanju takvih velikih projekata;

260. vrlo je zabrinut zbog medijskih izvješća o jednoj državi članici i ulaganjima u infrastrukturu sufinanciranima iz EFRR-a za potrebe strukovnog osposobljavanja, prema kojem su te zgrade prenamijenjene nakon minimalnog potrebnog razdoblja od tri godine; žali zbog navoda o prijevarama i osobnom obogaćivanju zbog te prenamjene; žali zbog toga što Komisija nije uspjela pružiti dodatne informacije kojima bi se otklonile sve preostale sumnje; pozdravlja namjeru Komisije da na odgovarajući način poduzme daljnje mjere u vezi s tim navodima; smatra da je pojam trajnosti važna zaštitna mjera za djelotvorno i učinkovito korištenje sredstava Unije u okviru kohezijske politike;

261. smatra da je zakonski minimalni zahtjev u pogledu trajnosti od tri do pet godina prekratak s obzirom na znatan uloženi iznos i dugovječnost takvih projekata; žali zbog toga što suzakonodavci nisu odlučili uvesti dulje zahtjeve u pogledu trajnosti tijekom revizije [Uredba o zajedničkim odredbama]; napominje da među državama članicama postoje znatne razlike u nacionalnim pravilima o trajnosti infrastrukturnih ulaganja i preuranjenoj prenamjeni;

262. zabrinut je zbog nedostatka kontrole i praćenja financiranja poduzetnika; poziva Komisiju da razvije detaljnu strategiju za kontrolu financiranja; također poziva Komisiju da ocijeni rezultate projekata koji se financiraju iz tog financijskog mehanizma; potiče Komisiju da objavi rezultate svoje evaluacije;

263. prima na znanje druge čimbenike relevantne za analizu uspješnosti Revizorskog suda koji objašnjavaju činjenicu da na ciljeve kohezijske politike, kao što su oni koji se odnose na stope zaposlenosti, gospodarski razvoj te klimu i energiju, uvelike utječe širok raspon nacionalnih i vanjskih čimbenika u Europi i svijetu, kao i to da u mnogim državama članicama financiranje kohezijske politike obično predstavlja mali dio sredstava namijenjenih tim pitanjima te da stoga bez posebno prilagođenih nacionalnih politika i programa za rad u skladu s ciljevima kohezijske politike može imati samo vrlo ograničen učinak na postizanje napretka tih država članica prema ostvarenju tih ciljeva;

264. napominje nadalje opažanja Revizorskog suda o dodatnim faktorima kao što je činjenica da Unija ima na raspolaganju niz instrumenata javne politike za ispunjavanje svojih ciljeva kohezijske politike na visokoj razini, od kojih jedan dio čine EFRR i Kohezijski fond, da su drugi fondovi i zakonodavne inicijative također osmišljeni za ostvarivanje ciljeva te da stoga često nije moguće razlikovati učinke različitih instrumenata javne politike na napredak u ostvarivanju ciljeva;

265. sa zabrinutošću ističe da analiza koju je Revizorski sud proveo na temelju oskudnih dostupnih podataka na kraju 2018. pokazuje da je od ukupno 72 pokazatelja samo jedna trećina pokazatelja na dobrom putu da ostvare svoje ciljne vrijednosti, da otprilike polovica pokazatelja nije na dobrom putu te da za preostale pokazatelje Revizorski sud nije mogao donijeti zaključke; žali zbog toga što su od devet pokazatelja povezanih s općim ciljevima samo dva na dobrom putu, međutim Revizorski sud je zaključio da je za otprilike jednu trećinu pokazatelja sa srednjoročnim ključnim ciljem postavljenim za 2018. 70 % pokazatelja ili ostvareno ili će se vjerojatno uskoro ostvariti;

266. iako bi se EFRR i Kohezijski fond mogli isplatiti do 2023., sa zabrinutošću ističe da je ukupno 40 % pokazatelja ostvarenja na dobrom putu, a za pokazatelje rezultata i učinka taj postotak iznosi niskih 10 %;

267. podsjeća da je Europa 2020. strategija Unije na visokoj razini za razdoblje od 2010. do 2020.; konstatira da je Komisija za razdoblje 2014. –2020. utvrdila devet pokazatelja za mjerenje napretka u ostvarivanju ciljeva te strategije, i to u područjima zapošljavanja, istraživanja i razvoja, klimatskih promjena i energije, obrazovanja te siromaštva i socijalne isključenosti; napominje da će prema navodima Komisije na temelju podataka za 2018. ciljne vrijednosti u području zapošljavanja i obrazovanja vjerojatno biti dosegnute, dok je napredak u dosezanju ciljnih vrijednosti za istraživanje i razvoj te siromaštvo i socijalnu uključenost sporiji te je malo vjerojatno da će se te ciljne vrijednosti dosegnuti;

268. naglašava s velikom zabrinutošću da je od svih 10 pokazatelja iz programskih izvještaja povezanih s ciljem podupiranja prijelaza na gospodarstvo s niskom razinom emisija ugljika u svim sektorima samo za jedan od njih – „broj kućanstava s poboljšanim pokazateljem klasifikacije potrošnje energije” – ostvaren zadovoljavajući napredak; traži da Komisija, također u svjetlu ciljeva zelenog plana, poboljšanja povezana s tim ciljem učini apsolutnim prioritetom;

269. naglašava činjenicu da je Unija u odgovoru na pandemiju bolesti COVID-19 uvela mjere kojima se povećava fleksibilnost država članica u korištenju sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (na primjer, odustalo se od zahtjeva da se fiksni dio sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova namijeni ključnim temama, međutim fleksibilnost ponuđena u prijedlogu može utjecati na sposobnost Unije da ostvari ciljeve koji su izvorno utvrđeni u operativnim programima);

270. uviđa da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 postavila nov i neočekivan izazov pred Uniju i njegove države članice na koji oni moraju odlučno odgovoriti i pružiti rješenja na razini Unije i na nacionalnoj razini;

271. pozdravlja povećanu financijsku fleksibilnost u potrošnji u području kohezije koja državama članicama omogućuje da se koriste sredstvima za financiranje projekata povezanih s krizom; naglašava potrebu za poticanjem kontinuiteta i dublje suradnje svih dionika relevantnih za kohezijsku politiku, uglavnom malih i srednjih poduzeća, općina i regija, koji će se u nadolazećim mjesecima baviti nezaposlenošću i zdravstvenom skrbi;

272. ističe izazove s kojima se pacijenti u Uniji suočavaju u pogledu ostvarivanja koristi od Direktive o prekograničnoj zdravstvenoj skrbi, kako su utvrđeni u tematskom izvješću Revizorskog suda br. 7/2019, posebno u pogledu informiranosti potencijalnih pacijenata o njihovim pravima i problemima te kašnjenjima u elektroničkoj razmjeni zdravstvenih podataka pacijenata među državama članicama kao i pristupu zdravstvenoj skrbi za pacijente s rijetkim bolestima;

273. zabrinut je zbog mišljenja Revizorskog suda da postoje čvrste naznake da Unija neće ostvariti klimatske i energetske ciljeve za 2030.; konstatira da je prema navodima Komisije ostvaren tek ograničen napredak u smanjenju negativnog utjecaja na okoliš koji proizlazi iz upotrebe prirodnih resursa; ističe zapažanje Revizorskog suda da u polovici država članica Unije postoji rizik od toga da proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora neće biti dovoljna za postizanje ciljnih vrijednosti za 2020.; napominje da je Revizorski sud u svojem panoramskom pregledu mjera Unije u području energije i klimatskih promjena upozorio na to da smanjenje emisija stakleničkih plinova koje predviđaju države članice neće dosegnuti ciljnu vrijednost od 40 % do 2030; poziva Komisiju da preispita rezultate zbog pandemije bolesti COVID-19 i paketa o zelenom planu;

274. izražava zabrinutost zbog toga što je samo pola od 16 pokazatelja povezanih s ciljem „promicanje održivog prometa i uklanjanja uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža” na dobrom putu da ostvare svoje ciljne vrijednosti; žali zbog toga što su države članice u posljednjem izvješću, koje je odobrila Komisija, smanjile većinu ciljnih vrijednosti za 2023., u nekim slučajevima u znatnoj mjeri (na primjer, kombinirana ciljna vrijednost EFRR-a i Kohezijskog fonda za pokazatelj „ukupna dužina novih željezničkih pruga” smanjena je s 947 km na 579 km (39 %), a kombinirana ciljna vrijednost EFRR-a i Kohezijskog fonda za pokazatelj „ukupna dužina novih ili poboljšanih tramvajskih linija i linija podzemne željeznice” smanjena je sa 680 km na 441 km (35 %));

275. ponavlja zahtjev Parlamenta za stvaranje nove proračunske linije za turizam kako bi se pružila potpora tom sektoru koji je ozbiljno pogođenom krizom prouzročenom pandemijom bolesti COVID-19; pozdravlja činjenicu da je Revizorski sud pokrenuo reviziju za procjenu projekata u turizmu koji su sufinancirani sa 6,4 milijardi EUR u razdoblju 2007. – 2013. i zasada s 4 milijarde EUR u okviru EFRR-a i Kohezijskog fonda za razdoblje 2014 – 2020., što će pomoći u poboljšanju politika EU-a u području turizma;

276. napominje da je do šeste godine programskog razdoblja 2014. – 2020. samo oko 31 % prvotno dodijeljenih sredstava rezultiralo plaćanjima do siječnja 2020., što dovodi u pitanje potpunu provedbu Instrumenta za povezivanje Europe; poziva države članice da znatno ubrzaju ulaganja, a Komisiju da pojača nadzor s obzirom na hitnu potrebu za infrastrukturnim ulaganjima za brzi oporavak od gospodarske krize prouzročene pandemijom bolesti COVID-19;

277. ponovno ističe da u tom području politike svi pokazatelji mjere ostvarenja (uglavnom pružaju podatke o provedbi programa u smislu izgrađene infrastrukture) umjesto ishoda ostvarenih projekata; snažno potiče Komisiju da planira politiku kako bi se omogućile odgovarajuće tekuće i srednjoročne procjene postignutih rezultata i širih učinaka;

278. podsjeća da je Revizorski sud u svojoj reviziji iz 2019. posebno istaknuo nedovoljnu iskorištenost Kohezijskog fonda za financiranje novih željezničkih linija; ističe veliku važnost ulaganja u održive prometne mreže i poziva države članice koje u tome zaostaju da ulože veće napore;

279. naglašava da je u nedavnoj reviziji Revizorskog suda u pogledu važnih projekata prometne infrastrukture ([9]) navedeno da nije vjerojatno da će osnovna prometna mreža Unije dosegnuti svoj puni kapacitet do 2030.; nadalje, u panoramskom pregledu Revizorski sud je ukazao na to da se, s obzirom na to da je opseg financijskih sredstava Unije ograničen u odnosu na ukupne potrebe, potrebno usredotočiti na prioritete s najvećom dodanom vrijednošću Unije;

280. poziva Komisiju da dodatno razvije svoj mehanizam i alate za razvijanje svijesti i informiranje građana i dionika o projektima u području turizma i prometa koje financira u okviru EFRR-a i Kohezijskog fonda;

281. smatra da, kako je navedeno u reviziji koju je Revizorski sud proveo nad važnim projektima prometne infrastrukture, predviđanja prometa zahtijevaju poboljšanje i bolju koordinaciju; ističe da bi se u prognozama u pogledu prometnih projekata trebale uzeti u obzir pouzdane ekonomske procjene, kao i analize troškova i koristi, te da bi ih trebalo periodički revidirati kako bi se uzela u obzir moguća kašnjenja; naglašava da bi trebalo izbjegavati loše planiranje, posebno u području klimatskih promjena, te da je potrebno poboljšati postupak planiranja Komisije, posebno u pogledu provedbe zahtjeva u području zaštite okoliša i upotrebe resursa;

282. žali zbog činjenice da je Komisija u svom zakonodavnom prijedlogu o ESI fondovima za razdoblje 2021. –2027. uklonila sve obveze obavljanja procjena koje su specifične za velike projekte, uključujući obvezu obavljanja analize troškova i koristi. iako je taj potez prepoznat kao smanjenje općeg administrativnog opterećenja, nadmašuje ga povećani rizik od toga da sufinancirana ulaganja neće pružiti najbolju vrijednost za uloženi novac; odlučno poziva Komisiju da preispita svoj prijedlog;

([9]) Tematsko izvješće Suda br. 10/2020, „Prometna infrastruktura u EU-u: potrebno je ubrzati provedbu megaprojekata kako bi se očekivane koristi mreže ostvarile u predviđenom roku”.

283. pozdravlja činjenicu da je Europski akt o pristupačnosti (EAA) konačno donesen 2019., naglašava njegovu važnost kao prvog zakonodavstva o tom pitanju u Uniji te traži od Komisije da pomno prati napredak država članica u donošenju i objavljivanju svih potrebnih zakona, propisa i administrativnih postupaka za usklađivanje s Europskim aktom o pristupačnosti do 28. lipnja 2022.,

284. smatra nezadovoljavajućom činjenicu da su samo tri od devet pokazatelja (33 %) iz programskih izvještaja povezanih s posebnim ciljem EFRR-a – „Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća" na dobrom putu da ostvare svoje ciljne vrijednosti; ističe da su ta tri pokazatelja povezana s ostvarenjima i da se njima mjeri broj poduzeća koja primaju potporu iz EFRR-a, dok su drugi pokazatelji, kao što su oni kojima se mjeri je li razina privatnih ulaganja razmjerna javnoj potpori poduzećima te je li došlo do povećanja zaposlenosti u poduzećima koja primaju potporu, ostvarili nezadovoljavajući napredak; potiče Komisiju da planira politiku kako bi se omogućile odgovarajuće tekuće i srednjoročne procjene postignutih rezultata i širih učinaka, uključujući procjenu učinka politika za borbu protiv dugotrajne nezaposlenosti;

285. napominje da su sredstva EFRR-a korištena zajedno s nacionalnim izvorima potpore MSP-ovima, bilo dopunjavanjem postojećih nacionalnih mjera ili ispravljanjem nedostataka u sustavu potpore, no utvrđeno je ([10]) da su sinergije između potpore EFRR-a i ESF-a općenito niske, unatoč važnosti očuvanja radnih mjesta;

286. prima na znanje da je u kontekstu revizije koju je Revizorski sud proveo u svrhu davanja izjave o jamstvu za 2019. dovršeno samo 11 od 121 projekta sufinanciranog iz EFRR-a i Kohezijskog fonda, koje je vodilo 12 država članica; napominje da je sedam projekata u potpunosti ostvarilo svoje ciljne vrijednosti, dva projekta djelomično, dok ih preostala dva projekta nisu ispunila;

287. sa zabrinutošću primjećuje nedostatak jasnih informacija o krajnjim korisnicima kohezijskih fondova i poziva Komisiju da se pobrine za to da se prikupe sve potrebne informacije o njegovu financiranju te da se to ne ograniči na financijske posrednike, već da se posebno usredotoči na krajnje korisnike;

288. ističe veliki potencijal javnih registara krajnjih stvarnih vlasnika koji su uvedeni petom direktivom o sprečavanju pranja novca u borbi protiv korupcije, zlouporabe sredstava Unije i sukoba interesa; poziva Komisiju da zajamči da su podaci o stvarnom vlasništvu poduzeća prikupljeni i dostupni javnosti;

289. pozdravlja činjenicu da, u okviru preventivnih mjera koje primjenjuje Komisija, DG EMPL nastavlja primjenjivati strogu politiku prekida i obustave plaćanja kako bi se očuvali financijski interesi Unije; u tom kontekstu napominje da je 2019. za Europski socijalni fond/Inicijativu za zapošljavanje mladih i Fond europske pomoći za najpotrebitije doneseno 12 odluka o prekidu i jedna odluka o obustavi te da je, osim toga, predmetnim državama članicama poslano 16 pisama upozorenja i pet pisama prije obustave;

290. duboko je zabrinut zbog diskriminirajućih mjera koje su od 2019. poduzele razne poljske lokalne vlasti koje su usvojile takozvane rezolucije o „zonama bez LGBTI-ja" ili „regionalne povelje o obiteljskim pravima" kojima se diskriminiraju obitelji samohranih roditelja i obitelji pripadnika skupine LGBTI; napominje da ta tijela primaju sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova i utječu na njih; ustraje na činjenici da, u skladu s Uredbom (EU) br. 1303/2013, korištenje sredstava Unije mora biti u skladu s načelom nediskriminacije; smatra da postoji ozbiljan rizik od kršenja tih odredbi u navedenim općinama i regijama; poziva Komisiju da osigura da se kohezijski fondovi isplaćuju u skladu s temeljnim pravima utvrđenima u Ugovorima i Povelji Europske unije o temeljnim pravima, kao i u Uredbi o zajedničkim odredbama u pogledu europskih strukturnih i investicijskih fondova; poziva Komisiju da provede istragu o usklađenosti europskih strukturnih i investicijskih fondova u tim regijama s pravom Unije, posebno odredbama o borbi protiv diskriminacije, da tijelo nadležno za davanje razrješnice izvijesti o rezultatima te istrage i da upotrijebi sve instrumente koji su joj na raspolaganju, uključujući financijske ispravke, ako na tim osnovama pronađe jasne dokaze o zlouporabi sredstava;

Uspješnost: Europski socijalni fond (ESF) i Inicijativa za zapošljavanje mladih (YEI)

291. prima na znanje zaključke Komisije da, kad je riječ o uspješnosti proračuna Unije, većina programa napreduje prema ciljevima postavljenima na početku programskog razdoblja te da se unatoč kašnjenjima u pokretanju kohezijskih programa za razdoblje 2014. –2020. napredak sada ubrzava; napominje, međutim, da Komisija može definirati konačne zaključke o uspješnosti samo na temelju detaljnih evaluacija nakon zaključenja trenutačnih programa;

([10]) Europska komisija, „Ex post evaluation of 2007–2014, Support to SMEs – Increasing Research and Innovation in SMEs and SME Development" („Ex post evaluacija razdoblja od 2007. do 2014., Potpora MSP-ovima – porast istraživanja i inovacija u MSP-ovima i razvoju MSP-ova"), veljača 2016.

292. podsjeća na ključnu važnost Europskog socijalnog fonda (ESF) i ključnu ulogu Inicijative za zapošljavanje mladih (YEI) u poticanju visoke razine zapošljavanja, otvaranja kvalitetnih radnih mjesta, obrazovanja i osposobljavanja te borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti; ističe potrebu da se ESF-u i Inicijativi za zapošljavanje mladih osigura trajna financijska i politička potpora Unije i nacionalnih i regionalnih institucija za ostvarenje njihovih ciljeva u nadolazećim godinama; prima na znanje da se, kada je riječ o ESF-u, koji predstavlja 94,7 % proračuna DG EMPL za 2019., glavni inherentni rizik odnosi na složenost financiranih operacija i aktivnosti, tipologiju i raznolikost primatelja te velik broj godišnjih intervencija;

293. prima na znanje da Revizorski sud nije odabrao ESF i FEAD da budu obuhvaćeni njegovim prvim godišnjim izvješćem o uspješnosti proračuna Unije na kraju 2019.;

294. pozdravlja nalaze iz Komisijine evaluacije (veljača 2021.) o potpori ESF-a za zapošljavanje i mobilnost radne snage, socijalnu uključenost te obrazovanje i osposobljavanje za razdoblje 2014. –2018.; sa zadovoljstvom primjećuje da je u razdoblju 2014. –2018. otprilike 23 milijuna osoba bilo obuhvaćeno mjerama ESF-a i da su 52 % sudionika bile žene; nadalje napominje da je od sudionika gotovo 3,2 milijuna osoba već pronašlo posao, a 3,9 milijuna uspješno steklo kvalifikacije;

295. primjećuje da je do 2018. potrošeno 10,4 milijarde EUR iz ESF-a i YEI-ja, da je 3,8 milijuna osoba mlađih od 30 godina sudjelovalo u projektima potpore zapošljavanju mladih te da je 1,4 milijuna osoba zaposleno odmah nakon sudjelovanja;

296. nadalje primjećuje da je do kraja 2018. iz ESF-a uloženo 33,8 milijardi EUR za socijalnu uključenost, da je gotovo 6,2 milijuna osoba sudjelovalo u mjerama socijalne uključenosti te da je od njih gotovo 700 000 osoba pronašlo posao, a gotovo 400 000 osoba steklo kvalifikacije;

297. izražava zadovoljstvo što se uvođenjem pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova u okviru ESF-a programskim tijelima i korisnicima smanjilo administrativno opterećenje i olakšala provedba;

298. napominje da je u okviru programa rada Programa Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI) za 2019. financirano 44 projekta putem pet poziva za podnošenje prijedloga u iznosu od 29,3 milijuna EUR; prima na znanje činjenicu da je u listopadu 2019. DG EMPL potpisao prvi upis udjela u instrument koji se financira iz Programa za zapošljavanje i socijalne inovacije, što predstavlja kreditni fond od 200 milijuna EUR za potporu zajmovima mikropoduzećima i socijalnim poduzećima;

299. naglašava potrebu za daljnjim povećanjem sredstava u Europskom socijalnom fondu plus (ESF+) kako bi se omogućilo uključivanje na tržište rada i prilagođeno osposobljavanje s obzirom na to da je kriza prouzročena bolešću COVID-19 nerazmjerno utjecala na zaposlenost žena, posebno žena koje rade u neformalnoj ekonomiji i u nesigurnim radnim uvjetima, te u nekim sektorima koji su snažno pogođeni i u kojima su žene najviše zastupljene;

300. prima na znanje da je u Uniji u prosjeku više od jedne petine osoba i jedne četvrtine djece i dalje izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti; podsjeća na obvezu Unije da u okviru FEAD-a pruži potporu najpotrebitijima te da na taj način ublaži najgore oblike siromaštva u Uniji kao što su oskudica hrane, beskućništvo i siromaštvo djece; napominje da FEAD godišnje pomaže oko 13 milijuna ljudi, uključujući oko četiri milijuna djece mlađe od 15 godina;

Preporuke

301. poziva Komisiju da:

— poduzme daljnje korake na temelju navoda o navodnoj prijevari u vezi s prenamjenom centara za strukovno osposobljavanje; analizira postoje li slični problemi u drugim državama članicama u vezi s prenamjenom infrastrukturnih projekata koje sufinancira Unija;

— odmah obavijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice o svojim nalazima i mogućim daljnjim mjerama nakon te analize;

— provede temeljitu analizu različitih nacionalnih pravila o trajnosti infrastrukturnih ulaganja i preuranjenoj prenamjeni te tu analizu podijeli s tijelom nadležnim za davanje razrješnice;

— potakne države članice da izrade nacionalno zakonodavstvo o primjerenim razdobljima trajnosti koja nadilaze minimalne zahtjeve koji već postoje u mnogim državama članicama;

— osigura da se održivost ulaganja zajamči na dulje razdoblje;

Prirodni resursi

302. konstatira da su plaćanja za područje „Prirodni resursi” iznosila 59,5 milijardi EUR i da su isplaćena u okviru sljedećih programa i politika:

— izravna plaćanja u okviru Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP), do 69,5 % ili 41,4 milijarde EUR;

— rashodi povezani s tržištem u okviru Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP), do 4,0 % ili 2,4 milijarde EUR;

— Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR), do 23,9 % ili 14,2 milijarde EUR;

— Europski fond za pomorstvo i ribarstvo, do 1,4 % ili 0,8 milijardi EUR;

— ostali programi, do 1,2 % ili 0,7 milijardi EUR;

303. prima na znanje da postoje dva glavna skupa pokazatelja za praćenje uspješnosti ZPP-a, koji se u prvom redu temelje na izvješćima država članica i podatcima koje prikuplja Eurostat:

— Zajednički okvir za praćenje i evaluaciju (ZOPE) sadržava 210 pokazatelja: 45 pokazatelja konteksta, 84 pokazatelja ostvarenja, 41 pokazatelj rezultata, 24 pokazatelja ciljnih vrijednosti i 16 pokazatelja učinka;

— programski izvještaji za ZPP sadržavaju 63 pokazatelja, koji su uglavnom preuzeti iz ZOPE-a: šest ih je namijenjeno mjerenju učinaka povezanih s trima općim ciljevima, a ostali su pokazatelji ostvarenja/uloženih resursa, rezultata i učinka koji se odnose na posebne ciljeve;

304. pozdravlja nalaz Revizorskog suda da u izravnim plaćanjima iz EFJP-a, koja čine 70 % rashoda u okviru prirodnih resursa, i dalje nema značajnih pogrešaka te da je procijenjena stopa pogreške za cijelo poglavlje ispod praga značajnosti, što pokazuje djelotvornost korektivnih akcijskih planova koje su države članice provele prethodnih godina;

305. napominje da je za oba fonda ZPP-a stalno smanjenje stopa pogreške posljedica učinkovitih sustava upravljanja i kontrole koji se primjenjuju, posebno integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS);

306. izražava svoje zadovoljstvo činjenicom da je od 2017. razina rashoda za izravna plaćanja, u usporedbi s neto gornjim granicama utvrđenima u Uredbi (EU) br. 1307/2013, dosegnula 99 %; primjećuje da je za EPFRR do kraja 2019. stopa izvršenja dosegla zadovoljavajuću razinu od prosječno 50 % ukupne omotnice; traži od Komisije da objavi rashode o izravnim plaćanjima i razinu povlačenja sredstava iz EPFRR-a po državama članicama;

307. ističe da pogrešna raspodjela sredstava ZPP-a, posebno izravna plaćanja, dovode do neželjenih distributivnih učinaka, kao što je koncentracija subvencija u rukama nekolicine, kapitalizacija cijene poljoprivrednog zemljišta i rentijersko ponašanje „zelenih financijskih ulagača” koji izravna plaćanja smatraju privlačnim dividendama na poljoprivrednom zemljištu, što dovodi do povećanja cijene zemljišta na štetu malih i srednjih aktivnih poljoprivrednika; žali zbog toga što su postojećim pravilima ZPP-a omogućene takve zakonite, ali nepoželjne raspodjele te ističe hitnu potrebu za učinkovitim i provedivim gornjim granicama za fizičke osobe kojima bi se ograničili ti neželjeni učinci za ZPP u razdoblju 2021. –2027.; poziva Komisiju i države članice da podrže te prijedloge Parlamenta;

308. ističe da je potrebno ukloniti nepotrebna administrativna opterećenja, posebno u kontekstu sljedećeg VFO-a, koja koče provedbu ulaganja u okviru ZPP-a, te ističe da je potrebno pojednostavniti, koliko je to moguće, obveze koje proizlaze iz nove zelene strukture;

309. naglašava da se sadašnji sustav kontrola i revizija u okviru ZPP-a pokazao vrlo učinkovitim u jamčenju zaštite financijskih interesa Unije, regulatorne stabilnosti i jednakog postupanja prema poljoprivrednicima i drugim korisnicima; ističe da je pravilna provedba intervencija u okviru ZPP-a isključivo povezana s usklađenosti korisnika s obvezama utvrđenima na razini Unije;

310. zabrinut je da bi povećana fleksibilnost predložena u okviru novog modela ostvarivanja koja će se omogućiti državama članicama u osmišljanju njihova nacionalnoga kontrolnog sustava i pravila mogla dovesti do raskoraka u nacionalnim praksama i pogoršati pogrešnu uporabu ili zlouporabu sredstava Unije te stoga snažno potiče Komisiju da izbjegava „ponovnu nacionalizaciju” ZPP-a; isto je tako iznimno zabrinut da bi se moglo dogoditi da taj novi model ostvarivanja ne doprinosi ni pojednostavnjenju ni uspješnosti ZPP-a te da bi mogao ugroziti jednako postupanje prema poljoprivrednicima i državama članicama; također smatra da bi mogao dovesti do dodatne složenosti i većih smanjenja plaćanja povezanih s neodgovarajućim proračunskim planiranjem te dodatnog financijskog opterećenja, čime bi se dovela u opasnost financijska vjerodostojnost ZPP-a; stoga smatra da bi trebalo uvesti dostatne zaštitne mjere radi jamčenja robusnosti modela ostvarivanja ZPP-a u smislu financijskog upravljanja;

311. istodobno izražava zabrinutost zbog toga što bi novi zahtjevi za održivu poljoprivredu, posebno u pogledu klimatskih i okolišnih ciljeva za 2030., zajedno sa smanjenjem ukupnog proračuna ZPP-a za razdoblje 2021. – 2027., mogli otežati izvršenje proračuna u okviru EPFRR-a, posebno u ranom razdoblju njegove provedbe, i ugroziti profitabilnost, posebno malih poljoprivrednih gospodarstava; naglašava da uvođenje novih zahtjeva za ZPP mora biti popraćeno odgovarajućim financiranjem na razini Unije;

312. ističe da je prošle godine poljoprivredni sektor bio posebno pogođen pandemijom bolesti COVID-19, čime je povećan rizik od nestabilnosti u osnovnom dohotku poljoprivrednika; stoga smatra da bi se u narednim godinama u okviru novog modela ostvarivanja ciljeva ZPP-a poseban naglasak trebao staviti na osiguravanje pravilnosti plaćanja krajnjim korisnicima ZPP-a;

313. upozorava da bi europski porezni obveznici mogli pogrešno shvatiti javnu potrošnju u okviru ZPP-a ako se isti zakoni o okolišu i sigurnosti hrane koji su na snazi u Uniji ne primjenjuju na proizvode uvezene iz trećih zemalja; poziva Komisiju da preispita funkcioniranje zaštitnih klauzula u trgovinskim sporazumima kako bi se olakšala i proširila njihova primjena izvan izvanrednih situacija na tržištu;

314. poziva Komisiju da nastavi pomno pratiti aktualne i buduće trgovinske sporazume s trećim zemljama u pogledu sigurnosti hrane te standarda zaštite okoliša i dobrobiti životinja; potiče Komisiju da se pobrine za to da svi sporazumi o trgovini sadržavaju snažno poglavlje o održivosti i da trgovinski partneri u cijelosti poštuju zahtjeve iz tog poglavlja; ističe da jednaki uvjeti za sve trebaju postojati i u pogledu standarda zaštite okoliše i dobrobiti životinja te poziva Komisiju da dodatno razvije zakonodavstvo o dužnoj pažnji u lancu opskrbe kako bi se osiguralo da se standardi u poljoprivredi Unije ne ugrožavaju ili narušavaju;

315. ponovno izražava duboku zabrinutost zbog činjenice da je u godišnjem izvješću o radu Glavne uprave za klimatsku politiku za 2019. ponovno izražena zadrška u pogledu ugleda te pravnih, financijskih i institucionalnih razloga povezana s velikim sigurnosnim rizicima utvrđenima u održavanju i radu registra EU-a za sustav za trgovanje emisijskim jedinicama, koja je isticana u godišnjim izvješćima o radu počevši od 2010. i potvrđena u posljednjoj po redu procjeni rizika; izražava žaljenje zbog neuobičajeno dugog trajanja te zadrške; poziva Komisiju da hitno riješi tu situaciju;

316. ističe da Glavna uprava za klimatsku politiku i Glavna uprava za proračun prate cilj uključivanja udjela od 20 % za klimatska pitanja u VFO te da Glavna uprave za klimatsku politiku podupire druge glavne uprave u uvrštavanju klimatskih politika u njihove aktivnosti; pozdravlja činjenicu da je 20,9 % proračuna Unije za 2019. potrošeno na aktivnosti povezane s klimom, no izražava žaljenje zbog toga što se procjenjuje da će se slijedeći isti trend u trenutačnom razdoblju VFO-a ostvariti udio od samo 19,7 %;

317. primjećuje da je 2019. proračun Glavne uprave za zdravlje i sigurnost hrane dosegnuo 502,85 milijuna EUR za njezina područja politike i da su u toj upravi bila zaposlena 772 člana osoblja; ističe da su stope izvršenja obveza i plaćanja iznosile 95,85 %, odnosno 94,63 %;

Zaključci Revizorskog suda

318. podsjeća na to da je u području „Prirodni resursi" 98 % potrošenih sredstava izdvojeno za zajedničku poljoprivrednu politiku (ZPP); uzimajući u obzir procijenjenu razinu pogreške Revizorskog suda (1,9 %), konstatira da je za područje „Prirodni resursi" razina pogreške ispod praga značajnosti, konstatira da su izravna plaćanja, koja čine 70 % rashoda povezanih s „Prirodnim resursima", bila znatno ispod praga značajnosti;

319. primjećuje pozitivan razvoj u području politike „Prirodni resursi" s daljnjim smanjenjem ukupne stope pogreške koju je Revizorski sud procijenio na 1,9 % i koja je stoga ispod praga značajnosti; pozdravlja činjenicu da je stopa pogreške koju je utvrdio Revizorski sud vrlo usko povezana s ukupnom stopom pogreške za ZPP koja je navedena u godišnjem izvješću o radu Glavne uprave za poljoprivredu i ruralni razvoj za 2019.;

320. primjećuje da je od 251 transakcije koje je ispitao Revizorski sud njih 44 (18 %) sadržavalo pogreške, dok ih 207 (82 %) nije imalo pogrešaka; prima na znanje činjenicu da je 70 % pogrešaka spadalo u kategoriju „neprihvatljivi korisnici, aktivnosti, projekti ili rashodi";

321. napominje da od 136 transakcija u području ruralnog razvoja u njih 114 nije bilo pogrešaka, da je u pet transakcija učinak pogrešaka bio veći od 20 %, a u njih 15 manji od 20 % ispitanog iznosa, dok je u dva plaćanja utvrđena neusklađenost bez financijskog učinka;

322. konstatira da su od 68 plaćanja za investicijske projekte, kao što su modernizacija poljoprivrednih gospodarstava, potpora za osnovne usluge i obnovu sela u ruralnim područjima, ulaganja u gospodarenje šumama i potpora lokalnom razvoju pod vodstvom zajednice, u njih devet postojale pogreške, uključujući dva slučaja u kojima korisnik i/ili projekt nisu ispunili uvjete prihvatljivosti;

323. napominje da su od 68 plaćanja za ruralni razvoj na temelju broja površina ili životinja koje su prijavili poljoprivrednici te na temelju zahtjeva u pogledu usklađenosti s kriterijima u području okoliša i klime, u osam transakcija postojale male pogreške manje od 5 % ispitanog iznosa, jedan slučaj pogreške između 5 % i 20 % ispitanog iznosa, a u dva druga slučaja korisnici su prekršili kriterije povezane s okolišem i klimom, što je dovelo do pogrešaka koje premašuju 20 % ispitanog iznosa u oba slučaja;

324. primjećuje da su visokorizični rashodi uglavnom bili povezani s plaćanjima temeljenima na nadoknadi troškova, na primjer u područjima kohezije i ruralnog razvoja, u kojima države članice upravljaju rashodima Unije; naglašava činjenicu da visokorizični rashodi često podliježu složenim pravilima i kriterijima prihvatljivosti;

325. konstatira s velikom zabrinutošću da su od 14 transakcija povezanih s tržišnim mjerama u pet slučajeva (36 %) agencije za plaćanja nadoknadile neprihvatljive troškove, uključujući tri slučaja neusklađenosti s pravilima o prihvatljivosti koji su doveli do pogrešaka u iznosu većem od 20 % ispitanog iznosa;

326. konstatira s velikom zabrinutošću da su od šest transakcija koje se odnose na ribarstvo, okoliš i djelovanje u području klime dva projekta (33 %) imala neprihvatljive elemente u nadoknađenim troškovima;

327. smatra transparentnost ključnim elementom za zadržavanje ili stjecanje povjerenja građana/poreznih obveznika te ugleda ZPP-a; prima na znanje zabrinjavajuće zaključke Revizorskog suda i Ombudsmana te brojne pozive tijela nadležnog za davanje razrješnice na poboljšanja u pogledu korupcije i netransparentnosti; prima na znanje ograničeni napredak Komisije; naglašava da alat za rudarenje podataka Arachne donekle rješava te probleme, ali ne u potpunosti, te da bi ga trebalo dodatno razviti dodavanjem drugih digitalnih alata kako bi se Komisiji pomoglo u provođenju učinkovitih kontrola; podržava preporuku Revizorskog suda da se podijele najbolje prakse u primjeni alata Arachne kako bi se dodatno potaknulo agencije za plaćanja da ga upotrebljavaju; duboko žali zbog toga što se sustavom Arachne ne koriste sve države i nada se da će se u tom smislu poduzeti inicijative; naglašava da se Komisija treba koristiti alatom Arachne kao zajedničkom bazom podataka i snažno promicati njezinu uporabu u svim državama članicama;

328. pozdravlja nalaz Revizorskog suda iz tematskog izvješća br. 18/2019 ([11]) prema kojem je izvješćivanje o podacima u vezi s emisijama stakleničkih plinova u Unije u skladu s međunarodnim zahtjevima i prema kojem su se inventari emisija s vremenom poboljšali; naglašava da je potreban bolji uvid u sektore kao što su poljoprivreda i šumarstvo; poziva Komisiju da uzme u obzir predložena daljnja poboljšanja u izvješćivanju o tome kako politike Unije i nacionalne politike ublažavanja klimatskih promjena doprinose ostvarivanju ciljeva u području smanjenja emisija;

329. primjećuje da je Glavna uprava za zdravlje i sigurnost hrane u svojem godišnjem izvješću o radu za 2019. godinu navela da je prosječna stopa preostale pogreške bila 0,4 %, što je znatno ispod praga značajnosti od 2 %;

330. primjećuje da se 2019. udio plaćanja povezanih s upravljanjem bespovratnim sredstvima koje je Glavna uprava za zdravlje i sigurnost hrane izvršila na vrijeme popeo na 92 % (2018. taj je udio bio 83 %), iako je i dalje ispod cilja od 95 %;

331. skreće pozornost na izazove koji su ponovno utvrđeni u godišnjem izvješću o radu Glavne uprave za zdravlje i sigurnost hrane za 2019. u vezi s provedbom zajedničkog financijskog okvira u području prehrambenog lanca; konstatira da će se zato što nema pričuvnog instrumenta za krizne situacije u izvanrednim situacijama resursi koji su već dodijeljeni drugim važnim aktivnostima morati preraspodijeliti te da ne postoji utvrđena metoda za vrednovanje životinja, biljaka i proizvoda koji se trebaju zaklati ili uništiti kao dio mjera za suzbijanje bolesti;

Pravilnost potrošnje u okviru ZPP-a

332. prima na znanje mišljenje Revizorskog suda da je proširenje uloge tijela za ovjeravanje 2015. kako bi davala mišljenja o pravilnosti rashoda pozitivan pomak, kao i zaključak Revizorskog suda da su utvrđena neka područja u kojima ima prostora za daljnja poboljšanja, slična onima koja je utvrdila Komisija; poziva Komisiju da poduzme potrebne mjere kako bi nadišla ograničenja u pogledu pouzdanosti rezultata rada tijela za ovjeravanje zbog nedostataka koje su Komisija i Revizorski sud utvrdili u metodologijama provjera i uzorkovanja nekih tijela za ovjeravanje;

([11]) Tematsko izvješće Suda br. 18/2019 „Stakleнički plinovi u EU-u: dostavljaju se odgovarajući podatci, ali potreban je bolji uvid u buduća smanjenja” (SL C 400, 26.11.2019., str. 16.).

333. izražava žaljenje zbog toga što Revizorski sud u svoj rad ne može uključiti analizu razloga tih kontinuiranih nedostataka koje je utvrdio u državama članicama; pozdravlja činjenicu da je Komisija posjetila sva tijela za ovjeravanje kako bi preispitala njihov rad u pogledu zakonitosti i nepravilnosti te kako bi im pomogla da poboljšaju svoj rad do kraja 2019., no žali zbog toga što Komisija nije mogla doprinijeti značajnim uvidima u razloge ili razlike među tijelima za ovjeravanje u državama članicama; izražava žaljenje zbog toga što nedostatak informacija o temeljnim razlozima tih kontinuiranih i sustavnih nedostataka u određenim tijelima za ovjeravanje ometa učinkovito i djelotvorno razmatranje i rješavanje tih problema; poziva Komisiju da analizira glavne izvore neotkrivenih pogrešaka i da zajedno s revizorskim tijelima razvije potrebne mjere za poboljšanje pouzdanosti prijavljenih stopa preostale pogreške, posebno s obzirom na novi model ZPP-a u kojem će tijela za ovjeravanje imati istaknutiju ulogu, te poziva Komisiju da se više usredotoči na pouzdanost rezultata koje ta tijela pružaju;

334. ističe da je DG AGRI procijenio da je rizik u trenutku plaćanja iznosio oko 1,9 % za ukupne rashode u okviru ZPP-a u cjelini za 2019., pri čemu je rizik u trenutku plaćanja iznosio oko 1,6 % za izravna plaćanja, 2,7 % za ruralni razvoj i 2,8 % za tržišne mjere;

335. primjećuje da je 2019. proračun Glavne uprave za okoliš dosegnuo 505,58 milijuna EUR i da je u toj upravi bilo zaposleno 476 članova osoblja; ističe da su stope izvršenja za odobrena sredstva za preuzimanje obveza i za plaćanje na kraju godine bile iznad 99 %;

336. pozdravlja smanjenje udjela u plaćanjima koje je izvršila Glavna uprava za okoliš, a koja su 2019. premašila zakonske rokove (3,23 % u usporedbi s 8,20 % 2018.);

337. konstatira da je Glavna uprava za okoliš u svojem godišnjem izvješću o radu za 2019. godinu navela da je prosječna stopa preostale pogreške bila 0,80 %, što znači da nije premašila prag značajnosti od 2 %;

338. konstatira da je Glavna uprava za klimatsku politiku 2019. upravljala s 140,3 milijuna EUR pod naslovom „Klimatska politika" u okviru proračuna Unije i da je imala 225 zaposlenika; ističe da su stope izvršenja obveza i plaćanja iznosile 99,98 %, odnosno 96,41 %;

339. konstatira da je 1,59 % svih plaćanja Glavne uprave za klimatsku politiku 2019. godine izvršeno kasnije od zakonski zadanih rokova;

Politike i postupci za borbu protiv prijevara u okviru ZPP-a

340. ističe da je prijevara čin ili propust koji je počinjen s namjerom obmanjivanja, koji dovodi do neopravdanih plaćanja;

341. prima na znanje metodologiju Revizorskog suda kojom se provjerava postoje li u transakcijama obuhvaćenima revizijom značajne nepravilnosti, bilo zbog prijevare ili nenamjerne pogreške, podsjećajući da svake godine utvrđuje slučajeve sumnje na prijevaru u rashodima u okviru ZPP-a, a rizik od toga da prijevara ima značajan učinak veći je za plaćanja tržišnih potpora, ulaganja u ruralni razvoj i druga plaćanja, koja općenito obuhvaćaju sufinanciranje temeljeno na nadoknadi troškova;

342. podsjeća na to da je ZPP pod podijeljenim upravljanjem i da su stoga za rješavanje pitanja u vezi s prijevarama odgovorne i Komisija i države članice; kada je riječ o Komisiji, prima na znanje da Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj (AGRI) pruža osposobljavanje i smjernice o rizicima od prijevara za upravljačka i kontrolna tijela država članica, dok OLAF istražuje slučajeve sumnje na prijevaru u suradnji s nacionalnim istražnim tijelima;

343. prima na znanje činjenicu da je Glavna uprava AGRI 20. listopada 2020. usvojila ažuriranu strategiju za borbu protiv prijevara;

Pravedna dodjela sredstava ZPP-a

344. ustraje u tome da velikim poljoprivrednim gospodarstvima nije nužno potrebna ista razina potpore radi stabiliziranja dohodaka gospodarstva koja je potrebna manjim poljoprivrednim gospodarstvima u vrijeme krize i nestabilnosti prihoda jer njima može pogodovati potencijalna ekonomija razmjera, za koju je vjerojatno da će biti otporna; smatra da Komisija treba poduzeti korake kako bi se osiguralo da se sredstva ZPP-a dodjeljuju ponderirano, tj. da se plaćanja po hektaru smanjuju u odnosu na veličinu poljoprivrednog gospodarstva ([12]);

([12]) Stavak 258. Rezolucije o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2018., dio III. – Komisija i izvršne agencije.

345. poziva Komisiju da se pobrine za to da se sredstva ZPP-a pravedno dodjeljuju aktivnim poljoprivrednicima i da to ne dovede do trgovanja zemljištima od kojih će profitirati skupina politički povezanih osoba koje se često nazivaju oligarsima; poziva Komisiju da razmotri slučajeve kršenja i zaobilaženja propisa, kao i nenamjerne posljedice trenutačnih pravila ZPP-a o raspodjeli sredstava; ističe važnost transparentnog i snažnog sustava upravljanja te nadalje poziva Komisiju da poveća napore u sprečavanju i otkrivanju prijevara ([13]);

Sukob interesa, jagma za zemljištem i koncentracija zemljišta

346. sa zabrinutošću prima na znanje podatke Komisije za raspodjelu izravnih plaćanja po razredu plaćanja u 2019., koji pokazuju da najveći udio omotnice za izravna plaćanja (58 %) dobiva 15 % svih korisnika, dok većina korisnika (75 %) čini još manji udio izravnih plaćanja (15 %) od 0,5 % svih korisnika koji primaju više od 100 000 EUR, što odgovara 16,3 % ukupne omotnice za izravna plaćanja;

347. duboko je zabrinut zbog toga što se subvencijama u okviru ZPP-a poljoprivredna gospodarstva, ulagači, fondovi za ograničavanje rizika, zaklade i vrlo bogati pojedinci potiču na okrupnjavanje zemljišta, što dovodi do daljnjeg povećanja koncentracije vlasništva nad zemljištem; s velikom zabrinutošću konstatira da to povećava cijenu poljoprivrednog zemljišta, što malim i srednjim poljoprivrednicima sve više otežava njegovo stjecanje; odlučno ponavlja da poljoprivredne subvencije nisu namijenjene za siguran povrat zelenih ulaganja;

348. ponavlja svoj poziv na uvođenje maksimalnih iznosa plaćanja koje jedna fizička osoba može primiti iz prvog i drugog stupa ZPP-a; smatra da je maksimalne iznose koji su definirani za fizičke osobe mnogo teže zaobići od gornjih granica za pravne osobe; podsjeća na to da korisnici mogu umjetno razdvojiti svoja poduzeća ili stvoriti dodatna poduzeća od kojih sva mogu primiti najveći mogući iznos financiranja, čime se zaobilazi gornja granica po pravnoj osobi; pozdravlja namjeru prijedloga da se sva poduzeća koja pripadaju istoj grupi smatraju jednim korisnikom, ali smatra da to nije dovoljno jer je zbog netransparentnih i vrlo složenih struktura društava koje često uključuju subjekte iz nekoliko država članica i/ili trećih zemalja vrlo teško zajamčiti da se sva poduzeća koja pripadaju istoj grupi identificiraju kao takva te da se u stvari smatraju jednim korisnikom;

349. ponovno ističe svoju zabrinutost da se subvencijama u okviru ZPP-a i dalje potiče jagma za zemljištem od strane kriminalnih i oligarhijskih struktura; ponovno hitno poziva Komisiju da uspostavi mehanizam za podnošenje pritužbi za poljoprivrednike i mala i srednja poduzeća koja se suočavaju s problemom jagme za zemljištem, teškim povredama dužnosti nacionalnih tijela vlasti, neregularnim ili pristranim postupanjem u natječajnim postupcima ili raspodjeli subvencija, pritiskom ili zastrašivanjem koje vrše kriminalne strukture, strukture organiziranog kriminala ili oligarhijske strukture te osobama koje su izložene prisilnom ili robovskom radu ili drugom teškom kršenju njihovih temeljnih prava kako bi mogli podnijeti pritužbu izravno Komisiji; pozdravlja činjenicu da je takav mehanizam za podnošenje pritužbi predložen za novu uredbu o ZPP-u;

350. prima na znanje da su revizijama Glavne uprave AGRI 2017. i 2019. utvrđeni nedostaci u funkcioniranju sustava za identifikaciju zemljišnih čestica, zahtjevu za geoprostornu potporu (GSAA, engl. Geospatial Aid Application), kvaliteti kontrola na terenu, kao i pretjerana kašnjenja u obradi plaćanja, posebno za zahtjeve koji se preklapaju; pozdravlja činjenicu da je Komisija prekinula plaćanja i stavila agenciju za plaćanja pod nadzor; prima na znanje da se nedostaci u sustavima upravljanja i kontrole agencije za plaćanja rješavaju akcijskim planom koji je zatražila Glavna uprava AGRI i koji je ojačan 2019.; napominje da rizični iznos iznosi 3.271 milijun EUR za izravna plaćanja i 21,596 milijuna EUR za ruralni razvoj te da je postupak potvrde sukladnosti u tijeku;

351. iznimno je zabrinut zbog nedavnog izvješća slovačkog Vrhovnog ureda za kontrolu o radu slovačke Agencije za plaćanja u poljoprivredi, u kojem je zaključeno da upravljanje izravnim subvencijama, kao i sustavna kontrola podnositelja zahtjeva i primatelja subvencija nisu transparentni ([14]); izražava zabrinutost zbog ograničenja u pogledu pouzdanosti rezultata rada tijela za ovjeravanje zbog nedostataka koje je Revizorski sud utvrdio u metodologijama provjera i uzorkovanja nekih tijela za ovjeravanje;

352. prima na znanje da je OLAF 2020. zaključio tri administrativne istrage o mogućoj zlouporabi sredstava Unije za poljoprivredu u Slovačkoj u vezi sa zahtjevima za izravna plaćanja podnesenima od 2013. do 2019.; žali zbog toga što je utvrđeno da jedno poduzeće namjerno traži plaćanja Unije za neprihvatljivo zemljište koje se uglavnom koristilo za nepoljoprivredne aktivnosti; smatra alarmantnim da je OLAF također utvrdio da određena područja koja su neka poduzeća godinama prijavljivala zapravo nisu obuhvaćena pravno valjanim ugovorima o zakupu;

([13]) Stavak 260. Rezolucije o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2018., dio III. – Komisija i izvršne agencije.

([14]) https://www.nku.gov.sk/web/sao/news/-/asset_publisher/FaxZbYV7Oqlp/content/direct-aid-in-agriculture-without-targeted-control-with-holes-in-legislation.

353. nadalje, prima na znanje da su OLAF-ove istrage otkrile nekoliko nedostataka u sustavu kontrole i upravljanja izravnim plaćanjima u Slovačkoj; žali zbog toga što postoje vrlo ograničene kontrole nad time je li prodaja zemljišta od strane podnositelja zahtjeva zakonita i što su provjere ograničene na zahtjeve koji se preklapaju; prima na znanje nalaz OLAF-a da bi trebalo poboljšati interne postupke provjere koje je donijelo slovačko nacionalno tijelo zaduženo za upravljanje poljoprivrednim zemljištem u državnom vlasništvu ili zemljištem bez poznatog privatnog vlasnika u pogledu njegove transparentnosti i pravne sigurnosti; prima na znanje da, zbog nedostataka u postupcima provjere, OLAF smatra da bi prekomjerna plaćanja mogla iznositi više od milijun EUR;

354. i dalje je duboko zabrinut zbog izvješća o sredstvima za poljoprivredu koja završavaju u džepovima autokratskih vođa i njihovih ortaka; ponovno ističe da je to teška nepravda prema poreznim obveznicima EU-a, a pogotovo prema malim poljoprivrednicima i ruralnim zajednicama; naglašava da bi iskorjenjivanje korupcije i prijevare trebalo biti sastavni dio ZPP-a;

355. naglašava da, s obzirom na raširen problem sukoba interesa u dodjeli sredstava iz poljoprivrednih fondova Unije, nije poželjno da članovi Europskog vijeća, ministri poljoprivrede, službenici ili članovi njihovih obitelji donose odluke o potpori dohotku;

356. zapanjen je procjenom Komisije da češki ministar poljoprivrede nije u sukobu interesa unatoč tome što prima znatne iznose subvencija u okviru ZPP-a dok je istovremeno zadužen za izradu poljoprivrednih programa u okviru ZPP-a; kritizira naizgled različito tumačenje i primjenu članka 61. Financijske uredbe; poziva Komisiju da izradi sveobuhvatno izvješće kojim bi se utvrdilo postoje li istrage koje su u tijeku protiv bilo kojeg člana vlade u bilo kojoj državi članici te da na uvid stavi popis članova vlade u svim državama članicama koji primaju subvencije iz ZPP-a i/ili kohezijskih fondova;

357. upućuje na nedavnu studiju o utvrđivanju izravnih i krajnjih korisnika sredstava u okviru ZPP-a koja je podnesena tijelu nadležnom za davanje razrješnice ([15]); ponavlja zaključak studije da i dalje nije moguće pružiti sveobuhvatan i dostupan pregled tih korisnika; stoga traži od Komisije da u suradnji s nacionalnim agencijama osmisli standardizirani i javno dostupan format za objavljivanje krajnjih korisnika u okviru ZPP-a;

358. snažno potiče Komisiju da surađuje s državama članicama kako bi se prilagodili uvjeti koje su utvrdila nacionalna tijela za primanje subvencija za veće projekte s obzirom na to da trenutačno većina financiranja ZPP-a pogoduje velikim poduzećima; poziva Komisiju da izda preporuke i ujednači te uvjete kako bi bili bolje usklađeni u cijelom EU-u, uz istodobno poštovanje nacionalnih osobitosti;

359. poziva Komisiju da Parlamentu podnese izvješće o rezultatima revizijskog postupka Glavne uprave AGRI o slučaju sukoba interesa u Češkoj; traži da se posebna pozornost posveti plaćanjima poduzećima koja su izravno i neizravno u vlasništvu češkog premijera ili drugih članova češke vlade;

360. primjećuje da je, u pogledu tržišnih mjera, šest agencija za plaćanja klasificirano u kategoriju pružanja „ograničenog jamstva s visokim rizikom”: u Bugarskoj, Španjolskoj, Ujedinjenoj Kraljevini, Grčkoj, Italiji (za dva programa potpore) i Portugalu. Najviša usklađena stopa pogreške utvrđena je u Bugarskoj (11,52 %), zatim Poljskoj (7,15 %) i Italiji (6,12 %). Glavna uprava AGRI izrazila je sedam zadrški na razini mjera: Voće i povrće: Operativni programi za organizacije proizvođača (Ujedinjena Kraljevina, Italija i Portugal), maslinovo ulje (Grčka), sektor vina (Bugarska, Italija), EU-ov program u školama (Španjolska). posebno je zabrinut zbog sektora vina, u kojem su usklađene stope pogreške u Bugarskoj (15,7 %) i Italiji (9,6 %) vrlo visoke, s rizičnim iznosima od više od 30 milijuna EUR u Italiji i 2,3 milijuna EUR u Bugarskoj;

361. prima na znanje da je, u pogledu izravnih plaćanja, 18 agencija za plaćanja imalo stopu pogreške između 2 % i 5 %, a jedna iznad 5 % (5,2 u Austriji); napominje da je Glavna uprava AGRI izdala 17 zadrški na razini agencija za plaćanja za Austriju, Cipar, Dansku, Španjolsku (tri agencije za plaćanja), Grčku, Italiju (sedam agencija za plaćanja), Portugal, Rumunjsku i Švedsku;

362. napominje da se zadrške mogu svrstati u sljedeće kategorije: zbog nedostataka u vezi s pravima na plaćanje (AT, DK, IT, PT, SE), zbog nedostataka u dobrovoljnim mjerama potpore za životinje (AT, GR, RO), zbog visoke prijavljene stope pogreške (CY), na temelju procjene tijela za ovjeravanje (ES06), zbog nedostataka u kvaliteti prilikom kontrola na terenu (ES09, ES15, GR, PT, SE), zbog nedostataka u funkcioniranju sustava za identifikaciju zemljišnih čestica (LPIS) (IT) i zbog nedostataka u definiranju vrste zemljišta (RO, SE);

363. napominje da su se smanjenja provedena 2019. odnosila na 17 država članica i ukupan iznos od 67 764 269,48 EUR, od čega je 36 milijuna bilo namijenjeno za Italiju, 15 milijuna za Ujedinjenu Kraljevinu i 8 milijuna za Španjolsku;

([15]) https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/CONT/DV/2021/01-25/Study_Largest50Beneficiaries_EN.pdf

364. ističe da, u pogledu ruralnog razvoja, 30 od 71 agencije za plaćanja ima usklađenu stopu pogreške veću od 2 % (od čega ih je pet bilo iznad 5 %, i to: na Cipru, u Njemačkoj (jedna agencija za plaćanja), Estoniji, Španjolskoj (jedna agencija za plaćanja), Francuskoj (jedna agencija za plaćanja), Ujedinjenoj Kraljevini (jedna agencija za plaćanja), Portugalu, Slovačkoj. Glavna uprava AGRI izdala je 21 zadršku na razini agencija za plaćanja, za: Austriju, Cipar, Njemačku (jedna agencija za plaćanja), Dansku, Estoniju, Španjolsku (dvije agencije za plaćanja), Finsku, Francusku (dvije agencije za plaćanja), Ujedinjenu Kraljevinu (jedna agencija za plaćanja), Hrvatsku, Mađarsku, Irsku, Italiju (dvije agencije za plaćanja), Litvu, Portugal, Rumunjsku, Švedsku i Slovačku. Najviše usklađene stope pogreške utvrđene su u Slovačkoj (10,31 %), zatim Cipru (7,63 %) i Poljskoj (5,94 %);

365. napominje da se zadrške mogu svrstati u sljedeće kategorije: zbog nedostataka u mjerama za ekološki uzgoj (AT, HU); u području pošumljavanja (ES02, PT); te za mjeru koja se odnosi na program LEADER i privatna ulaganja koja nisu dio integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (izvan IAKS-a) (DE19), zbog nedostataka u provjerama kontrola na terenu (CY, DK, FR18, FR19,IT10, SK); opravdanost troškova (ES09, FR19); u unakrsnim provjerama (ES09, SK); neprihvatljivosti (ES09, CY, RO, SK) i aktivnim poljoprivrednicima (GB07) zbog nedostataka u postupcima nadzora za neke mjere (IT10); te u bilježenju najveće prihvatljive površine (MEA) u sustavu identifikacije zemljišnih parcela (LPIS) za mjere integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS) (IT10, IT26) zbog nedostataka u ulagačkim mjerama (HR); privatna ulaganja (LT); šumarstvo, poljoprivredno-okolišne obveze, osnivanje skupina proizvođača i mjere upravljanja rizikom (HU); zbog nedostataka u postupcima javne nabave (HU, RO, SK), zbog visokih prijavljenih stopa pogreške (CY, DK, EE, ES02, ES09, FR18, FR19 HR, IE, LT, PT), na temelju ocjene tijela za ovjeravanje (FI, GB07, HR, IT26, SE);

Preporuke

366. traži od Komisije da:

— svake godine provede temeljitu analizu temeljnih razloga i mogućih strukturnih problema koji uzrokuju trajne sustavne nedostatke u pouzdanosti i kvaliteti rada tijela za ovjeravanje koje je Revizorski sud otkrio u svojim revizijama te da posebnu pozornost posveti svim potencijalnim razlikama u pojedinim zemljama; traži od Komisije da također uvrsti opažanja o najboljim praksama u nacionalnim tijelima s niskim razinama pogrešaka i čiji rad Revizorski sud smatra pouzdanima; traži od Komisije da provede tu analizu u bliskoj suradnji s Revizorskim sudom i da aktivno uključi nacionalna tijela u opis problema i moguća rješenja,

— podijeli rezultate te analize s Revizorskim sudom, tijelom nadležnim za davanje razrješnice i državama članicama;

— kao i da na temelju te analize nacionalnim tijelima uputi jasne, praktične i lako provedive horizontalne preporuke te preporuke po državama članicama; traži od Komisije da pokrene strukturirani dijalog s nacionalnim tijelima i Revizorskim sudom kako bi se kontinuirano radilo na izgradnji kapaciteta i razmjeni najboljih praksi radi poboljšanja pouzdanosti rada nacionalnih revizijskih tijela, da obavješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice o napretku u okviru tog dijaloga;

— dodatno poboljša kvalitetu i proširi opseg revizija i kontrola pravilnosti te postignutih rezultata poljoprivredne politike EU-a na nacionalnoj i europskoj razini kao ključni uvjet za zaštitu financijskih interesa EU-a;

Uspješnost ZPP-a

367. smatra da je, s obzirom na nedostatak posebnih instrumenata ZPP-a za uravnoteženje funkcioniranja lanca opskrbe hranom, prioritet nastaviti s donošenjem zakona u cilju da poljoprivrednici više ne budu najslabija karika u lancu;

368. naglašava da su ulaganja koja doprinose otpornom, održivom i digitalnom gospodarskom oporavku u skladu s poljoprivrednim, okolišnim i klimatskim ciljevima u sklopu europskog zelenog plana ključna za društveni i gospodarski razvoj ruralnih područja;

369. naglašava ulogu osnovne potpore dohotku u okviru ZPP-a i njezin doprinos održavanju poljoprivredne i stočarske aktivnosti, suzbijanju iseljavanja iz ruralnih područja i promicanju aktivnog i dinamičnog ruralnog okruženja;

370. ističe da se potpora mladim poljoprivrednicima iz ZPP-a pokazala ključnim instrumentom koji bi trebalo dodatno ojačati; smatra da bi digitalizacija i inovacije te ulaganja u razvoj kratkih lanaca opskrbe i direktnu prodaju potrošačima mogli biti presudni instrumenti za revitalizaciju ruralnih područja kako bi ona postala privlačnija mladim poljoprivrednicima; smatra da bi pri provedbi strateškog planiranja prioritet država članica trebala biti dostatna i pristupačna potpora, uz pojednostavljenje za krajnje korisnike, a posebno za mlade, nove i male poljoprivrednike; naglašava potrebu za uvođenjem postupaka u fazi provedbe nacionalnih strateških planova koji bi bili prilagođeni specifičnim potrebama;

371. ističe da dobrovoljna proizvodno vezana plaćanja općenito dobro služe za potporu sektorima kojima prijeti ozbiljan rizik od obustave djelatnosti;

372. ističe da su razvojni fondovi ključni za otvaranje i konsolidaciju novih tržišta; poziva Komisiju da osigura da se ekološki model promiče na isti način kao i drugi jednako održivi modeli, kao što su integrirana proizvodnja ili precizna poljoprivreda;

373. napominje da se zelenijim ZPP-om, u skladu s Pariškim sporazumom i europskim zelenim planom, ne bi samo poduprla Unija u postizanju svojih ciljeva već i povećala učinkovitost upotrebe javnog novca ograničavanjem negativnih vanjskih utjecaja povezanih s poljoprivrednim praksama i prebacivanjem fokusa s ispravljanja na prevenciju;

374. podsjeća da bi se rashodi koji doprinose tome da se zaustavi i preokrene trend smanjenja biološke raznolikosti trebali izračunavati na temelju učinkovite, transparentne i sveobuhvatne metodologije koju je utvrdila Komisija u suradnji s Parlamentom i Vijećem; poziva Komisiju da Parlamentu dostavi godišnje izvješće s detaljnim podacima o tome kako svaka proračunska stavka doprinosi cilju uključivanja biološke raznolikosti prema kojem se od 2024. za ciljeve biološke raznolikosti mora osigurati 7,5 % godišnjih rashoda u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., dok se od 2026. za ciljeve biološke raznolikosti mora osigurati 10 % godišnjih rashoda u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., kako bi se olakšalo njegovo praćenje;

375. smatra zabrinjavajućom činjenicu da je Revizorski sud utvrdio nedostatke u skupu pokazatelja uspješnosti ZPP-a:

— više pokazatelja odnosi se na ulazne ili izlazne resurse i stoga pokazuju razinu apsorpcije umjesto rezultata ili učinaka politike;

— pokazatelji obuhvaćeni programskim izvještajima uglavnom pružaju informacije o ostvarenjima, koja su u usporedbi s rezultatima i učincima lakše mjerljiva i na koja manje utječu vanjski faktori;

— 14 pokazatelja nema konkretnu, kvantificiranu ciljnu vrijednost i stoga upućuje samo na trendove;

— procjenjivanjem iznosa potpore koja se dodjeljuje korisnicima izvan ciljne skupine moglo bi se poboljšati način na koji je osmišljen ZPP i povećati njegovu učinkovitost. To bi uključivalo utvrđivanje financijskih sredstava u okviru ZPP-a koja se isplaćuju korisnicima čija glavna gospodarska djelatnost nije poljoprivreda. Takvi bi podatci mogli pomoći i u utvrđivanju zahtjeva u kojima je riječ o znatnoj koncentraciji zemljišta (mogući slučajevi „jagme za zemljištem”). Osim toga, izravna plaćanja u nekim su državama članicama doprinijela povećanju zakupnina zemljišta, posebice zemljišta s niskom produktivnošću. Ocjenjivači su preporučili Komisiji da istraži učinak izravnih plaćanja na povećanje zakupnina zemljišta, kao i odgovarajuće protumjere;

— sedam pokazatelja ne odnosi se na uspješnost ZPP-a, nego na jamstvo u pogledu pravilnosti potrošnje, jačanje javne svijesti o ZPP-u i potporu za informiranje o relevantnoj politici u okviru Glavne uprave AGRI;

376. žali zbog niske razine ekološke poljoprivrede u Europi, koja s obzirom na uložena sredstva iznosi samo 7,5 %; poziva Komisiju da u ZPP uvede model zasnovan na uspješnosti koji bi trebao funkcionirati na temelju istih pokazatelja i pružati kvantificirane vrijednosti za utvrđivanje ključnih etapa; inzistira na potrebi pružanja znatnih dodatnih informacija o uspješnosti u postizanju ciljeva politike u području biološke raznolikosti i klimatskih mjera; naglašava da je potreban bolji uvid u sektore kao što su poljoprivreda i šumarstvo; poziva Komisiju da uzme u obzir predložena daljnja poboljšanja u izvješćivanju o tome kako politike EU-a i nacionalne politike ublažavanja klimatskih promjena doprinose ostvarivanju ciljeva u području smanjenja emisija; predlaže da sustav za praćenje površina (AMS) bude obvezan u okviru IAKS-a (integrirani administrativni i kontrolni sustav) u državama članicama);

377. zabrinut je zbog ograničene dostupnosti i javnog pristupa podacima o poljoprivrednim subvencijama i njihovim krajnjim korisnicima; smatra da bi takve informacije trebalo objaviti, ali strogo u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka i stalnom nadležnošću Suda Europske unije u tom području; poziva Komisiju i države članice Unije da prikupljaju i učine dostupnima pod navedenim uvjetima takve podatke na transparentan način prilagođen korisnicima (uključujući strojno čitljiv format) kako bi se omogućila transparentnost krajnjih korisnika i javna kontrola nad potrošnjom novca Unije općenito, ali posebno za relevantne organe i tijela;

378. sa zabrinutošću napominje da su u skladu s postojećim pravilima o transparentnosti podaci dostupni samo tijekom dvogodišnjeg razdoblja u slučaju financiranja u okviru ZPP-a; poziva na primjenu duljeg vremenskog razdoblja u slučaju financiranja u okviru ZPP-a kao što je slučaj sa strukturnim fondovima;

379. napominje da je Komisija 2019. pojasnila pravni okvir koji je mjerodavan za izravno praćenje s pomoću tehnologija snimanja ([16]); pozdravlja opažanje Revizorskog suda ([17]) da tehnologije snimanja imaju izvanredne prednosti, kao što su smanjenje terenskih posjeta, a time i smanjenje administrativnih troškova, interaktivni pristup praćenju kojim se sprečava nepoštovanje pravila te generiranje korisnih podataka za pametnu poljoprivredu; naročito ističe da bi tehnologije snimanja omogućile praćenje cjelokupne populacije primatelja pomoći, što bi moglo biti prekretnica u pogledu proračunskog nadzora; poziva Komisiju da preispita pokazatelje okolišne i klimatske uspješnosti kako bi bili kompatibilni s provjerama koje se provode praćenjem; snažno potiče Komisiju da ukloni prepreke široj upotrebi tehnologija snimanja i pruži poticaje nacionalnim agencijama za plaćanja da provode provjere praćenjem;

380. prima na znanje opažanje Revizorskog suda da su informacije u AMPR-u usklađene s podacima na kojima se temelje programski izvještaji, no APMR daje previše optimističan pregled postignuća i ne razmatra učinkovitost potrošnje; poziva Komisiju da tijelo nadležno za davanje razrješnice izvijesti o mjerama poduzetima za prevladavanje znatnih izazova koje je primijetila u postizanju političkih ciljeva za razdoblje 2014. –2020.;

381. prima na znanje opažanje Suda da se izravnim plaćanjima smanjuje nestabilnost dohotka (za oko 30 %, kao što se tvrdi u evaluacijskoj studiji na temelju podataka za razdoblje 2010. –2015.), no ona uglavnom nisu usmjerena na konkretan cilj; poziva Komisiju da zajamči bolju usklađenost ciljeva obuhvaćenih pokazateljima i političkih ciljeva u pogledu povećanja osobne zarade osoba koje se bave poljoprivredom, istodobno smanjujući potrebu za izravnom potporom;

382. pozdravlja reviziju pokazatelja i ciljeva u Komisijinih prijedloga ZPP-a za razdoblje nakon 2020., koja se temelji na nedostacima koje su utvrdili njezina Služba za unutarnju reviziju i Revizorski sud u pogledu pokazatelja iz ZOPE-a, kao i na prepoznavanju potrebe za daljnjim razvojem pokazatelja;

383. prima na znanje opažanje Revizorskog suda da ZPP ima potencijal doprinijeti održivoj uporabi prirodnih resursa, ali ne postoji dovoljno podataka za procjenu njegove djelotvornosti; nadalje, prima na znanje njegove zaključke da je ekologizacija imala mali mjerljiv učinak na poljoprivredne prakse i okoliš te da je u osnovi ostala mjera potpore dohotku;

384. prima na znanje ograničenja koja je Revizorski sud utvrdio u pogledu uspješnog doprinosa mjera u području poljoprivrede, okoliša i klime biološkoj raznolikosti te poziva Komisiju da predloži mjere za povećanje programske obuhvaćenosti znatnog dijela obrađenog krajolika ili posebnih rizika;

385. prima na znanje skromna postignuća mjera u šumarstvu u okviru EPFRR-a, ostvarenje od 60 % koje se odnosi na cilj povećanja učinkovitosti sustava navodnjavanja utvrđen za 2022. i potrebu za daljnjim smanjenjem emisija stakleničkih plinova uzrokovanih poljoprivredom te poziva Komisiju da izvijesti o mjerama poduzetima za poboljšanje rezultata provedbe ZPP-a u tim područjima;

386. prima na znanje opažanje Revizorskog suda da su godišnjim izvješćem o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti (AMPR) obuhvaćene informacije o radnim mjestima i širokopojasnom pristupu internetu, no ne pružaju se nikakve relevantne informacije o uspješnosti u pogledu cilja uravnoteženog teritorijalnog razvoja; duboko žali zbog toga što 40 % ruralnih kućanstava i dalje nema pristup brzom internetu; napominje da se u ruralnim područjima ne ubrzava digitalizacija kako bi se ondje razvila radna mjesta i kako bi se podržao razvoj poljoprivrednih gospodarstava na dnevnoj osnovi;

387. pozdravlja povećanje zaposlenosti u ruralnim područjima sa 63,4 % 2012. na 68,1 % 2018.;

388. prima na znanje brojke na koje se Revizorski sud osvrnuo u pogledu programa LEADER na kraju 2018. (13 337 zabilježenih radnih mjesta, što čini 30 % ciljne vrijednosti za 2023.), kao i činjenicu da Komisija nema pouzdane podatke o radnim mjestima otvorenima u okviru programa LEADER; traži od Komisije da surađuje s državama članicama kako bi se poboljšala dostupnost pouzdanih podataka za provedbu LEADER-a;

([16]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/1804 od 28. listopada 2019. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 809/2014 u pogledu izmjena zahtjeva za potporu ili zahtjeva za plaćanje, provjera u okviru integriranog administrativnog i kontrolnog sustava te kontrolnog sustava u odnosu na višestruku sukladnost.

([17]) Tematsko izvješće Suda br. 04/2020: Primjena novih tehnologija snimanja u praćenju zajedničke poljoprivredne politike: napredak je općenito postojan, iako sporiji kad je riječ o praćenju u područjima klime i okoliša.

389. zabrinut je zbog mnogih medijskih izvješća o kršenju radničkih prava prekograničnih i sezonskih poljoprivrednih radnika diljem EU-a, u mnogim državama članicama; podupire Komisiju u njezinim naporima da odbije pružiti potporu poljoprivrednim gospodarstvima koja ne poštuju radnička prava sezonskih radnika;

Preporuke

390. traži od Komisije da:

— osigura pravedniju raspodjelu izravnih plaćanja;

— učini sve što je u njezinoj moći u pregovorima o ZPP-u kako bi se osiguralo da mehanizam za podnošenje pritužbi za poljoprivrednike i MSP-ove postane dio nove uredbe o ZPP-u;

— učini sve što je u njezinoj moći u pregovorima o ZPP-u kako bi zajamčila da se definiraju maksimalni iznosi plaćanja koja se mogu primiti iz prvog i drugog stupa ZPP-a po fizičkoj osobi;

— poveća napore u pogledu sprečavanja i otkrivanja prijevara te često ažurira svoju analizu rizika od prijevara u okviru ZPP-a i hitno provede analizu mjera država članica za sprečavanje prijevara;

— osigura potpunu i pravilnu provedbu Pete direktive o sprečavanju pranja novca u svim državama članicama, posebno u pogledu implementacije javnih registara stvarnih vlasnika i registara stvarnih vlasnika trustova; napominje da bi se gornje granice trebale primjenjivati i na matično poduzeće, ako ono postoji, umjesto na pojedinačnog korisnika ili društva kćeri, kako bi se spriječilo razdvajanje poljoprivrednih gospodarstava radi izbjegavanja gornjih granica;

— provede zahtjeve Parlamenta, uključujući uspostavu konkretnih instrumenata za evaluaciju koncentracije zemljišta u svim državama članicama, utvrdi krajnje stvarne vlasnike sredstava Unije, među ostalim i s pomoću jedinstvenog poslovnog identifikatora na razini Unije, kako je predloženo u preliminarnim nalazima studije o najvećih 50 korisnika ZPP-a i kohezijskih fondova u svakoj državi članici Unije;

— bolje analizira zakonodavstvo i politike država članica kako bi se spriječila jagma za zemljištem i formulira smjernice o najboljim praksama; poziva države članice da primjenjuju najbolju zakonodavnu praksu usmjerenu na ograničavanje jagme za zemljištem; poziva Komisiju da poveća napore u sprečavanju i otkrivanju prijevara; potiče države članice da zajedno s Komisijom razviju odgovarajući pravni instrument na razini Unije za sprečavanje jagme za zemljištem;

— obavješćuje tijelo nadležno za davanje razrješnice o svim novostima u vezi sa slovačkom Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, uključujući posebne informacije o financijskim ispravcima;

— na temelju nepravilnosti utvrđenih u Slovačkoj, preispita stanje agencija za plaćanja u poljoprivredi u državama članicama te osigura njihovu neovisnost i usklađenost poslovanja s pravilima Unije;

— u potpunosti provodi Financijsku uredbu Unije, a posebno njezin članak 61., kao i da zajamči primjenu Financijske uredbe na sva plaćanja iz fondova Unije, uključujući izravna plaćanja u poljoprivredi;

— Parlamentu dostavi godišnje izvješće s detaljnim podacima o doprinosu svake proračunske stavke cilju uključivanja klimatskih pitanja i potrošnje za biološku raznolikost kako bi se olakšalo njihovo praćenje;

— hitno i prema potrebi započne s radom na učinkovitoj metodologiji, u skladu sa sektorskim zakonodavstvom, za praćenje rashoda i njihovih rezultata u području klime u svrhu ostvarenja općeg cilja od najmanje 30 % ukupnog iznosa proračuna Unije za razdoblje od 2021. do 2027. i rashoda EU-a sljedeće generacije (NGEU) kojima se podupiru klimatski ciljevi;

— osigura potrebna financijska sredstva za upravljanje vodama, uključujući potporu kvaliteti i količini vodnih resursa na poljoprivrednom zemljištu, u šumskim i močvarnim područjima;

Sigurnost i građanstvo

391. konstatira da su plaćanja za područje „Sigurnost i građanstvo” iznosila 3,3 milijarde EUR i da su isplaćena u okviru sljedećih programa, politika i agencija:

— „Migracije i sigurnost”, do 45,3 % proračuna naslova ili 1,6 milijardi EUR;

— 14 decentraliziranih agencija (zdravlje: ECDC, EFSA, EMA, ECHA; unutarnji poslovi: Frontex, EASO, Europol, CEPOL, EU-LISA, EMCDDA; pravosuđe: Eurojust, FRA, EIGE, EPPO), do 29,1 % proračuna naslova ili 1 milijardu EUR;

— „Hrana i hrana za životinje”, do 7,6 % proračuna naslova ili 0,2 milijarde EUR;

— „Kreativna Europa”, do 7,3 % proračuna naslova ili 0,2 milijarde EUR;

— „Ostalo” (potrošači, pravosuđe, prava, ravnopravnost i građanstvo), do 10,7 % ili 0,3 milijarde EUR;

392. sa zadovoljstvom primjećuje da je u okviru programa Kreativna Europa 2019. potpisano 1 370 sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava, čime je premašen cilj Komisije te su u potpunosti iskorištena raspoloživa proračunska odobrena sredstva; u tom pogledu podsjeća da je pravedna geografska raspodjela bespovratnih sredstava ključna za oslobađanje punog bogatstva europske kulture; pozdravlja razvoj događaja u vezi s provedbom pilot-projekta programa mobilnosti za umjetnike te kulturne i kreativne stručnjake, kao i pripremna djelovanja „Europa za festivale, festivali za Europu” i „Glazba pokreće Europu”; koristi priliku da podsjeti na važnost povećanja proračuna za taj program kako bi se dodatno poboljšala njegova stopa uspješnosti;

393. i dalje je zabrinut zbog očitog nedostatka transparentnosti i odgovornosti u pogledu mehanizama za pružanje financijske potpore kanalu Euronews od strane Komisije; naglašava da Revizorski sud ne navodi nedostatke u pogledu Euronewsa, već se prije svega usredotočio na Komisijine mehanizme praćenja i evaluacije; stoga apelira na Komisiju da poveća transparentnost u pogledu proračuna za multimedijske aktivnosti i poboljša odgovornost za rashode; prima na znanje da je Euronews u posljednje četiri godine bio predmet dviju revizija uspješnosti; potvrđuje da se u neovisnoj reviziji uspješnosti aktivnosti financiranih u okviru proračunske linije za multimedijska djelovanja, objavljenoj 23. lipnja 2020., navodi da „Euronews ima dobro uspostavljene postupke za potporu uredničkoj kvaliteti, ravnoteži, neovisnosti i nepristranosti te se čini da oni djeluju učinkovito”; podsjeća da je potrebno nastaviti s nepristranom evaluacijom kako bi se zajamčili najviši standardi transparentnosti i odgovornosti; traži od Komisije da u oblikovanju sljedećeg okvirnog sporazuma o partnerstvu 2021. uzme u obzir zabrinutost Europskog parlamenta; traži od Komisije da diversificira komunikacijske kanale koji se financiraju u okviru proračunske linije za multimedijske aktivnosti;

394. ističe da se korisnici programa za prava, jednakost i građanstvo u okviru proračuna Unije moraju pridržavati najviših standarda vladavine prava, neovisnih medija i slobode govora; žali zbog toga što je austrijski politički znanstvenik Farid Hafez u više navrata primio sredstva iz proračuna EU-a, unatoč njegovoj bliskoj suradnji s Muslimanskim bratstvom i turskom vladom, koji pokušavaju ušutkati neovisne novinare i slobodu medija pod krinkom islamofobije; poziva Komisiju da izmijeni kriterije prihvatljivosti za programe u području prava, jednakosti i građanstva u okviru proračuna Unije kako bi se spriječilo da pojedinci i organizacije s tako uznemirujućim stajalištima primaju sredstva Unije;

395. pozdravlja rezultate u ključnim područjima djelovanja u području rodne ravnopravnosti, kao što je rodno uvjetovano nasilje putem namjenskih programa, kao i ishod i završetak pregovora o VFO-u o programu za građanstvo, jednakost, prava i vrijednosti;

396. poziva na ispitivanje sinergija između unutarnjih i vanjskih programa Unije kako bi se zajamčio dosljedan i kontinuiran pristup politikama unutar i izvan Unije, posebno u pogledu pitanja povezanih s nasiljem nad ženama ili borbom protiv trgovanja ljudima;

397. odlučno ponavlja svoj zahtjev za povećanje sredstava namijenjenih za sprečavanje i borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja u okviru naslova Građani, jednakost, prava i vrijednosti, posebno nakon eskalacije nasilja nad ženama tijekom krize prouzročene bolešću COVID-19; ponavlja svoj zahtjev za neovisnu proračunsku liniju za sve mjere koje su posebno usmjerene na rodnu ravnopravnost, uključujući rodno uvjetovano nasilje, što će biti prvi korak prema povećanju transparentnosti, olakšavanju praćenja potrošnje povezane s rodnom dimenzijom i uvođenju otvorenog postupka donošenja odluka o sredstvima dodijeljenima rodnoj ravnopravnosti u kojima bi Parlament trebao imati ključnu ulogu u svojem svojstvu proračunskog tijela;

398. zabrinut je što je u svojoj internoj reviziji potrošnje aktualnih programa Unije Revizorski sud utvrdio da se rodna ravnopravnost nije promicala u svim dijelovima proračuna Unije na isti način kao klimatske promjene ili bioraznolikost te da su se umjesto toga za rješavanje problema rodne diskriminacije upotrebljavali posebni programi, uglavnom oni koji se bave pitanjima zapošljavanja i socijalnim pitanjima; žali zbog toga što ne postoji metodologija za praćenje potrošnje sredstava namijenjenih za rodnu ravnopravnost; pozdravlja odluku Revizorskog suda da se ispitaju rodno osviještene politike u proračunu Unije i da se u prvom tromjesečju 2021. objavi revizijsko izvješće ([18]);

399. naglašava da bi prava žena i perspektivu rodne ravnopravnosti trebalo integrirati i zajamčiti u svim područjima politika, posebno s obzirom na višestruke rodno uvjetovane posljedice pandemije bolesti COVID-19 na prava žena; stoga ponovno poziva da se u svim fazama proračunskog postupka uzima u obzir rodno osviještena politika, uključujući izvršenje proračunskog planiranja kojim se uzima u obzir rodna perspektiva i ocjenu njegova izvršenja; ponavlja svoj zahtjev da se u zajednički skup pokazatelja rezultata za izvršenje proračuna EU-a uvrste rodno specifični pokazatelji;

400. pozdravlja činjenicu da su rodna ravnopravnost i rodno osviještena politika uvedene kao horizontalna načela za sredstva Unije u novom VFO-u, navodeći da će se rodnoj ravnopravnosti i rodno osviještenoj politici sada davati prednost u VFO-u; žali zbog toga što rodno osviještena politika, iako je već bila uvrštena u zajedničku izjavu priloženu VFO-u za razdoblje 2014. – 2020., nije u potpunosti provedena u VFO-u za to razdoblje; očekuje da Komisija u budućnosti ozbiljno shvati svoje obveze tako da pomno prati provedbu tih horizontalnih načela u svim područjima politika EU-a i provodi procjene utjecaja svih svojih politika i programa na rodnu ravnopravnost;

401. pozdravlja predanost razvoju metodologije za praćenje potrošnje na rodnu ravnopravnost i traži od Komisije da se pobrine za to da ta metodologija bude osmišljena do kraja 2021. kako bi se što prije počela primjenjivati;

402. izražava zabrinutost zbog međusobne povezanosti napada na vladavinu prava i nazadovanja u području rodne ravnopravnosti i prava žena; traži da se to pitanje riješi na temelju postupka iz članka 7. protiv predmetnih država članica;

Zaključci Revizorskog suda: Godišnja računovodstvena dokumentacija FAMI-ja/FUS-a država članica

403. konstatira da su najvažniji rashodi u ovom naslovu migracije i sigurnost, kao i činjenica da većina rashoda dolazi iz dvaju fondova – Fonda za azil, migracije i integraciju (FAMI) i Fonda za unutarnju sigurnost (FUS);

404. žali zbog toga što Revizorski sud nije procijenio stopu pogreške za ovaj naslov VFO-a, nego je ispitao uzorak od 19 transakcija koji je osmišljen kako bi se doprinijelo njegovoj općenitoj izjavi o jamstvu, umjesto da bude reprezentativan za rashode u okviru ovog naslova VFO-a; primjećuje da je uzorkom obuhvaćeno osam transakcija pod podijeljenim upravljanjem, osam transakcija pod izravnim upravljanjem i jedna transakcija pod neizravnim upravljanjem te je zabrinut zbog toga što je Revizorski sud utvrdio sedam transakcija (37 %) u kojima su postojale pogreške; podsjeća na to da je javni i politički interes u tom području mnogo veći od njegova financijskog udjela; ponavlja svoj zahtjev Revizorskom sudu da jasno procijeni stopu pogreške za poglavlje Sigurnost i građanstvo;

405. primjećuje da Revizorski sud nije dostavio informacije o financijskom učinku triju utvrđenih mjerljivih pogrešaka na iznose naplaćene iz proračuna Unije;

406. prima na znanje četiri slučaja nepridržavanja pravnih odredbi za odabir projekata i pravila nabave, no bez financijskog učinka na proračun Unije;

407. prima na znanje da je Revizorski sud proveo reviziju nad radom osam tijela koja su odgovorna za reviziju godišnje računovodstvene dokumentacije FAMI-ja/FUS-a u državama članicama u kojima djeluju i koja Komisiji podnose godišnje izvješće o kontroli;

408. sa zadovoljstvom napominje da su revizijska tijela u državama članicama koje je Revizorski sud odabrao za provjeru razvila i provela dovoljno kvalitetne detaljne postupke za izvješćivanje u skladu s pravilima te imala detaljne revizijske programe i kontrolne popise kojima su potkrijepila svoje zaključke;

409. prima na znanje određene nedostatke u godišnjim izvješćima o kontroli revizijskih tijela, čiji učinak na računovodstvenu dokumentaciju nije bio dovoljno značajan da bi promijenio zaključke revizijskih tijela, ali koji su stvorili potencijalni rizik od nepouzdanosti dostavljenih podataka i ograničenog jamstva:

([18]) https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INAP20_03/INAP_Gender_equality_HR.pdf

— probleme s uzorkovanjem (upotreba metodologije utemeljene na riziku umjesto nasumične metodologije; netočne vrijednosti upotrijebljene za određivanje veličine uzorka) u Sloveniji;

— pogrešan skup računovodstvene dokumentacije (podnošenje nacrta računovodstvene dokumentacije tijelu za reviziju prije nego što odgovorno tijelo obavi vlastite kontrole na terenu) u Italiji i Sloveniji;

— netočan izračun i prikaz ukupne stope pogreške i/ili stope preostale pogreške u Njemačkoj i Italiji;

— isključenje tehničke pomoći iz statističkog skupa obuhvaćenog revizijom i nedostatak izvješćivanja o toj činjenici u godišnjem izvješću o kontroli u Sloveniji;

— djelomično isključenje predujmova iz statističkog skupa obuhvaćenog revizijom i nedostatak izvješćivanja o toj činjenici u godišnjem izvješću o kontroli u Njemačkoj;

— raspodjelu projekata u dvije podskupine (predujmovi i nastali izdaci) zbog uzorkovanja na Cipru;

410. napominje da su revizijska tijela u državama članicama ([19]) koje je Revizorski sud odabrao za provjeru imala detaljne revizijske programe i kontrolne popise kojima su potkrijepile svoje zaključke;

411. ističe određene nedostatke u radu revizijskih tijela koji mogu dovesti do potencijalnih rizika od neotkrivanja neprihvatljivih rashoda, nepouzdanosti zaključaka revizije i ograničenog jamstva, kao što su primjeri u nastavku, i traži od Komisije i Revizorskog suda da surađuju s nacionalnim revizijskim tijelima kako bi se ti nedostaci ublažili:

— nepravilne provjere kriterija za odabir projekata i/ili dodjelu koje su proveli revizori u Italiji i na Cipru;

— nedostatan revizijski trag ili lošu dokumentaciju revizijskog rada u Grčkoj, Litvi i Ujedinjenoj Kraljevini te na Cipru;

— nepravilne provjere svih relevantnih dostupnih dokaza kojima bi se potvrdila prihvatljivost ciljnih skupina i prijavljenih rashoda ili opravdanost troškova u Italiji i na Cipru;

412. upozorava na nedostatke koji proizlaze iz Komisijinih procjena godišnjih izvješća o kontroli ([20]), primjerice:

— različite definicije „međuplaćanja”, što dovodi do rizika od ugrožavanja vrijednosti i potpunosti dostavljenih podataka;

— nedostatak smjernica Komisije o izračunu minimalnog opsega revizije od 10 % u slučaju poduzorkovanja, što stvara rizik za pouzdanost i sigurnost zaključaka revizije;

413. pozdravlja snažnu suradnju između OLAF-a i Revizorskog suda u borbi protiv proračunskih prijevara; prima na znanje da je 2019., kao i 2018., Revizorski sud OLAF-u prijavio devet slučajeva prijevare, od kojih je OLAF za pet otvorio istrage; primjećuje da su glavne vrste prijevara koje je otkrio Revizorski sud bile lažne prijave troškova, nepravilnosti u javnoj nabavi i umjetno stvaranje uvjeta za primanje sredstava Unije;

414. pozdravlja tematska izvješća Revizorskog suda, posebno ona o azilu, premještanju i vraćanju migranata ([21]), o informacijskim sustavima EU-a koji se upotrebljavaju u okviru granične kontrole ([22]) i o borbi protiv prijevara u rashodima EU-a ([23]) u kojima se navodi da je osnivanje Ureda europskog javnog tužitelja imalo pozitivnu ulogu u tom smislu;

([19]) Njemačka, Grčka, Italija, Cipar, Litva, Poljska, Ujedinjena Kraljevina, Slovenija.
([20]) iz Bugarske, Češke, Francuske, Nizozemske, Austrije, Portugala, Slovačke, Estonije, Španjolske, Islanda, Malte i Finske.
([21]) Tematsko izvješće Suda br. 24/2019: „Azil, premještanje i vraćanje migranata: vrijeme je da se poduzmu odlučnije mjere za usklađivanje ciljeva i rezultata”.
([22]) Tematsko izvješće Suda br. 20/2019: „Informacijski sustavi EU-a koji se upotrebljavaju u okviru granične kontrole vrlo su koristan alat, ali potrebno je staviti veći naglasak na pravodobnost i potpunost podataka”.
([23]) Tematsko izvješće Suda br. 1/2019 „Borba protiv prijevara u rashodima EU-a: potrebno je odlučno djelovati”.

415. podsjeća na svoje pismo od 13. veljače 2020. upućeno Komisiji o provedbi dvaju delegiranih akata kojima se Delegiranoj uredbi (EU) 2020/446 ([24]) o Fondu za unutarnju sigurnost dodaje instrument za financijsku potporu u području vanjskih granica i viza te Delegiranoj uredbi (EU) 2020/445 ([25]) o Fondu za azil, migracije i integraciju dodaje novo posebno djelovanje; konstatira da delegirani akt uz Fond za azil, migracije i integraciju nije upotrijebljen; poziva Komisiju da hitno pruži detaljne informacije o različitim projektima koji se financiraju na temelju Delegirane uredbe (EU) 2020/446;

416. traži od Komisije i revizijskih tijela država članica da riješe nedostatke koje je Revizorski sud utvrdio u pogledu pokrivenosti revizijom, uzorkovanja i revizijskog traga u vezi s revizijskim tijelima država članica te da o tome izvijeste tijelo nadležno za davanje razrješnice;

Uspješnost: Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI)

417. skreće pozornost na četiri opća pokazatelja učinka (broj stvarno vraćenih migranata u odnosu na broj odluka o vraćanju, postotak dobrovoljnih vraćanja, razlika u stopama zaposlenosti između državljana Unije i državljana trećih zemalja te konvergencija stopa priznavanja za podnositelje zahtjeva za azil) koji nisu izravno povezani s uspješnošću FAMI-ja, iako potrošnja iz fonda može doprinijeti odgovarajućem cilju;

418. pozdravlja opažanje Revizorskog suda da evaluacija u sredini programskog razdoblja koju je provela Komisija pokazuje da je FAMI važan i da su njime financirane intervencije koje odgovaraju potrebama država članica;

419. međutim, primjećuje neka ograničenja u pokazateljima uspješnosti FAMI-ja koja je utvrdio Revizorski sud, kao što je činjenica da su dvije trećine pokazatelja pokazatelji ostvarenja te da su u pogledu pet pokazatelja od njih 24 ključne etape za 2020. već dosegnute prethodnih godina, ali ciljne vrijednosti nisu povećane, što nije u skladu s dobrom praksom financijskog upravljanja kako bi se odrazila politička volja i potencijal za još ambicioznije ciljeve;

420. prima na znanje da neki pokazatelji iz FAMI-ja nisu na dobrom putu da ostvare svoje ciljeve, da Komisija nije razvila okvir za praćenje uspješnosti za projekte koji se financiraju u okviru EMAS-a te da se u AMPR-u i programskim izvještajima pruža malo informacija o napretku ostvarenom u okviru važnih pokazatelja; sa zabrinutošću primjećuje da je Revizorski sud utvrdio veliko kašnjenje u vezi s ostvarivanjem cilja koji je postavio FAMI u pogledu integracije i zakonitih migracija;

421. primjećuje da je u ovom političkom području teško procijeniti pokazatelje ostvarenja; zabrinut je zbog toga što financijska sredstva EU-a nisu poboljšala humanitarnu situaciju u izbjegličkim kampovima niti djelotvorno zaštitila vanjske granice; poziva Komisiju da naročito detaljno pojasni postupke prihvata na vanjskim granicama; poziva Komisiju da istraži gdje su točno sredstva EU-a uložena u programe FAMI-ja i koja su konkretna poboljšanja ostvarena; traži odgovarajuće izvješće Komisije za svaku od predmetnih država članica;

422. napominje da su propusti uglavnom uzrokovani trajanjem postupaka azila, sporom integracijom i nedovoljnim stopama vraćanja; poziva Komisiju i države članice da hitno ostvare napredak u području zakonodavstva;

423. poziva Komisiju da poduzme mjere za uklanjanje nedostataka koje je utvrdio Revizorski sud i da poboljša kvalitetu informacija sadržanih u AMPR-u i programskim izvještajima, čime će se omogućiti bolje praćenje napretka ostvarenog u okviru Fonda;

424. izražava duboku zabrinutost zbog činjenice da su dostupne samo ograničene, objedinjene informacije o uspješnosti u pogledu ukupne potrošnje povezane s EMAS-om ([26]) (početna dodijeljena sredstva u iznosu od 100 milijuna EUR povećana su na 2,2 milijarde EUR za razdoblje do 2020., što predstavlja 30 % fonda, no Komisija nije razvila okvir za praćenje uspješnosti projekata financiranih u okviru EMAS-a);

425. izražava duboku zabrinutost zbog toga što se u godišnjem izvješću o upravljanju proračunom i njegovoj uspješnosti i programskim izvještajima navodi malo informacija o ekonomičnosti i učinkovitosti provedbe fonda ili o isplativosti mjera u okviru FAMI-ja;

426. izražava duboku zabrinutost zbog toga što se u AMPR-u i programskim izvještajima ne spominju mjere kojima je cilj privući visokokvalificirane radnike u Uniju s pomoću programa zakonitih migracija te zbog toga što pokazatelji nisu prikladni za izvješćivanje o takvim mjerama;

([24]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/446 od 15. listopada 2019. o izmjeni Priloga II. Uredbi (EU) br. 515/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju, u okviru Fonda za unutarnju sigurnost, instrumenta za financijsku potporu u području vanjskih granica i viza (SL L 94, 27.3.2020., str. 3.).

([25]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/445 od 15. listopada 2019. o izmjeni Priloga II. Uredbi (EU) br. 516/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Fonda za azil, migracije i integraciju (SL L 94, 27.3.2020., str. 1.).

([26]) Pomoć za hitne slučajeve u okviru FAMI-ja.

427. primjećuje da postoje dva usporedna programa koje financira Unija i kojima se podupire ista vrsta aktivnosti vraćanja (nacionalni programi FAMI-ja i Frontexova potpora vraćanju), kao i činjenicu da su za koordinaciju u prvom redu odgovorne države članice; stoga ih poziva da osiguraju bolju koordinaciju između tih dvaju programa;

428. sa zabrinutošću primjećuje da države članice nisu iskoristile sav dostupan proračun ni za FAMI ni za Fond za unutarnju sigurnost; smatra to posebno problematičnim u svjetlu sve veće uporabe pomoći za hitne situacije kako bi se financirale politike država članica u tim područjima; podsjeća da su izazovi povezani sa sigurnošću i upravljanjem migracijama prioritet za Uniju; uviđa napore Komisije u tom pogledu i zahtijeva veću suradnju svih država članica;

Preporuke

429. traži od Komisije da:

— izda smjernice revizijskim tijelima država članica za FAMI i FUS o načinu izračuna opsega revizije u slučaju poduzorkovanja kako bi se osiguralo da je uzorkovanje dovoljno i primjereno da revizoru pruži razumnu osnovu za donošenje zaključaka o cjelokupnom statističkom skupu obuhvaćenom revizijom;

— ponovi revizijskim tijelima država članica za FAMI i FUS da bi trebali slijediti upute Komisije o uzorkovanju i izračunu stope pogreške pod uvjetom da uzorkovanje bude nasumično, da svaka jedinica uzorkovanja u skupini ima mogućnost odabira i, prema potrebi, da se sve pogreške ekstrapoliraju na relevantan statistički skup;

— revizijskim tijelima država članica odgovornima za FAMI i FUS pruži smjernice kako bi na dostatan i primjeren način dokumentirali prirodu, vrijeme i opseg svojih revizijskih postupaka, svoje rezultate i prikupljene revizijske dokaze;

430. traži od Komisije da:

— definira kriterije za dodjelu sredstava za hitnu pomoć u okviru podijeljenog upravljanja s državama članicama u sklopu sljedećeg financijskog okvira;

— ojača okvir za praćenje uspješnosti tako što će se a) osigurati da projekti financirani sredstvima FAMI-ja za hitnu pomoć sadržavaju pokazatelje ostvarenja i ishoda s jasnim ciljnim vrijednostima i polaznim vrijednostima, prema potrebi, te opravdati kada to nije slučaj; b) pratiti ishodi koji su ostvareni projektima financiranima sredstvima za hitnu pomoć te izvješćivati o njima; c) u kontekstu novog VFO-a od 2021. do 2027. utvrditi pokazatelji za zajednički okvir za praćenje i evaluaciju za FAMI i BMVI, uključujući njihove polazišne i ciljne vrijednosti prije početka projekata za razdoblje od 2021. do 2027.;

— provede mjere kojima se jamči komplementarnost i bolja koordiniranost FAMI-ja i EASO-a/Frontexa (npr. u području prisilnog vraćanja migranata ili potpore službenim tijelima za azil);

— koristi razvojnu pomoć kao alat za olakšavanje bolje suradnje sa zemljama podrijetla migranata ([27]);

431. poziva Komisiju da se u potpunosti pridržava Međuinstitucijskog sporazuma o proračunskoj disciplini, o suradnji u proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju ([28]), u smislu pridržavanja pravnih odredbi Unije i načela dobrog upravljanja;

Godišnje izvješće o radu Glavne uprave za migracije i unutarnje poslove (DG HOME) za 2019.

432. konstatira da je Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove zadržala dvije rezerve u području podijeljenog upravljanja (jednu u pogledu Fonda za azil, migracije i integraciju i Fonda za unutarnju sigurnost te drugu u pogledu fondova SOLID za razdoblje 2007. – 2013., pri čemu su za svaki od njih zadržane rezerve u nekoliko država članica) i jednu rezervu u području bespovratnih sredstava pod izravnim upravljanjem zbog značajne razine pogreške, koja odgovora stopi preostale pogreške od 4,11 % te procijenjenog učinka od 7,21 milijuna EUR; primjećuje da, prema Godišnjem izvješću o radu Komisije za 2019., prosječna stopa preostalih pogrešaka u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju i Fonda za unutarnju sigurnost iznosi 1,57 %, što je postotak znatno ispod praga značajnosti od 2 %; izražava zabrinutost u pogledu provedbe projekta pomoći za krizne situacije „Jačanje aktivnosti granične kontrole na hrvatskom dijelu vanjske granice zbog povećanog migracijskog pritiska”, koji se provodio od rujna 2018. do kraja 2019.; prima na znanje da je Europski ombudsman u tom

([27]) Rezolucija Europskog parlamenta od 25.studenog 2020. o poboljšanju razvojne učinkovitosti i učinkovitosti pomoći (2019/2184 (INI)).

([28]) Međuinstitucijski sporazum od 2. prosinca 2013. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, o suradnji u proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju (SL C 373, 20.12.2013., str. 1.) zamijenjen 16. prosinca 2020. Međuinstitucijskim sporazumom između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava (SL L 433 I, 22.12.2020., str. 28.).

kontekstu otvorio istragu pod brojem predmeta 1598/2020/MMO o tome „kako Europska komisija prati i osigurava poštovanje temeljnih prava od strane hrvatskih vlasti u kontekstu operacija upravljanja granicama”; prima na znanje naglasak koji je Komisija stavila na uspostavu neovisnog mehanizma za praćenje, kako je utvrđeno u odluci o dodjeli bespovratnih sredstava; nadalje napominje da Komisija blisko surađuje s Hrvatskom, koja je izrazila namjeru da provede taj neovisni mehanizam za praćenje; podsjeća da instrumenti Unije za financiranje upravljanja granicama zahtijevaju da se u svim aktivnostima kojima su dodijeljena financijska sredstva poštuje Povelja o temeljnim pravima i da one budu u skladu s Poveljom; inzistira stoga da bi sva buduća hitna pomoć u vezi s upravljanjem granicama namijenjena Hrvatskoj trebala biti dodijeljena tek nakon što se provede taj mehanizam za praćenje; poziva Europskog ombudsmana da Parlamentu redovito podnosi ažurirane podatke o predmetu 1598/2020/MMO;

433. pozdravlja preporuke koje je za DG HOME 2019. donijela Služba za unutarnju reviziju Komisije, među ostalim:

— uspostavu i planiranje revizijskih aktivnosti (definiranje i priopćavanje opisa zadaća i mandata revizorske funkcije, prilagodba uloga i odgovornosti, linija izvješćivanja i ključnih etapa za postupak poravnanja računa; ažuriranje revizijskih strategija; analizu potreba za resursima za revizijsku aktivnost);

— provedbu plana revizije (planiranje i pokretanje revizija što je prije moguće u godini nakon donošenja godišnjeg programa rada i pregleda godišnjih izvješća o kontroli i revizorskih mišljenja; usklađivanje ključnih etapa za korake u postupku revizije; osiguravanje da se završna izvješća o reviziji šalju korisnicima bez odgode, što treba nadzirati više rukovodstvo);

— poravnanje računa (briga o tome da se odluke o poravnanju donose na vrijeme; trebalo bi pojasniti postupak za računovodstvenu dokumentaciju podnesenu prije kraja godine); prilagodba postupka poravnanja novoj organizacijskoj strukturi i poboljšanje komunikacije između financijskih jedinica i revizijskog sektora (priprema i planiranje revizijskih aktivnosti; provedba plana revizije; poravnanje računa);

Godišnje izvješće o radu Glavne uprave za pravosuđe i zaštitu potrošača (DG JUST) za 2019.

434. ističe da je Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača (DG JUST) zadržala rezervu u pogledu stope značajne pogreške u području bespovratnih sredstava pod izravnim upravljanjem, koja odgovora stopi preostale pogreške od 2,65 %; prima na znanje namjeru Komisije da prilagodi svoju metodologiju za izračun stope pogreške u bespovratnim sredstvima Programa o pravima, jednakosti i građanstvu te Programa za pravosuđe u skladu sa zapažanjima Revizorskog suda, počevši s provedbom kampanje za *ex post* revizije za 2020.;

435. pozdravlja činjenicu da DG JUST trenutačno provodi preporuke koje je donijela Služba za unutarnju reviziju Komisije za DG JUST u vezi s postupkom procjene učinka i provedbom smjernica i paketa instrumenata za bolju regulativu;

Globalna Europa

436. konstatira da su plaćanja za područje „Globalna Europa” iznosila 10,1 milijardu EUR i da su isplaćena u okviru sljedećih posebnih instrumenata:

— „Instrument za razvojnu suradnju”, do 26 % proračuna „Globalna Europa” ili 2,6 milijardi EUR;

— „Europski instrument za susjedstvo”, do 20,6 % proračuna „Globalna Europa” ili 2,1 milijarda EUR;

— „Instrument pretpristupne pomoći”, do 15,7 % proračuna „Globalna Europa” ili 1,6 milijardi EUR;

— „Humanitarna pomoć”, do 20,4 % proračuna „Globalna Europa” ili 2,1 milijarda EUR;

— „Ostale mjere i programi”, do 17,3 % proračuna „Globalna Europa” ili 1,7 milijardi EUR;

437. podsjeća na to da su glavni ciljevi politike u okviru naslova 4. proračuna za 2019., među ostalim, promicanje vrijednosti Unije u inozemstvu, kao što su demokracija, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda te podsjeća na potrebu da se svakim djelovanjem koje financira Unija poštuju ta temeljna načela i pozdravlja nalaz Revizorskog suda o općenito pozitivnom trendu u pogledu smanjenja siromaštva, rodne ravnopravnosti u obrazovanju i broja sporazuma sa susjednim zemljama, no izražava zabrinutost zbog pogoršanja trenda u pogledu konsolidacije demokracije, vladavine prava i političke stabilnosti; sa zadovoljstvom pohvaljuje napore civilnog društva u cijelom svijetu kada je riječ o promicanju i obrani ljudskih prava, osobito u doba sužavanja prostora za djelovanje civilnog društva i dovođenja u pitanja univerzalnosti ljudskih prava, ističe da pri trošenju javnih sredstava za civilno društvo treba poštovati načela transparentnosti i odgovornosti te naglašava važnost sprečavanja birokratskog opterećenja i poticanja neutemeljenih sumnji;

438. prima na znanje da proračun za vanjsko djelovanje provode Glavna uprava za međunarodnu suradnju i razvoj (DG DEVCO), Glavna uprava za susjedsku politiku i pregovore o proširenju (DG NEAR), Glavna uprava za europsku civilnu zaštitu i europske operacije humanitarne pomoći (DG ECHO), Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku (DG REGIO) te Služba za instrumente vanjske politike (FPI);

439. konstatira da su rashodi u tom području isplaćeni s pomoću nekoliko instrumenata i načina isporuke kao što su ugovori o radu, nabavi robe i uslugama, bespovratna sredstva, posebni zajmovi, jamstva za zajmove i financijska pomoć, proračunska potpora i drugi ciljani oblici proračunske pomoći u više od 150 zemalja diljem svijeta;

440. napominje da je Revizorski sud ispitao uzorak od 68 transakcija: 22 transakcije DG NEAR-a, 25 transakcija DG DEVCO-a, 10 transakcija DG ECHO-a i 11 drugih transakcija; osim toga, i sedam transakcija iz studija o stopi preostale pogreške DG NEAR-a i DG DEVCO-a za 2019., koje su prilagođene kako bi se nadoknadila njihova metodološka ograničenja;

441. prima na znanje da je Revizorski sud utvrdio da je pomoć EU-a doprinijela ponovnoj uspostavi i očuvanju pristupa sigurnom i kvalitetnom obrazovanju tijekom humanitarnih kriza; ističe važnost projekata u pogledu utvrđenih problema; primjećuje da su projekti uspjeli ostvariti većinu svojih ciljeva; podupire preporuku Revizorskog suda i poziva Komisiju da bolje prilagodi svoju potporu obrazovanju u izvanrednim situacijama kako bi se postigla visoka razina učinkovitosti i relevantnosti;

442. podsjeća da je cilj javnih politika u području razvoja i suradnje iskorijeniti siromaštvo i smanjiti neravnopravnost te da bi sredstva trebala doprijeti samo do predviđenih korisnika;

443. ustraje u važnosti aktivnog sudjelovanja Europskog parlamenta u razvoju sporazuma o partnerstvu i suradnji s trećim zemljama; naglašava da bi budući sporazumi o partnerstvu trebali podlijegati parlamentarnom nadzoru i temeljiti se na načelima solidarnosti, zajedničke odgovornosti, poštovanja ljudskih prava, vladavine prava i međunarodnog humanitarnog prava ([29]);

444. zabrinut je zbog govora mržnje i nasilja u palestinskim školskim udžbenicima, koje UNRWA upotrebljava u školama; zabrinut je zbog učinkovitosti mehanizama UNRWA-e za poštovanje vrijednosti UN-a u obrazovnim materijalima koje osoblje UNRWA-e upotrebljava i s pomoću kojih podučava u školama, a koji sadrže govor mržnje i potiču na nasilje; ustraje u tome da UNRWA djeluje potpuno transparentno i na platformi otvorenog koda objavljuje sve svoje obrazovne materijale za nastavnike i učenike, kao i svoje preglede udžbenika zemlje domaćina kako bi se osiguralo da sadržaj bude u skladu s vrijednostima UN-a i da ne potiče na mržnju; traži da se svi školski materijali koji nisu u skladu s tim standardima odmah uklone; ustraje u tome da izdvajanje sredstava EU-a kao što je PEGASE za plaće koje se isplaćuju nastavnicima i javnim službenicima u obrazovnom sektoru mora biti uvjetovano time da obrazovni materijal i nastavni sadržaj budu u skladu s UNESCO-ovim standardima mira, tolerancije, suživota i nenasilja, o čemu su odlučili ministri obrazovanja Unije u Parizu 17. ožujka 2015.;

445. ponovno ističe svoje stajalište da bi se vanjska pomoć trebala u cijelosti financirati iz proračuna Unije te naglašava da su djelovanja u okviru skrbničkih fondova samo prijelazna rješenja dok ih se u potpunosti ne zamijeni budućim instrumentima za vanjsko financiranje, posebno Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) i Instrumentom pretpristupne pomoći (IPA III); žali zbog toga što humanitarni ciljevi, kao što je očuvanje dostojanstva i ljudskih prava migranata i drugih ugroženih skupina, kao što su djeca i žene, u više slučajeva nisu ispunjeni tijekom provedbe djelovanja u okviru skrbničkih fondova kao što su Skrbnički fond EU-a Madad

([29]) Mišljenje odbora DEVE „Zaštita ljudskih prava i vanjska migracijska politika EU-a”, stavak 17.

i Skrbnički fond EU-a za Afriku; naglašava da zaštita ljudskih prava zahtijeva odlučno djelovanje; nadalje, podsjeća na to da su poštovanje ljudskih prava, temeljne slobode, promicanje vladavine prava, demokratska načela, sloboda vjeroispovijesti i uvjerenja, transparentnost, dobro upravljanje te mir i stabilnost ključni elementi Skrbničkog fonda EU-a za Kolumbiju; poziva Komisiju da u tom pogledu pojača nadzor nad djelovanjima partnera u provedbi;

446. podsjeća da je smanjenje siromaštva glavni cilj razvojne politike Unije i da bi glavni cilj službene razvojne pomoći trebalo biti promicanje gospodarskog razvoja i dobrobiti zemalja u razvoju, u skladu s definicijom službene razvojne pomoći OECD-a; naglašava da bi se službenom razvojnom pomoći trebalo podupirati ostvarivanje ciljeva održivog razvoja, poštovati načela Programa UN-a do 2030., uključujući načelo da nitko ne smije biti zapostavljen, poštovati načela razvojne učinkovitosti i doprinijeti smanjenju nejednakosti, ne izuzimajući službenu razvojnu pomoć povezanu s migracijama ili kada se koristi neki poseban način pružanja pomoći; poziva na učinkovitiju i transparentniju dodjelu zajmova službene razvojne pomoći, pri čemu se treba pobrinuti za to da službena razvojna pomoć stigne onamo gdje je najpotrebnija i da ima najveći učinak na razvoj;

447. naglašava potrebu za povezivanjem mjera otpisa duga s dodatnom mobilizacijom službene razvojne pomoći; također smatra da bi napore za otpis duga trebalo dopuniti povećanim sredstvima multilateralnih kreditnih agencija, među ostalim povećanjem posebnih prava vučenja MMF-a;

448. napominje da mobilizacija domaćih resursa u zemljama utječe na potrebe službene razvojne pomoći, što se ugrožava smanjenjem porezne osnovice i premještanjem dobiti (BEPS) multinacionalnih poduzeća; podsjeća da se zemlje u razvoju više oslanjaju na porez na dobit, što znači da su nerazmjerno pogođene smanjenjem porezne osnovice i premještanjem dobiti; traži da se Unija tome aktivno suprotstavi, u skladu s Akcijskim planom iz Addis Abebe o financiranju razvoja koji je uključen u Program održivog razvoja do 2030.; naglašava potrebu za konkretnim mjerama za potporu povećanoj mobilizaciji domaćih resursa, kao što su potpora borbi protiv korupcije i razvoj progresivnih poreznih sustava, borba protiv izbjegavanja plaćanja poreza i utaje poreza;

449. podsjeća da poljoprivredna, ribarstvena, trgovinska, gospodarska, obrazovna, migracijska, okolišna, klimatska, vanjska i sigurnosna politika te druge politike Unije utječu na učinkovitost razvojne politike Unije; napominje da je usklađenost politika radi razvoja, koja je propisana člankom 208. UFEU-a, stoga također pitanje dobrog financijskog upravljanja; podsjeća da učinkovitost pomoći ovisi o pravilnoj provedbi usklađenosti politika radi razvoja; naglašava da su za postizanje ciljeva učinkovitosti pomoći i dalje potrebni dodatni napori za usklađivanje s načelima usklađenosti politika radi razvoja, posebno u navedenim područjima; poziva Komisiju da djeluje u skladu s preporukama iz izvješća o vanjskoj evaluaciji ([30]) usklađenosti politika u interesu razvoja za 2018. te da pokaže predanost i odredi dovoljan broj osoblja za zadaće usklađenosti politika u interesu razvoja kako bi se osigurala strategija usmjerena na rezultate i ostvario napredak u tom pogledu;

450. naglašava da je, kako bi razvojna pomoć bila učinkovitija te kako bi se postigli dugoročni rezultati i odgovorilo na lokalne potrebe, posebno u situacijama dugotrajne krize i razdoblju nakon krize, nužno poboljšati koordinaciju humanitarne pomoći i razvojne pomoći te ojačati povezanost humanitarne pomoći i razvoja; poziva Uniju da dodatno razvije takav pristup;

451. pozdravlja Pregled Revizorskog suda naslovljen „Odgovor EU-a na kinesku strategiju ulaganja pod državnom kontrolom”, objavljen u rujnu 2020.; naglašava da je Revizorski sud utvrdio nedostatke u praćenju, izvješćivanju i ocjenjivanju mjera u okviru trenutačne strategije Unije i Kine, uključujući financiranje Unije za projekte u okviru kineske strategije ulaganja koji nisu u skladu s načelima strategije povezivosti Unije; poziva na pružanje dodatnih financijskih i ljudskih resursa koji su nužni za provedbu strategije povezivosti Unije;

452. sa zabrinutošću prima na znanje složenu situaciju u Bjelarusu; ističe da je važno preispitati financiranje koje pruža Unija i osigurati da se sredstva ne usmjeravaju na Lukašenkov režim, već na potporu civilnom društvu u Bjelarusu;

453. s nestrpljenjem iščekuje sastanak na vrhu Unije i Afričke unije 2021.; smatra da je potrebno odmaknuti se od tradicionalnog odnosa usmjerenog na pomoć i okrenuti se ravnopravnom partnerstvu, koje je više strateško i integrirano;

Zaključci Revizorskog suda: DG NEAR

454. pozdravlja činjenicu da su transakcije povezane s proračunskom potporom i projektima koje provode međunarodne organizacije u okviru „teoretskog pristupa” bile manje podložne pogreškama te da Revizorski sud 2019. nije otkrio pogreške u tim područjima; prima na znanje da je, u vezi s pravilnošću transakcija, područje proračunske potpore trećim zemljama manje podložno pogreškama; ipak, konstatira da, zbog zakonskih odredbi kojima se Komisiji ostavlja širok prostor za tumačenje u pogledu ispunjavanja općih uvjeta, Revizorski sud „ne može obuhvatiti transakcije provedene nakon trenutka u kojem je Komisija isplatila potporu državi primateljici jer se ta sredstva zatim spajaju s vlastitim proračunskim sredstvima predmetne zemlje”; primjećuje da se time može

([30]) https://ec.europa.eu/international-partnerships/external-evaluation-eus-policy-coherence-development-2009-2016_hr

narušiti razina odgovornosti i transparentnosti djelovanja i potrošnje Unije; ustraje u tome da Komisija treba zajamčiti da uvjet za dodjelu vanjske pomoći bude vladavina prava i poštovanje ljudskih prava u zemljama primateljicama; posebno ističe da je potrebno zajamčiti da se zemlje i treće strane i/ili fizičke osobe kojima su dodijeljena sredstva Unije ili su povezana s njima pridržavaju temeljnim demokratskim načelima, poštuju međunarodne standarde ljudskih prava i prihvaćaju načela nenasilja;

455. poziva Komisiju da u potpunosti uvede načelo uvjetovanosti i redovite *ex ante* i *ex post* provjere pravilnosti i uspješnosti fondova Unije za potporu trećim zemljama te da osigura pravni okvir kojim se predviđa taj instrument potpore kako bi se omogućio potpuni povrat sredstava u slučaju otkrivenih nepravilnosti ([31]);

456. sa zabrinutošću napominje, kad je riječ o stopi preostale pogreške DG NEAR-a, da prema Revizorskom sudu:

— metodologija i priručnik DG NEAR-a sadržavaju ograničenja koja mogu doprinijeti podcjenjivanju stope preostale pogreške, kao što su nedovoljna pokrivenost određenih aspekata postupaka javne nabave (razlozi za odbijanje neuspješnih kandidata, usklađenost odabrane ponude sa svim kriterijima odabira i dodjele, potpuna provjera postupaka u vezi s pozivima na podnošenje prijedloga, obrazloženje za izravnu dodjelu ugovora) ([32]);

— „stopa [pogreške] u području bespovratnih sredstava" za izravno upravljanje bespovratnim sredstvima izračunava se na temelju razine pouzdanosti od 80 %, dok se stope pogreške obično izračunavaju na temelju razine pouzdanosti od 95 %;

— metodologijom za procjenjivanje stope preostale pogreške koju primjenjuje DG NEAR izvođaču studije ostavlja se mnogo prostora za tumačenje pri procjenjivanju pojedinačnih pogrešaka (osobito u slučaju nepostojanja dokumentacije za transakcije);

— 2018. i 2019. pouzdanost polovice uzorkovanih transakcija utvrđena je na temelju prethodnih kontrola, no Revizorski sud podsjeća da se takvim pristupom ne mjeri u potpunosti stopa preostale pogreške ([33]);

457. zabrinut je zbog toga što Revizorski sud i dalje ima zadrške u pogledu pouzdanosti rezultata studije;

458. sa zabrinutošću primjećuje da je DG NEAR u svojem godišnjem izvješću o radu za 2019. morao izraziti zadršku u vezi s poteškoćama u odgovarajućem praćenju svih projekata u Libiji i Siriji (nemjerljiva zadrška) i zadršku u vezi s pogreškama u rashodima bespovratnih sredstava za izravno upravljanje (mjerljiva zadrška);

459. prima na znanje da Revizorski sud za 2019. nije izračunao procijenjenu stopu pogreške za rashode u okviru naslova 4., kao i 2018.; ističe da je Revizorski sud utvrdio ograničenja koja mogu doprinijeti tome da se stopa preostale pogreške procijeni manjom od stvarne; u potpunosti podržava preporuke Revizorskog suda, osobito potrebu da se ograničenja studije o stopi preostale pogreške objave u budućim godišnjim izvješćima o radu Glavne uprave za susjedsku politiku i pregovore o proširenju (DG NEAR), kao i da ta uprava pojača provjere instrumenata za vanjsko financiranje utvrđivanjem i sprečavanjem pogrešaka koje se ponavljaju;

460. prima na znanje praćenje provedbe preporuka koje je Revizorski sud iznio u svojem godišnjem izvješću za 2016. i koje su iziskivale hitno djelovanje ili ih je trebalo provesti do 2019. te pozdravlja činjenicu da je Komisija tri od njih provela u potpunosti, a jednu djelomično;

461. izražava žaljenje što je, unatoč pozivu Parlamenta Komisiji u rezoluciji od 13. ožujka 2019. da se sredstva koja su trenutačno dodijeljena u okviru instrumenta IPA II koriste za potporu turskom civilnom društvu, borcima za ljudska prava i novinarima, kao i za povećanje mogućnosti za međuljudske kontakte, akademski dijalog i medijske platforme za novinare preko posebne omotnice kojom upravlja izravno Unija, Komisija odlučila provesti akcijski plan IPA 2019/42258 za sufinanciranje kupovine četiriju plovila turske obalne straže; nadalje, inzistira na tome da je potrebno pažljivo pratiti upotrebu sredstava Instrumenta za izbjeglice u Turskoj te se pobrinuti za to da su ta sredstva usmjerena na projekte za izbjeglice i da se ne koriste u nikakve druge svrhe;

([31]) SL C 377, 9.11.2020., str. 13., str. 211 izvješća.
([32]) SL C 377, 9.11.2020., str. 13., str. 213. izvješća.
([33]) SL C 377, 9.11.2020., str. 13., str. 214. izvješća.

Tematsko izvješće Revizorskog suda 9/2019.: Potpora EU-a Maroku – dosad su ostvareni umjereni rezultati

462. napominje da je tijekom razdoblja 2014. –2018. proračunska potpora Unije Maroku iznosila oko 0,37 % ukupnih proračunskih rashoda te zemlje, pri čemu su ugovori iznosili 562 milijuna EUR, a plaćanja 206 milijuna EUR; podsjeća da, uz iznimku Tunisa, Maroko prima više razvojne potpore Unije nego bilo koja druga zemlja u sjevernoj Africi i jedan je od glavnih korisnika međunarodne razvojne pomoći;

463. podsjeća da je Europski instrument za susjedstvo ključni financijski instrument kojim se Komisija koristi u suradnji s Marokom i da iznosi 1 399 milijuna EUR za razdoblje 2014. –2020. u obvezama;

464. napominje da je nakon presude Općeg suda Unije u prosincu 2015. o Zapadnoj Sahari Maroko obustavio politički dijalog kojim su obuhvaćene sve vanjske politike Unije kao što su razvojna politika, trgovina, vanjska i sigurnosna politika, od prosinca 2015. do siječnja 2019.; prima na znanje primjedbe Komisije na tematsko izvješće br. 09/2019 da, s obzirom na to da „dijalog o politikama nikad nije obustavljen tijekom razdoblja teških političkih odnosa između Unije i Maroka, Komisija smatra da nije postojala osnova za osmišljavanje alternativne strategije”;

465. naglašava da je Maroko dugogodišnji i strateški partner i susjed EU-a i da s njime ima plodonosnu suradnju koja je dovela do pozitivnih rezultata;

466. primjećuje da je Revizorski sud utvrdio nekoliko izazova za učinkovitost proračunske potpore:

— neoptimalnu usmjerenost potpore i način na koji je osmišljena (tj. financiranje koje pokriva previše područja, činjenica da Komisija nije razvila jasnu strategiju za buduće odnose s Marokom tijekom obustave političkog dijaloga, neujednačena koordinacija donatora, programi proračunske potpore koji nisu osmišljeni za maksimalno povećanje učinka);

— poteškoće u provedbi potpore (tj. kašnjenja, loša procjena rezultata od strane Komisije);

— programima proračunske potpore nije ostvaren znatan učinak (tj. ostvareno je manje od polovine ciljeva proračunske potpore u području zdravstva, socijalne zaštite, pravosuđa itd.);

467. traži od Komisije da:

— poveća usmjerenost proračunske potpore Unije u Maroku, i to primjenom transparentnije i bolje dokumentirane metode za dodjelu iznosa programima sektorske proračunske potpore te nastavi pratiti uspješnost;

— poboljša izradu pokazatelja ciljnih vrijednosti i uspješnosti;

— poboljša strategiju dijaloga o politikama, posebno kako bi se procijenila postignuća strategije za dijalog o politikama te kako bi se primijenila jasna i odgovarajuća definicija ciljeva i očekivanih rezultata dijaloga;

— poboljša postupke provjere plaćanja, i to konkretno primjenom odgovarajućih metoda izračuna te isplatom sredstava samo u slučajevima u kojima postoji pouzdan dokaz da je ciljna vrijednost zaista dostignuta;

— poboljša postupke praćenja, i to jačanjem procjena sektorskih strategija i praćenjem njihove provedbe uporabom pokazatelja za sektorske strategije;

— detaljno provjeri način na koji treći subjekti, njihovi partneri i/ili fizičke osobe koriste sredstva Unije kako bi se osiguralo da se nikakva sredstva ne dodjeljuju i nisu povezana s terorizmom i/ili vjerskom i političkom radikalizacijom; te da osigura anticipativan povrat tih sredstava Unije i isključivanje predmetnih primatelja iz budućeg financiranja Unije;

468. podsjeća na važnost promicanja vrijednosti Unije u inozemstvu kao što su demokracija, vladavina prava te poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda; stoga poziva Komisiju da upotrijebi pretpristupni fond kako bi poduprla demokratsku preobrazbu i osigurala pravilnu provedbu javnih politika i reformi pravosuđa na zapadnom Balkanu;

469. prima na znanje odgovore Komisije na tematsko izvješće br. 09/2019, posebno da Komisija zaključuje da je suradnja s Unijom pridonijela provedbi reformi u Maroku, što je imalo pozitivan učinak na njegov socijalno-gospodarski razvoj;

Zaključci Revizorskog suda: DG DEVCO

470. prima na znanje da DG DEVCO provodi većinu instrumenata vanjske pomoći koji se financiraju iz općeg proračuna EU-a i ERF-ova; prima na znanje da je Revizorski sud u svojem godišnjem izvješću o aktivnostima koje se financiraju iz 8., 9., 10. i 11. ERF-a za financijsku godinu 2019. predstavio svoja opažanja o sustavima, pouzdanosti godišnjeg izvješća o radu i izjave glavnog direktora za 2019., koja se odnose na cjelokupno područje nadležnosti DG DEVCO-a;

— u rashodima evidentiranima za 2019. godinu u okviru 8., 9., 10. i 11. ERF-a postoje značajne pogreške; prema Revizorskom sudu procijenjena stopa pogreške iznosi 3,5 %;

— 43,6 % procijenjene stope pogreške proizlazi iz rashoda koji nisu nastali (tj. obveze prikazane kao rashodi ili pogrešno izračunati prijavljeni rashodi);

— 22,1 % procijenjene stope pogreške proizlazi iz ozbiljnog nepridržavanja pravila javne nabave (tj. neutemeljena odluka odbora za evaluaciju);

— 12,7 % procijenjene stope pogreške proizlazi iz neprihvatljivih rashoda (tj. znatnog povećanja plaća lokalnog osoblja nakon sklapanja ugovora);

471. prima na znanje opažanje Revizorskog suda da su Komisija i njezini provedbeni partneri napravili više pogrešaka u transakcijama povezanima s procjenama programa, dodjelom bespovratnih sredstava, sporazumima o doprinosu s međunarodnim organizacijama i sporazumima o doprinosu s agencijama za suradnju država članica EU-a nego u drugim oblicima potpore (kao što su ugovori o izvođenju radova, dobavljanju robe i pružanju usluga); od 65 ispitanih transakcije te vrste, njih 25 (38 %) sadržavalo je mjerljive pogreške koje su činile 71,7 % procijenjene stope pogreške; prima na znanje mišljenje Revizorskog suda da studija o stopi preostale pogreške koju je proveo DG DEVCO ne predstavlja ni postupak izražavanja jamstva ni reviziju; primjećuje da se temelji na metodologiji i priručniku za utvrđivanje stope preostale pogreške koje je pripremio DG DEVCO; primjećuje da je Revizorski sud utvrdio četiri važna čimbenika koja utječu na stopu preostale pogreške DG DEVCO-a, kao što su ograničenja u provjerama postupaka javne nabave, vrlo mali broj terenskih provjera u zemlji u kojoj se provodi projekt, sama metoda procjene stope preostale pogreške DG DEVCO-a te djelomično ili potpuno oslanjanje na prethodne kontrole; prima na znanje opažanje Revizorskog suda da izjava o jamstvu glavnog direktora u godišnjem izvješću o radu za 2019. ne sadržava nijednu zadršku jer su dvije zadrške koje su bile preostale 2018. povučene, a nove nisu izražene; prije povlačenja tih zadrški 2019. DG DEVCO je tijekom 2017. i 2018. znatno smanjio njihov opseg (tj. udio rashoda na koje su se odnosile), čime se stoga ne pruža istinit i vjeran prikaz rizika u cjelokupnom području nadležnosti DG DEVCO-a;

472. pozdravlja nalaz Revizorskog suda o općenito pozitivnom trendu u pogledu smanjenja siromaštva, rodne ravnopravnosti u obrazovanju i broja sporazuma sa susjednim zemljama, no izražava zabrinutost zbog pogoršanja trenda u pogledu konsolidacije demokracije, vladavine prava i političke stabilnosti;

473. ponovno izražava zabrinutost da se većom upotrebom financijskog instrumenta za ostvarivanje politika EU-a u trećim zemljama narušava razina odgovornosti i transparentnosti djelovanja Unije; ustraje u tome da Komisija treba zajamčiti da uvjet za dodjelu vanjske pomoći bude vladavina prava i poštovanje ljudskih prava u zemljama korisnicama ([34]);

474. izražava duboku zabrinutost zbog zlouporabe razvojnih fondova za djelovanja koja dovode do kršenja ljudskih prava u upravljanju granicama; snažno osuđuje kršenje ljudskih prava povezano s Kriznim uzajamnim fondom EU-a za Afriku (EUTF) u Libiji, Etiopiji, Eritreji i Nigeru; poziva na stvaranje jakih mehanizama za praćenje učinaka Kriznog uzajamnog fonda EU-a za Afriku na ljudska prava, kao i sustava odgovornosti za sprječavanje i rješavanje kršenja međunarodnog prava; ponovno ističe nužnost temeljite istrage o navodnim kršenjima ljudskih prava, uključujući povrede na granicama EU-a; žali zbog činjenice da u izvješću Komisije o proširenju Kriznog uzajamnog fonda EU-a za Afriku nisu predviđena nikakva poboljšanja u tom području te traži da se pruže jamstva u pogledu poštovanja temeljnih ljudskih prava kada je riječ o proširenju tog fonda ([35]);

([34]) Stavak 32. Rezolucije Europskog parlamenta od 14. svibnja 2020. s primjedbama koje su sastavni dio odluka o razrješnici za izvršenje općeg proračuna Europske unije za financijsku godinu 2018., dio III. Komisija i izvršne agencije (2019/2055(DEC)).
([35]) Mišljenje odbora DEVE „Zaštita ljudskih prava i vanjska migracijska politika EU-a”, stavak 13.

Uspješnost Europskog instrumenta za susjedstvo i Instrumenta za razvojnu suradnju

475. podsjeća da proračun Europskog instrumenta za susjedstvo u razdoblju VFO-a od 2014. do 2020. iznosi otprilike 17 milijardi EUR; cjelokupno gledajući, Komisija je do kraja 2019. preuzela obveze za 85 % tih dodijeljenih sredstava i potrošila 42 % tih sredstava;

476. podsjeća da proračun Instrumenta za razvojnu suradnju u razdoblju VFO-a od 2014. do 2020. iznosi otprilike 20 milijardi EUR; cjelokupno gledajući, Komisija je do kraja 2019. preuzela obveze za 84 % tih dodijeljenih sredstava i potrošila 40 % tih sredstava;

477. napominje da je, prema pregledu uspješnosti pet projekata u okviru Instrumenta za razvojnu suradnju i triju projekata u okviru Europskog instrumenta za susjedstvo, Revizorski sud utvrdio da su u tri projekta Instrumenta za razvojnu suradnju zabilježeni problemi u pogledu uspješnosti: u dvama su zabilježena kašnjenja u provedbi, što znači da se neće postići sva planirana ostvarenja i rezultati u relevantnom roku, dok u okviru jednog nisu utvrđene nikakve ciljne vrijednosti za mjerenje njegove uspješnosti; međutim, ni u jednom projektu Europskog instrumenta za susjedstvo nisu zabilježeni problemi s uspješnošću;

478. napominje da pokazatelji iz tih izvješća Komisije o uspješnosti na visokoj razini upućuju na općenito pozitivan trend u pogledu smanjenja siromaštva, rodne ravnopravnosti u obrazovanju, broja sporazuma sklopljenih sa zemljama susjedstva i ljudskog razvoja; izražava žaljenje zbog toga što pokazatelji upućuju na negativan trend kad je riječ o konsolidaciji demokracije, vladavini prava i političkoj stabilnosti;

479. ističe da ti pokazatelji ne pružaju informacije o uspješnosti samih programa, nego o kontekstu u kojemu su se provodili; ističe da kombinacijom upotrijebljenih pokazatelja nije jasno prikazana mjera u kojoj se provedbom programa postižu očekivana ostvarenja i rezultati te kako ta ostvarenja i rezultati zauzvrat doprinose postizanju očekivanih učinaka programa;

Preporuke

480. traži od Komisije da:

— u godišnjem izvješću o radu DG NEAR-a za 2020., kao i u njegovim budućim godišnjim izvješćima o radu, objavi ograničenja studije o stopi preostale pogreške;

— brzo izradi smjernice i stroge kriterije za utvrđivanje nevladinih organizacija u svojem računovodstvenom sustavu i da provjerava podatke koje podnositelji zahtjeva sami dostavljaju;

— predloži usklađenu definiciju nevladinih organizacija i posebnu kontrolu nad sredstvima; poziva Komisiju da svake godine pribavi popis 50 najvećih korisnika;

— poveća razinu pouzdanosti koju DG NEAR primjenjuje u svojoj metodologiji za izračun stope bespovratnih sredstava, i to na istu razinu koja se primjenjuje na ostatak statističkog skupa za stopu preostale pogreške kako bi se prikladnije uzeo u obzir veći rizik u području bespovratnih sredstava pod izravnim upravljanjem do kraja 2021.;

— pojača provjere koje provode DG NEAR, DG DEVCO, DG ECHO, DG CLIMA i Služba za instrumente vanjske politike, i to utvrđivanjem i sprječavanjem pogrešaka koje se ponavljaju (npr. nepostojanje sustava za evidentiranje radnog vremena i naplata neprihvatljivog PDV-a za projekte koje financira Unija) do kraja 2021.;

— do kraja 2021. dodatno poboljša metodologiju i priručnik koji se upotrebljavaju za studiju o stopi preostale pogreške kako bi se otklonili problemi na koje je Revizorski sud upozorio u svom izvješću, i to kako bi stopa pogreške koja se iznosi u studiji postala pouzdanija;

— ponovno izrazi zadrške za sva područja za koja je utvrđena visoka razina rizika, bez obzira na njihov udio u ukupnim rashodima i njihov financijski učinak;

— detaljno provjeri način na koji treći subjekti, njihovi partneri i/ili fizičke osobe koriste sredstva Unije kako bi se osiguralo da se nikakva sredstva ne dodjeljuju i nisu povezana s terorizmom i/ili vjerskom i političkom radikalizacijom; te da osigura anticipativan povrat tih sredstava Unije i isključivanje predmetnih primatelja iz budućeg financiranja Unije;

— zajamči da se sredstvima Unije ne potiče prisilni rad djece;

— zajamči da se sredstva Unije ne koriste u svrhe koje se razlikuju od dodijeljenih područja;

— obustavi ili preispita svoju suradnju s trećim zemljama, uključujući obustavu posebnih sredstava i projekata, koje ugrožavaju ljudska prava pogođenih osoba, među ostalim ako treće zemlje ne poštuju u potpunosti temeljna prava koja proizlaze iz Konvencije UN-a iz 1951. o statusu izbjeglica i Europske konvencije o ljudskim pravima, ili nisu ratificirale te konvencije ili ne poštuju konvencije SOLAS i SAR;

— omogući poboljšan nadzor Parlamenta pri sklapanju novih sporazuma o partnerstvu s trećim zemljama, koji bi se uvijek trebali temeljiti na načelima solidarnosti, zajedničke odgovornosti, poštovanja ljudskih prava, vladavine prava i međunarodnog humanitarnog prava;

— pruži detaljne informacije o odlukama donesenima u operativnim odborima te osigura da Parlament bude zastupljen na njegovim sastancima;

481. ponavlja svoj zahtjev Komisiji da u potpunosti i bez daljnjeg odgađanja izvrši presudu Suda EU-a (od 31. siječnja 2019.) u vezi s International Management Group (IMG); apelira na Komisiju da ponovno razmotri IMG kao prikladnog izvođača projekata u zemljama s kriznom situacijom, u kojima je ta organizacija tijekom više od 20 godina dokazala svoju učinkovitost u upravljanju programima obnove i pomoći koje financiraju europski subjekti i države članice;

482. naglašava važnost povećanja vidljivosti, transparentnosti, učinkovitosti, komplementarnosti i odgovornosti instrumenata Unije za vanjsko financiranje u svjetlu njihova trenutačnog restrukturiranja; skreće pozornost na činjenicu da je učinak Europskog instrumenta za susjedstvo bio uspješniji u istočnom susjedstvu EU-a te u tom kontekstu poziva na ulaganje većih napora u južno susjedstvo EU-a kako bi se riješili izazovi s kojima se suočava;

483. poziva Komisiju da detaljnije analizira razvojne mogućnosti subvencioniranja i smanjenja rizika za privatna ulaganja s obzirom na prijavljene nedostatke mehanizama spajanja i jamstava, posebno u nedavnom mišljenju Revizorskog suda br. 7/2020, koje se odnosi na izvješće Komisije o provedbi Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR), u kojem se zaključuje da nije moguće procijeniti doprinos EFOR-a ciljevima održivog razvoja ili Pariškom klimatskom sporazumu te dokazati da bez doprinosa Unije ne bi došlo do relevantnih ulaganja, odnosno dokazati financijsku dodatnost EFOR-a; podsjeća na to da Unija, bez dokazivanja financijske dodatnosti, krši propise WTO-a o subvencioniranju privatnog sektora i potencijalno uzalud troši sredstva poreznih obveznika; naglašava da bi se prilikom odabira oblika pružanja pomoći trebalo oslanjati na izglede za učinkovitost u odnosu na relevantne ciljeve politike, u skladu s načelom „politika na prvom mjestu”; traži od Komisije i ESVD-a da to ostvare; smatra da bi Komisija i ESVD trebali dati prednost sektorima koji imaju potencijal za privlačenje izravnih stranih ulaganja, otvaranje radnih mjesta i rast izvoza te mjerama kojima se podupiru dobro upravljanje, strukturne reforme, gospodarska diversifikacija i borba protiv korupcije; ističe da bi donatori, kao standardnoj opciji, prednost trebali dati financiranju temeljenom na bespovratnim sredstvima, posebno za najslabije razvijene zemlje, a ne zajmovima koji bi mogli povećati teret duga u odnosu na bespovratna sredstva; ističe da bi otpis duga mogao imati ključan učinak na smanjivanje siromaštva; naglašava da bi programe pomoći trebalo kombinirati s analizom održivosti duga; poziva Uniju da radi na posebnoj inicijativi za otpis duga za visokozadužene siromašne zemlje; ponavlja da se razvojna pomoć u obliku suradnje s privatnim sektorom mora pridržavati Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, relevantnih standarda Međunarodne organizacije rada i Smjernica OECD-a za multinacionalna poduzeća; ističe da treba postići dobro upravljanje, smanjenje siromaštva i stvaranje bogatstva s pomoću održivih ulaganja, kao i smanjenje nejednakosti, promicanje ljudskih prava i ekoloških standarda te osnaživanje lokalnih gospodarstava;

484. poziva Komisiju da sustavno prati poduzete reforme i ostvarene rezultate te pokaže da je proračunska potpora Unije učinkovito doprinijela programu razvoja afričkih, karipskih i pacifičkih zemalja i ojačala njegovu demokratsku odgovornost;

485. poziva na veću odgovornost i učinkovitost u potrošnji Unije za razvoj jer razvojni rezultati ne samo da se definiraju već i pomno prate i nadgledaju u pogledu mjerljivih rezultata i razvojnih učinaka;

486. poziva na izradu neovisnijih i javno dostupnih ocjena mjera civilne i vojne sigurnosti te vojnih mjera EU-a, posebno misija EU-a za vojno osposobljavanje, izgradnje kapaciteta vojnih aktera u trećim zemljama (izgradnja kapaciteta kao potpora sigurnosti i razvoju (CBSD) preko IcSP-a), kao i mjera za upravljanje granicama i migracijama, te žali zbog manjka fleksibilnosti u upravnim i proračunskim/financijskim postupcima koji se tiču misija zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP); ponovno ističe svoje mišljenje da bi Komisija trebala uvesti posebna pravila javne nabave za mjere upravljanja krizom u okviru ZSOP-a kako bi se olakšalo brzo i fleksibilno provođenje misija;

487. poziva Komisiju da ocijeni zakonitost povlačenja proračunske funkcije Parlamenta odlukama Vijeća o osnivanju Europske obrambene agencije i PESCO-a; podsjeća na to da se relevantnim člankom 45. stavkom 2. i člankom 46. stavkom 2. UEU-a predviđa donošenje odluka kvalificiranom većinom bez mogućnosti veta; podsjeća na to da je povlačenje proračunske funkcije EP-a na temelju članka 42. UEU-a moguće samo za administrativne rashode te da je za njega potrebna jednoglasna odluka Vijeća;

488. uzimajući u obzir da je EIB važan sudionik u provedbi vanjskih politika Unije, s 10 % svojih zajmova izvan Unije,, ponavlja dugotrajne zahtjeve Parlamenta da Revizorski sud bude ovlašten za reviziju svih operacija EIB-a i da se te revizije provedu;

Administracija

489. primjećuje da su plaćanja za administraciju u 2019. iznosila 10,4 milijarde EUR (6,5 % VFO-a), od čega je proračun Komisije iznosio 57,9 % ili 6,1 milijardu EUR;

490. konstatira da administrativni rashodi obuhvaćaju rashode za ljudske resurse, koji čine otprilike 60 % ukupnog iznosa, kao i rashode za zgrade, opremu, energiju, komunikacije i informacijsku tehnologiju, koje Revizorski sud smatra niskorizičnim rashodima;

491. napominje da je u pogledu Komisije utvrđeno nekoliko pogrešaka u vezi s troškovima osoblja i načinom na koji PMO upravlja obiteljskim naknadama;

492. primjećuje da Revizorski sud također vrši pregled regularnosti informacija u godišnjim izvješćima o radu Komisije, uključujući izvješća njezinih glavnih uprava i ureda koji u prvom redu snose odgovornost za administrativne rashode; pozdravlja činjenicu da Revizorski sud u godišnjim izvješćima o radu nije utvrdio značajne stope pogreške;

493. poziva Komisiju da poduzme odgovarajuće mjere za provedbu svih preporuka Revizorskog suda te da o razvoju događaja u tom pogledu izvijesti Parlament;

Europske škole

494. sa zadovoljstvom prima na znanje da Revizorski sud spominje da se kvaliteta računovodstvene dokumentacije poboljšala u usporedbi s prethodnim godinama; sa zabrinutošću konstatira da Revizorski sud ne može potvrditi da je financijsko upravljanje škola u 2019. bilo u skladu s Financijskom uredbom europskih škola i Pravilnikom o osoblju zbog nedostataka otkrivenih u sustavima unutarnje kontrole središnjeg ureda i dviju odabranih škola; apelira na europske škole da brzo donesu mjere u skladu s preporukama Revizorskog suda o konkretnim nedostacima koji se odnose na računovodstvo, nabavu i zapošljavanje;

495. ističe, u pogledu europskih škola, važnost poštovanja načela jedne godine i pravila za vođenje fizičkih popisa pri zaključivanju knjiga na kraju godine te poštovanja rokova plaćanja, pravila javne nabave i transparentnosti u postupcima zapošljavanja;

Preporuke

496. traži od Komisije da:

— uskladi svoju potporu učenicima kategorije I, tj. djeci dužnosnika koji se odluče za akreditiranu europsku školu (trenutačno neke obitelji javnih dužnosnika, ovisno o gradu ili zemlji u kojoj žive, ne primaju sredstva za upis svoje djece u akreditirane škole koje, međutim, pružaju mogućnost polaganja iste mature);

— riješi problem neravnopravnog financiranja za učenike kategorije I upisane u akreditiranim školama, koji proizlazi iz situacije u kojoj se te škole ponekad zamjenjuju za europske škole tipa I, koje se ponekad zbog toga nalaze u neopravdano neravnopravnom položaju, ovisno o školskom tržištu na kojem djeluju;

— intervenira i riješi važne probleme do kojih trenutačno dolazi zbog politike tzv. „troškovne neutralnosti ” (usp. dokument 2018-10-D-63-en-5), u kojem se navodi da akreditirane škole ne bi trebale financijski opterećivati tradicionalni sustav europskih škola, već bi, naprotiv, trebale doprinijeti pokrivanju troškova koje stvara sustav koji je na snazi ([36]);

([36]) Ta odredba predstavlja problem na nekoliko razina. Za početak, središnji ured, kao i cjelokupni proračun koji je Komisija namijenila europskim školama, javna je služba koju su porezni obveznici već platili putem država članica. Nadalje, s obzirom na to da se akreditirane škole samostalno financiraju vlastitim sredstvima, bez doprinosa Komisije, tvrdnja prema kojoj one predstavljaju dodatni trošak za koji bi trebale odgovarati čini se nelogičnom. Ako se omogući otvaranje europskog sustava bakalaureata i školovanje djece europskih dužnosnika po mnogo nižim cijenama od europskih škola tipa I, njihov bi razvoj umjesto toga trebalo uključiti u proračun Komisije, što ni u kojem slučaju ne bi trebalo podlijegati oporezivanju kojim bi se otežao njihov razvoj i znatne uštede koje se na taj način ostvaruju u korist Unije.

Ljudski resursi

497. prima na znanje opažanje Revizorskog suda da su se pri donošenju izmijenjenog Pravilnika o osoblju 2014. godine institucije i tijela obvezali na postupno smanjenje broja radnih mjesta (dužnosnika i privremenog osoblja) u svojim planovima radnih mjesta, i to za 5 % do 2018. godine u odnosu na stanje iz 2012. godine;

498. prima na znanje da je reformom Pravilnika o osoblju iz 2014. ostvarena ušteda od 4,2 milijarde u VFO-u za razdoblje 2014. –2020., što čini 0,4 % ukupnog VFO-a; podsjeća na to da je reforma iz 2014. imala neupitne negativne učinke na osoblje, što je Revizorski sud ([37]) potvrdio 2019., te žali zbog toga što je gotovo nemoguće saznati financijske troškove tih učinaka kako bi se dobila realistična slika o uštedi; prima na znanje nekoliko politika i mjera koje je Komisija osmislila kako bi pomogla ublažiti negativne učinke i očekuje da će se stečena iskustva odraziti u novoj strategiji Komisije za ljudske resurse koja će biti usvojena 2021.; ponovno ističe ozbiljne posljedice koje bi smanjenje proračuna za administrativne rashode ili smanjenje osoblja moglo imati za budućnost europske javne službe i provedbu politika Unije;

499. prima na znanje da Komisija ulaže u rudarenje podataka u svojem informatičkom medicinskom sustavu kako bi se riješio problem nedostatka podataka o slučajevima izgaranja na radnom mjestu; snažno potiče Komisiju da spriječi i utvrdi slučajeve izgaranja na poslu te da s njima postupa u širem kontekstu zapošljavanja osoblja, radnog opterećenja i dobrobiti osoblja u okviru svoje strategije za ljudske resurse;

500. zabrinut je da Komisija nije osmislila nikakve privremene mjere kako bi ublažila sve veći problem razlika u kupovnoj moći s kojim se suočavaju europski javni službenici zaposleni u Luxembourgu; kao relevantan primjer ističe da je 16 od 200 prikladnih kandidata koje je odabrao Ured europskog javnog tužitelja odbilo ponudu za posao jer plaća nije dovoljno visoka za život u Luxembourgu; ističe da očekuje konkretne prijedloge u izvješću o metodi izračuna plaća za koje je rok 31. ožujka 2022.;

501. podupire namjeru Komisije da ažurira pristup utvrđen u njezinoj Komunikaciji iz 2019. „Radno mjesto budućnosti u Europskoj komisiji" s obzirom na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19; očekuje od Komisije da na jednak način uzme u obzir učinkovito korištenje uredskih prostora te zdravlje i dobrobit osoblja; ponavlja da predstavnici osoblja uvijek moraju biti uključeni u znatne promjene u radnim uvjetima i prostorima;

502. pozdravlja činjenicu da je Komisija 2018. donijela akcijski plan za ravnopravnost i raznolikost te njegovu provedbu 2019.; pozdravlja to što su kao odgovor na anketu za osoblje uvedene konkretne mjere; poziva Komisiju da primijeni jednak pristup uvođenjem konkretnijih mjera u pogledu osoba koje stažiraju u Komisiji;

503. slaže se s Komisijinom izjavom da „i dalje postoje različita kulturna, socijalna i profesionalna očekivanja od muškaraca i žena u pogledu ravnoteže između plaćenog rada i neplaćenog rada (skrbi)"; sa zadovoljstvom prima na znanje napore Komisije da podigne razinu osviještenosti o mjerama koje postoje kako bi se omogućila ravnoteža između poslovnog i privatnog života, kao što su tečajevi za roditelje i objavljivanje pozitivnih primjera na Komisijinom IntraCommu;

504. sa zadovoljstvom primjećuje da je Komisija (2014. –2019.) postigla cilj od 40 % žena na rukovodećim mjestima do kraja svojeg mandata 2019.; podsjeća Komisiju (2019. –2024.) da se njezina predsjednica 2019. obvezala na postizanje rodne ravnopravnosti na svim razinama upravljanja do kraja tekućeg mandata te ponovila tu obvezu u mandatnom pismu povjereniku za proračun i administraciju;

505. prima na znanje nove smjernice za provedbu pomoći za osobe s invaliditetom sastavljene 2019. radi financijskog pomaganja osoblju i njihovim uzdržavanicima u pogledu nemedicinskih troškova povezanih s njihovom neovisnošću, socijalnom integracijom i tjelesnim, mentalnim, društvenim i strukovnim sposobnostima; prima na znanje da su te smjernice stupile na snagu u svibnju 2020.;

506. prima na znanje da se u 2019. broj slučajeva socijalne financijske potpore povećao za 28 % u odnosu na 2018.; sa zadovoljstvom primjećuje da su se iskorištena sredstva za osobe s invaliditetom povećala za 50 % u odnosu na 2018. (s približno 2 milijuna EUR na 3 milijuna EUR);

([37]) Tematsko izvješće Revizorskog suda br. 15/2019: Provedba paketa kadrovskih reformi iz 2014. godine u Komisiji: ostvarene su velike uštede, ali ne bez posljedica za osoblje.

507. prima na znanje opažanja i preporuke Revizorskog suda u vezi s Europskim uredom za odabir osoblja (EPSO) ([38]); pozdravlja činjenicu da je postupak odabira općenito učinkovit za natječaje velikih razmjera, no izražava zabrinutost da nije prilagođen malim ciljanim natječajima, koji su najprikladniji za trenutne potrebe zapošljavanja u institucijama EU-a; poziva Komisiju da pravovremeno izvijesti o provedbi tih preporuka od strane EPSO-a;

508. primjećuje da su u razdoblju od 2012. do 2018. institucije i tijela, osim Europskog ombudsmana i Europskog nadzornika za zaštitu podataka, smanjili svoje planove radnih mjesta za 1 409 radnih mjesta (3 %) uz istodobno postupno povećanje zapošljavanja ugovornog osoblja; s obzirom na to, prima na znanje da je udio ugovornog osoblja porastao u prognozama ukupne radne snage sa 17 % na 22 %; izražava zabrinutost zbog mogućih negativnih učinaka zamjene dužnosnika ugovornim djelatnicima, kao što su nužan prijenos znanja i gubitak znanja po isteku njihovih ugovora, te u pogledu perspektive i sigurnosti radnih mjesta ugovornih djelatnika;

509. ističe da povećanje broja ugovornih djelatnika odražava učinak novih zadaća proizašlih iz brzih promjena u prioritetima na broj zaposlenika, kao što je provedba novih programa koje je Komisija delegirala izvršnim agencijama, koja je bila neutralna u pogledu proračuna i u pogledu premještaja osoblja Komisije; prima na znanje opažanje Revizorskog suda da je povećanje broja ugovornih djelatnika također bio odgovor na posebne ili hitne situacije;

510. žali zbog toga što je u nekim institucijama došlo do povećanja broja ugovornog osoblja u funkcijskoj skupini I. zbog toga što su radna mjesta za uredske/tajničke asistente namijenjena stalnom i privremenom osoblju pretvorena u radna mjesta namijenjena ugovornom osoblju;

511. prima na znanje da su institucije, tijela i izvršne agencije krajem 2018. zapošljavali 11 962 člana ugovornog osoblja, što je povećanje od 37 % u odnosu na 2012.; ističe da je najveći dio tog osoblja zaposlila Europska komisija;

512. inzistira na tome da Komisija uvede transparentniji postupak imenovanja za sva radna mjesta, osobito za upravljačka; poziva Komisiju da razjasni prethodne postupke imenovanja zbog nedostatka transparentnosti i odgovornosti;

513. žali zbog postojanih geografskih neravnoteža u sastavu osoblja Komisije, posebno na srednjim i višim rukovodećim položajima; poziva Komisiju da uspostavi odgovarajuću zastupljenost državljana iz svih država članica, istodobno poštujući kompetencije i zasluge kandidata, kako se navodi u članku 27. Pravilnika o osoblju za dužnosnike;

514. ističe važan učinak fluktuacije osoblja agencija Unije te poziva Komisiju da im pomogne u provedbi kadrovskih i socijalnih politika kako bi se taj učinak otklonio;

515. ističe da je potreban složen pristup kako bi početne internetske stranice europskih institucija bile pristupačne osobama sa svim vrstama invaliditeta, kako je predviđeno u Direktivi (EU) 2016/2102, uključujući njihovu dostupnost na nacionalnim znakovnim jezicima; predlaže da se u taj proces uključe organizacije koje predstavljaju osobe s invaliditetom;

516. pozdravlja napore koje je Komisija uložila u izgradnju raznolikijeg i uključivijeg radnog okruženja i kulture provedbom mjera u korist osoba s invaliditetom i traži od Komisije da procijeni je li moguće daljnje jačanje i integriranje načela jednakih mogućnosti u zapošljavanje, osposobljavanje, razvoj karijere i radne uvjete te da radi na podizanju razine osviještenosti osoblja o tim aspektima, kao i da razmotri moguća razumna poboljšanja i preinake svojih zgrada (pristup, odgovarajuća uredska oprema) za osobe sa smanjenom pokretljivošću ili drugim vrstama invaliditeta;

517. pozdravlja postignuća Europskog ureda za odabir osoblja i kontinuirano poboljšanje njegovih praksi u pogledu razumne prilagodbe za kandidate s invaliditetom i/ili posebnim zahtjevima; napominje da je u 2019. EPSO izradio letak na Brailleovu pismu i animirani videozapis kako bi objasnio takve prilagodbe postupaka odabira koje se nude kandidatima s posebnim potrebama tijekom postupaka odabira, zahvaljujući čemu se 438 kandidata s posebnim potrebama moglo prijaviti na natječaje i postupke odabira;

518. ponovno poziva Komisiju da status svojih posebnih savjetnika učini transparentnijim, jasno definirajući njihove zadaće i misije;

([38]) Tematsko izvješće Suda br. 23/2020: „Europski ured za odabir osoblja: vrijeme je da se proces odabira prilagodi potrebama za zapošljavanjem koje se mijenjaju”.

519. u pogledu odluke Kolegija Komisije od 30. listopada 2019. kojom se bivšim predsjednicima Komisije omogućuje obavljanje reprezentacijskih funkcija nakon isteka njihova mandata prima na znanje imenovanje bivšeg predsjednika Jean-Claudea Junckera posebnim savjetnikom te žali zbog toga što će ta funkcija, unatoč tome što nije plaćena, prouzročiti troškove, posebno za misije, što je teško objasniti javnosti; traži od Komisije da Parlamentu dostavi pojedinosti o financijskim posljedicama svoje odluke kako bi se Parlamentu omogućilo da to uzme u obzir u budućim razrješnicama;

520. poziva Komisiju da posveti veliku pozornost svojim odnosima s bivšim povjerenicima i da pri tome pažljivo procijeni potencijalne rizike;

521. ponovno poziva Komisiju da provodi postojeće pravno obvezujuće propise iz kodeksa ponašanja u vezi s politikom „rotirajućih vrata” i za Komisiju i za agencije;

522. snažno podupire preporuku Revizorskog suda da sve institucije surađuju kako bi uskladile svoje etičke okvire i povećale napore u pogledu razmjene dobrih praksi;

523. poziva Komisiju da poboljša razinu upoznatosti osoblja s etičkim okvirom i kulturom te njihovu predodžbu o tim pitanjima; posebno poziva Komisiju da osigura da se osposobljavanjem u području etike obuhvate praktične smjernice koje se temelje na primjerima iz stvarnog života te da se poboljša komunikacija s osobljem o etičkim pitanjima; ističe potrebu da se osigura da su članovi osoblja upućeni u načine prijave svih slučajeva koji se odnose na neetičko postupanje te da se poveća njihov osjećaj sigurnosti;

Opće napomene

524. prima na znanje da je 2019. bila godina prekretnice za Komisiju jer je morala osigurati prijelaz s Junckerove Komisije i pripremu za dolazak Komisije Ursule von der Leyen, kao i pokrenuti rješavanje svojih novih prioriteta;

525. zabrinut je zbog odluke Komisije da dodijeli ugovor za provedbu studije o okolišnim, socijalnim i upravljačkim ciljevima poduzeću BlackRock Investment Management; upućuje na istragu Europskog ombudsmana o mogućnosti sukoba interesa ([39]); stoga poziva Komisiju da ažurira svoje smjernice o postupcima javne nabave;

526. apelira na Komisiju da uvede izvješćivanje o održivosti, uključujući socijalne i ekološke aspekte javne nabave; smatra da uključivanjem odgovornih poslovnih standarda u svoje politike javne nabave i kupnje Komisija može zaštititi javni interes i zajamčiti odgovornost javne potrošnje;

527. potiče Komisiju da se nastavi oslanjati na načela svoje strategije otvorenog koda ([40]) i programa ISA2 ([41]) kako bi se spriječila ovisnost o pružatelju usluga, zadržala kontrola nad vlastitom tehničkom infrastrukturom, doprinijelo snažnijim zaštitnim mjerama za privatnost i zaštitu podataka korisnika te povećala sigurnost i transparentnost za javnost; traži od Komisije da u javnoj nabavi i razvoju prednost da rješenjima otvorenog koda radi promicanja razmjene i ponovne uporabe softverskih rješenja, povećanja održivosti i produljenja životnog vijeka nabave te poštovanja načela „javni novac, javni kod”;

528. pozdravlja međuinstitucijsku suradnju u području kibersigurnosti u sklopu koje su Odbor regija i Europski gospodarski i socijalni odbor dobili pomoć od tima za hitne računalne intervencije europskih institucija, tijela i agencija; napominje da se mnogi projekti digitalizacije odnose na digitalizaciju u području ljudskih resursa i financijskih procesa, u kojima se Odbori koriste sustavima SYSPER i ABAC koje je osigurala Komisija; traži od Komisije da ispita mogućnost pregovora o boljim uvjetima kako bi se postupak dijeljenja aplikacija poboljšao i učinio financijski privlačnim;

529. ističe važnost napora koje Glavna uprava za usmeno prevođenje ulaže u olakšavanje usmenog prevođenja na 24 službena jezika EU-a, pa čak i na međunarodni znakovni jezik u Komisiji i drugim institucijama i tijelima EU-a, te potiče Komisiju da pomogne Glavnoj upravi SCIC da poveća dostupnost i prisutnost međunarodnog znakovnog jezika kako bi se osobama s invaliditetom osigurao pristup informacijama;

([39]) https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/57060
([40]) https://ec.europa.eu/info/departments/informatics/open-source-software-strategy_hr
([41]) https://ec.europa.eu/isa2/isa2_hr

530. vrlo je zabrinut zbog odluke Komisije o raskidu ugovora s pružateljem ugostiteljskih usluga, što je dovelo do otpuštanja 400 radnika; hitno traži od Komisije da revidira svoju odluku i razmotri sva održiva rješenja za zaštitu radnika i izbjegavanje otpuštanja, uključujući internalizaciju ugostiteljskog osoblja unutar institucije;

531. napominje da su brojne komunikacije i dokumenti dostupni samo na engleskom jeziku; također konstatira da se radni sastanci održavaju bez mogućnosti usmenog prevođenja; traži od Europske komisije da poštuje načela, prava i obveze sadržane u Povelji o temeljnim pravima i Uredbi br. 1/1958, kao i u unutarnjim smjernicama i odlukama, kao što je Kodeks dobrog administrativnog postupanja; stoga poziva Komisiju da osigura ljudske resurse potrebne za poštovanje višejezičnosti povećanjem broja osoblja zaduženog za pismeno i usmeno prevođenje;

Etički okviri

532. prima na znanje zaključke i preporuke Revizorskog suda u njegovu tematskom izvješću naslovljenom „Etički okviri u institucijama Unije nad kojima je provedena revizija: ima prostora za poboljšanja” ponavlja zaključak Revizorskog suda da je „neprihvatljivo […]bilo kakvo neetičko postupanje osoblja i članova institucija i tijela Europske unije (EU). Takvo postupanje – čak i ako je samo navodno – izaziva veliko zanimanje javnosti i umanjuje povjerenje u EU. Neetičko postupanje također je povezano s rizikom od korupcije i prijevare”; žali zbog toga što još ima prostora za poboljšanje u provedbi etičkih okvira; posebno žali zbog toga što su utvrđeni nedostaci u pogledu različitih pitanja, to jest:

— postupci za provjeru izjava i smjernice za osoblje kako bi se izbjegli sukobi interesa nisu dovoljno formalizirani; potrebno je staviti na raspolaganje jasne i opsežne smjernice o etičkim zahtjevima; isto vrijedi za smjernice o sukobima interesa koji proizlaze iz financijskih interesa članova osoblja, njihovih djelatnosti nakon prestanka radnog odnosa ili profesionalne djelatnosti supružnika ili partnera;

— ograničen je nadzor nad izjavama članova; što se tiče članova Komisije, Revizorski sud žali zbog nepostojanja pisanih standardnih postupaka za provjere točnosti, pouzdanosti i potpunosti podataka podnesenih u njihovim izjavama, čime se povećava rizik od nedosljednog tumačenja obveza te je manje vjerojatno da će institucija utvrditi slučajeve u kojima postoje netočnosti i druge nepravilnosti prije nego što takvi slučajevi privuku pozornost javnosti, što potencijalno može narušiti povjerenje javnosti;

— nepotpuna i nejasna politika o primanju darova i reprezentaciji, pri čemu u Komisiji ne postoji definicija darova i reprezentacije primjenjiva na članove;

533. pozdravlja činjenicu da su institucije nad kojima je provedena revizija u velikoj mjeri uspostavile odgovarajuće etičke okvire za osoblje i članove, ali i da ima prostora za poboljšanja; snažno podupire preporuke Revizorskog suda, kao što su usklađivanje etičkih okvira i podizanje razine osviještenosti osoblja;

534. prima na znanje drugo preispitivanje internih smjernica Komisije u vezi s odredbama o zviždačima u Pravilniku o osoblju; sa zadovoljstvom prima na znanje šest preporuka iz preispitivanja provedenog 2019. i poziva Komisiju da izvijesti proračunsko tijelo o njihovoj provedbi; pozdravlja ažuriranje stranice o zviždačima na MyIntracommu u svibnju 2019. i dodatak izravne poveznice na OLAF-ov postupak za zviždače;

535. traži proaktivniji pristup u pogledu zaštite zviždača; smatra da je posebno važno ojačati suradnju između OLAF-a i tijela za imenovanje odgovornog za donošenje zaštitnih mjera u slučajevima kada je to primjenjivo; također smatra da su naročito važne preporuke za povezivanje s Uredom europskog javnog tužitelja kako bi se osigurala učinkovita suradnja i razmjena najboljih praksi u području prijavljivanja sumnji na nezakonite aktivnosti;

536. u pogledu zaštite zviždača, smatra da bi ujednačenija regulativa među svim institucijama, utemeljena na najboljoj praksi i višim standardima, bila prijeko potrebno poboljšanje;

537. naglašava važnost jačanja registra transparentnosti i poboljšanja kvalitete podataka koje sadrži, posebno u okviru Međuinstitucijskog sporazuma postignutog u prosincu 2020.; prima na znanje provjere kvalitete koje je provela Komisija i mjere tajništva registra u vezi s primljenim upozorenjima; poziva Komisiju da poboljša informatičko rješenje za provedbu strožih provjera kvalitete;

538. ističe važnost učinkovitog i valjanog registra transparentnosti; ponovno poziva Komisiju da obrati više pozornosti na validaciju i provjeru uzoraka subjekata iz registra transparentnosti; sa zabrinutošću primjećuje da velika većina donositelja odluka u Komisiji ne mora objavljivati svoje sastanke s predstavnicima interesnih skupina; također izražava zabrinutost zbog mogućnosti da se donositelji odluka u Komisiji sastaju s lobistima koji nisu registrirani u registru transparentnosti; poziva na potpunu transparentnost u pogledu svih sastanaka koje Komisija organizira s privatnim subjektima ili njihovim predstavnicima, kao što su konzultantske organizacije;

539. prima na znanje zaključke i tehničke prijedloge Europskog ombudsmana za poboljšanje u odluci od 28. veljače 2019. o tome kako Komisija rješava slučajeve „rotirajućih vrata” svojih zaposlenika; poziva Komisiju da poduzme daljnje mjere u pogledu odluke Ombudsmana i relevantnih preporuka Revizorskog suda u njegovu tematskom izvješću o etičkim okvirima institucija Unije.